

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA HAZIRLANAN TEZLERİN
BİBLİYOMETRİK ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

İbrahim Halil İNCİK

Danışman

Doç. Dr. Beytullah KARAGÖZ

TOKAT- 2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Beytullah KARAGÖZ danışmanlığında hazırlamış olduğum “Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Tezlerin Bibliyometrik Analizi” adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından yapılan taramada benzerlik oranının uygun olduğu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

26/09/2023

İbrahim Halil İNCİK

JÜRİ KABUL VE ONAY

İbrahim Halil İNCİK tarafından hazırlanan “Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Tezlerin Bibliyometrik Analizi” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 28.08.2023 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye (Başkan) :Doç. Dr. Sedat EROL

.....

Üye :Doç. Dr. Beytullah KARAGÖZ

.....

Üye :Dr. Öğretim Üyesi Yaşar ŞİMŞEK

.....

Üye :.....

.....

Üye :.....

.....

ONAY

26/09/2023

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Bilgi, insanoğlunun evrende var olduğu ilk andan itibaren peşinde olduğu, onu öğrenmek, bilmek adına uğraşlar sarf ettiği özdür. Bu öz doğada vardır ve bir yerde keşfedilmeyi bekler. Bilgi, bilmek ve anlamak isteyen filozof, şair, yazar, bilim insanı, mutasavvıf kısacası hayran ve hayret etmek isteyen her insanın peşinde olduğu kutsal bir özdür. Bilginin özü ise paylaşmak ve çoğalmaktır. Bu bağlamda araştırmada, çocuk edebiyatı alanına yönelik artan lisansüstü tezlerin genel görünümünü, alanyazındaki lisansüstü tezlerin eğilimlerini, bir bakıma genel durumunu ortaya çıkarmak, alandaki etkin kurumların, üzerinde çalışılan konuların kesafetini, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından tez yazarlarının baskın cinsiyet durumları kısacası alanın genel durumunun fotoğraflanması ve çalışmanın bilim iletişimine hizmet etmesi amaçlanmaktadır.

Çocuk edebiyatı alanındaki lisansüstü çalışmaların bibliyometrik analizini amaçlayan bu araştırmanın giriş bölümünde, araştırma temel ve alt problemlerini tanımlamak için problemin özünden hareketle genel kavramlardan özel kavramlara gidilmiş ve temel problem ile alt problemler açıklanmıştır. Ardından çalışmanın amacı, çalışmanın alanyazında hangi boşluğu dolduracağı, alana olan katkısı ve önemi, araştırmanın ön kabulleri niteliğinde sayıltı ve araştırmanın amacından hareketle ekonomiklik ilkesi gereğince sınırlılıkları açıklanmıştır.

Kavramsal çerçeve bölümünde ilk olarak çocuk edebiyatı ile ilgili kuramsal bilgi ve alanyazında ilgili çalışmalar ile araştırma kapsamında yararlanılan bibliyometrik çalışmalara değinilmiştir.

Araştırmanın yöntem bölümünde çalışmanın modeli, veri toplama aracı, veri toplama süreçleri, geçerlik güvenirlik(inanırılık) çalışmaları, veri analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın bulgular bölümünde araştırma probleminden hareketle tezlerin yılı, türü, araştırma yöntemi, konusu, sayfa sayısı, anahtar kelime kullanım sıklığı, dili, hazırlandığı üniversite, enstitü, ana bilim dalı, bilim dalı, akademik danışman unvanı, tezkere en çok danışmanlık yapan akademisyenler, tez yazarların biyolojik cinsiyet dağılımı gibi bibliyometrik göstergeler analiz edilmiş ve elde edilen bulguların frekans değerleri ile yüzdelik oranları bulgular bölümünde tablo, grafik ve şekillerle desteklenmiştir.

Sonuç ve öneriler bölümünde araştırmanın bulgularından hareketle elde edilen sonuçlar alanyazındaki çalışmalar ile mukayese edilmiş, önceki araştırmalarda elde edilen sonuçlar ile benzerlik ve farklılıklara değinilmiştir. Ulaşılan sonuçlar aynı şekilde yüzde ve

frekans değerleri ile verilmiştir. Araştırma sonuçlarından hareketle kişi ve kurumlara yönelik öneriler verilmiştir.

Kaynakça bölümünde yararlanılan kaynaklar verilmiş, ekler blmndeysel özgeçmiş formu ve veri toplama aracı olan Lisansüstü Tez Analiz Formu verilmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimde ilk danışmanım kıymetli bilim insanı merhum Prof. Dr. Adem İŞCAN'a,

Bilimi sevmemde büyük etkisi olan ve tezimin olgunlaşmasında önemli katkıları olan tez danışmanım Doç. Dr. Beytullah KARAGÖZ'e,

Tez savunmama katılan ve yine tezimin olgunlaşması adına değerli katkıları olduğunu düşündüğüm Dr. Öğretim Üyesi Yaşar Şimşek'e,

Tez savunmamda tezimin olgunlaşmasında önemli katkılar sunan, tez savunmasında jüri başkanı olan ve aynı zamanda lisans eğitiminde öğrencisi olduğum değerli hocam Doç. Dr. Sedat Erol'a,

Tezimin biçimsel yönden değerlendiren ve tenkitleriyle katkı sağlayan değerli arkadaşım Dr. İbrahim DOYUMGAÇ'a teşekkürü bir borç telakki ediyorum.

Her zamanki gibi yanımda olan ve birlikte omuz omuza bilimsel çalışmalarda bulunduğum fakat tez sürecimde kendisini maalesef ihmal ettiğim değerli eşim ve hayat arkadaşım Serap İNCİK'e teşekkür ediyorum.

İTHAF

*Bu çalışma 2023 tarihli 6 Şubat Depremleri'nde hayatını kaybeden bütün
“çocuklara” ithaf edilmiştir.*

ÖZET

ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA HAZIRLANAN TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

İncik, İbrahim Halil

Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Beytullah Karagöz

Eylül, 2023, xix + 80 sayfa

Bu araştırmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi amaçlanmaktadır. Araştırmada nicel betimsel model, araştırma yöntemi olarak benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı 700 lisansüstü tezdendir. Veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilen 16 sorudan oluşan Lisansüstü Tez Analiz Formu'dur. Araştırmada elde edilen veriler bibliyometrik analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle çocuk edebiyatı alanında en fazla tez 2019'da yazılmıştır. En fazla tez yüksek lisans türünde hazırlanmıştır. Tezlerde en fazla ele alınan konu çocuk edebiyatı konusudur. Tez yazarlarının biyolojik cinsiyeti dağılımında kadın cinsiyet daha baskındır. Tezlerin en fazla hazırlandığı üniversite Ankara Üniversitesi'dir. Tezlerin en fazla hazırlandığı enstitü Eğitim Bilimleri Enstitüsü'dür. Tezlerin en fazla hazırlandığı ana bilim dalı Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'dır. Tezlerin en çok hazırlandığı bilim dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı'dır. Tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenler Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi ünvanlı akademisyenlerdir. Tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyen Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Sedat SEVER'dir. Tezler en fazla 101-150 sayfa aralığında yazılmıştır. Tezlerde en fazla kullanılan araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemidir. Tezler en fazla Türkçe olarak yazılmıştır. Tezlerde en fazla kullanılan anahtar kelime "çocuk edebiyatı"dır. Çocuk edebiyatı alanında yüksek lisans düzeyinde üretilen tezlerin ciddi bir sayıya ulaşmasına rağmen doktora tezlerinin yeterli sayıda olmadığı, alana ilişkin hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğu nitel çalışmalardan oluştuğu, literatürde en fazla tezin hazırlandığı üniversitelerin Ankara'da kurumsallaşmasını tamamlamış üniversiteler olduğu, çocuk edebiyatı lisansüstü araştırmalara kadınların daha fazla ilgi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk edebiyatı

alanında çalışma yapacak araştırmacıların disiplinlerarası çalışma ve nicel çalışmalarla deneysel araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ocuk Edebiyatı, Lisansüstü Tez, Bibliyometrik Analiz.

ABSTRACT

BİBLİOMETRİK ANALİZİS OF THESES PREPARED İN THE FIELD OF CHILDREN'S LİTERATURE

İncik, İbrahim Halil

MSc, Department of Turkish Education

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Beytullah Karagoz

September, 2023, xix + 80 pages

This research aims to analyze bibliometric analysis of postgraduate theses prepared in the field of children's literature. Quantitative descriptive model was adopted as the research method in the research. The study group of the research consists of 700 postgraduate theses in the YÖK National Thesis Center database. The data collection tool is the Graduate Thesis Analysis Form consisting of 16 questions developed by the researcher. The data obtained in the research were analyzed using the bibliometric analysis technique. From the findings obtained in the research, the highest number of theses in the field of children's literature were written in 2019. Most theses were prepared in the master's degree type. The most frequently discussed topic in theses is children's literature. Female gender is more dominant in the biological gender distribution of thesis writers. The university where the most theses are prepared is Ankara University. The institute where the most theses are prepared is the Institute of Educational Sciences. The department where the most theses are prepared is the Department of Turkish Education. The branch of science in which theses are mostly prepared is the Department of Turkish Education. The academicians who advised the theses the most were Asst. Assoc. Dr./Dr. They are academicians with the title of Faculty Member. The academician who advised the theses the most is Ankara University faculty member Prof. Dr. Sedat is SEVER. Theses are written in the range of 101-150 pages at most. The most commonly used research method in theses is the qualitative research method. Theses were mostly written in Turkish. The most used keyword in theses is "children's literature". Although the number of theses produced at the master's level in the field of children's literature has reached a significant number, the number of doctoral theses is not sufficient, the majority of theses prepared in the field consist of qualitative studies, the universities where the most theses are prepared in the literature are the universities that have

completed their institutionalization in Ankara, and women are more likely to participate in postgraduate research in children's literature. It was concluded that he showed interest. It is recommended that researchers who will work in the field of children's literature conduct experimental research with interdisciplinary studies and quantitative studies.

Keywords: Children's Literature, Graduate Thesis, Bibliometric Analysis.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ KAPAĞI VE ÖN SAYFALAR	...
Dış Kapak	..
İç kapak.....	..
Etik Sözleşme Sayfası.....	iii
Jüri Kabul ve Onay	iv
Önsöz	v
İthaf	viii
Özet	Error! Bookmark not defined... ix
Abstract	Error! Bookmark not defined... xi
İçindekiler	xiii
Tablolar Listesi	xvi
Şekiller Listesi	xvii
Grafik Listesi	xviii
Kısaltmalar	Error! Bookmark not defined... xix
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem.....	1
1.2.Amaç.....	4
1.3.Önem.....	5
1.4.Varsayım.....	6
1.5.Sınırlılıklar.....	6
1.6.Tanımlar.....	6
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1.Çocuk, Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı Kavramları.....	8
2.2.Çocuk Edebiyatının Tarihi Gelişimi.....	9
2.3.Çocuk Edebiyatı Türleri	11
2.3.1.Ninni	12
2.3.2.Tekerleme	12
2.3.3.Fabl	13
2.3.4.Destan	14
2.3.5.Masal.....	14
2.3.6.Öykü.	15

2.3.7.Roman.....	16
2.3.8.Gezi Yazısı.....	17
2.3.9.Fıkra.....	18
2.3.10.Günlük	18
2.3.11.Anı	19
2.3.12.Sürelî Yayınlar.....	19
2.3.13.Şiir	20
2.4.Çocuk Edebiyatının Önemi.....	21
2.5. Bibliyometrik Analiz	22
2.6. İlgili Çalışmalar.....	23
3.YÖNTEM.....	31
3.1.Araştırma Modeli.....	31
3.2.Çalışma Grubu	31
3.3.Verî Toplama Araçları.....	31
3.4.Geçerlik ve Güvenirlik	33
3.5.Verî Toplama Süreci.....	33
3.6.Verilerin Analizi	34
4.BULGULAR VE YORUM.....	36
4.1.Lisansüstü Tezlerin Alt Konulara Göre Dağılımı.....	37
4.2.Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelime Dağılımı	39
4.3.Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	40
4.4.Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Dillere Göre Dağılımı.....	41
4.5.Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	41
4.6.Lisansüstü Tez Yazarlarının Biyolojik Cinsiyet Dağılımı.....	42
4.7.Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	45
4.8. Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı.....	46
4.9.Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı	47
4.10.Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı	49
4.11.Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı	51
4.12.Lisansüstü Tezlerin Bilim Dallarına Göre Dağılımı.....	53
4.13.Lisansüstü Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı.....	54
4.14.Lisansüstü Teze En Fazla Danışmanlık Yapan Akademisyenlerin Dağılımı.....	56
5.SONUÇ VE TARTIŞMA.....	59

6.ÖNERİLER	65
7.KAYNAKÇA	67
8.EKLER	78

Tablolar Listesi

	Sayfa
Tablo 1. Çocuk Edebiyatı Alt Konu Kategorisi.....	37
Tablo 2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı.....	41
Tablo 3. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı	43
Tablo 4. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Bilim Dallarına Göre Dağılımı	47
Tablo 5. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Akademisyen Unvanlarına Göre Dağılımı	52
Tablo 6. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Danışmanlarına Göre Dağılımı	53
Tablo 7. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yazım Diline Göre Dağılımı	55
Tablo8. Çocuk Edebiyatı Tez Yazarlarının Biyolojik Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	56

Şekil ve Çizelgeler Listesi

	Sayfa
Şekil 1. Araştırma Sürecini İfade Eden Akış Diyagramı PRİSMASI.....	34
Şekil 2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Anahtar Kelime Bulutu	39

Grafikler Listesi

	Sayfa
Grafik 1. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı	40
Grafik 2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Türlere Göre Dağılımı.....	42
Grafik 3. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı.....	43
Grafik 4. Çocuk Edebiyatı Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı.....	44
Grafik 5. Çocuk Edebiyatı Yüksek Lisans Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı.....	45
Grafik 6. Çocuk Edebiyatı Doktora Tezlerinin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı.....	45
Grafik 7. Çocuk Edebiyatı Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Ünvanlarına Dağılımı.....	46
Grafik 8. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı.....	49
Grafik 9. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	50
Grafik 10. Çocuk Edebiyatı Tez Yazarlarının Biyolojik Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	51
Grafik 11. Çocuk Edebiyatı Yüksek Lisans Tez Yazarlarının Biyolojik Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	55
Grafik 12. Çocuk Edebiyatı Doktora Tez Yazarlarının Biyolojik Cinsiyetine Göre Dağılımı...	56

KISALTMALAR

ABD: Ana bilim dalı

Akt: Aktaran

Doç.: Doçent

Doç. Dr.: Doçent Doktor

Dr. Öğr. Üyesi: Doktor Öğretim Üyesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Öğrt. Gör.: Öğretim Görevlisi

Prof.: Profesör

Prof. Dr.: Profesör Doktor

s.: Sayfa

TDK: Türk Dil Kurumu

ÜAK: Üniversitelerarası Kurul

vb.: vebenzeri

vd.: vediğerleri

Yard. Doç. Dr.: Yardımcı Doçent Doktor

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

UTM: Ulusal Tez Merkezi

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırma problemi, amaç, önem, varsayım, sınırlılıklar ve tanımlar verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Yükseköğretim kurumları ortaöğretim yeterliliklerine dayalı ve en az iki yıllık eğitim düzeyi ile ön lisans, ortaöğretime dayalı en az dört yıllık eğitim sürecini kapsayan lisans ve lisans sonrası yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlilik, tıpta, eczacılıkta, veteriner hekimlikte uzmanlık eğitimini kapsayan lisansüstü eğitim süreçlerini barındırır (YÖK, 2023).

Lisansüstü eğitim, bireylerin kendi gelişimine yönelik çeşitli bilimsel bilgi ve becerilerin kazandığı bunun yanı sıra ülkenin yetişmiş nitelikli insan gücünü karşılayan teknik, bilimsel, sanatsal ve pedagojik eğitimin verildiği eğitim öğretim düzeyidir (Erden ve Seferoğlu, 2021). Lisansüstü eğitimin temel amacı öğrencilerin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, edinilen bilgileri analiz edip yorumlama yeteneği kazanmasını sağlamak (ÜAK, 2013); belirli bir alanda uzmanlaşmak için entelektüel becerilerin gelişimini sürdürmek, alanda yetkinlik kazanmak ve akademik bir değer geliştirmektir (İlter, 2020).

Bu bağlamda araştırmaya konu edinilen lisansüstü eğitim ile araştırma yapılarak bilimin gelişmesinde katkıda bulunacak, gelişen dünyada bireylerin ve cemiyetlerin gereksinimlerini karşılayacak öğretim elemanı ve öğretim elemanı yetiştirilmektedir (Koşar, Er, Kılıç, 2020). Master ve doktora eğitiminde lisans eğitimine nazaran kişiye daha kapsamlı çalışmalar yapma, karmaşık problemleri çözebilme, meslek dalında uzmanlaşma, bilimsel nitelikte bilgi üretebilme ve sentez yapabilme metot ve kabiliyeti kazandırılmaya çalışılır. Lisansüstü eğitim tüm bu etkinlikleri yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik düzeyleri ile sağlamaktadır. Bunun yanında lisans düzeyinde alınan eğitimi yüksek lisans ve doktora süreci ile daha nitelikli bir eğitim faaliyeti ile sürdürülmesi gerekir. Özellikle lisansüstü eğitim sürecinin sonunda bilimsel araştırmayı benimsemiş, nitelikli çalışmalara yüksek lisans ve doktora tezleri ile bilimsel değer katarlar.

Yüksek lisans, bir lisans öğretimine dayalı lisansüstü eğitim programlarının ilk seviyesidir (Sevinç, 2001; Yakar,2019). Yüksek lisans programları tezli ve tezsiz olmak üzere ikiye ayrılır (YÖK, 2023). Tezli yüksek lisans programları öğrencinin bilimsel araştırma metotlarını kullanarak bilgiye erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini

kazanmasını sağlayan lisansüstü eğitimin ilk seviyesi olup öğrencinin süreç sonunda bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak yüksek lisans tezi üretmesi ile sona eren bir süreçtir (YÖK, 2023). Doktora programları ise öğrenciye bağımsız araştırma yapabilme, bilimsel problemleri derin bir perspektifle veriler ışığında irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve orijinal sentezlere ulaşmak için gereken becerileri kazandırır (YÖK, 2023). Gerek yüksek lisans gerekse doktora sürecinde öğrencilerin edindiği bilimsel araştırma becerilerini kullanarak süreç sonunda ortaya yeni araştırmalar, orijinal ürünler bilimsel araştırma basamaklarına uygun olarak bilimsel araştırma raporları şeklinde sonuçlandırılır. Bilimsel araştırma raporları ise lisansüstü tezlerdir.

Lisansüstü tezler, öğrencilerin lisansüstü eğitim sürecinde edindikleri beceriler ile bağımsız araştırma yapabilecek alan bilgisine ve yeterliliğe sahip olduğunu alanyazına katkı sağlayacak yetkinlikte bilimsel ürün üretebildiğini gösterir (Atalay Yakar, 2019). Ülkemizde yüksek lisans ve doktora programlarına ilgi her geçen gün artmaktadır (Özmen ve Güç, 2013). Özellikle lisans eğitiminden sonra yapılan lisansüstü çalışmalar bilim literatürüne katkı sağlamaktadır. Lisansüstü eğitimin her alanında hazırlanan tezler alanyazına, bilime katkı sağladığı gibi çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezler de bu olanaklar geçerlidir.

Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminde başlayan, ergenlik dönemini de kapsayan hayatın bir devresinde çocukların başta dil gelişimi olmak üzere çocukların beğeni düzeylerini yükselten eserlerin genel adıdır (Sever, 2003). Gelişim sürecindeki 2-15 yaş aralığında bulunan çocukların anlama ve kavrama düzeylerine uygun nitelikte yazılan, onların duygu ve düşünce dünyasına hitap eden ürünlerin oluşturduğu edebiyattır (Şimşek ve Yalçın, 2011; Mahmut Yakar, 39, 2011). Çocuğun dilsel gelişim sürecini destekleyen duygu ve düşünme becerilerini etkin kılarak onlara anlama ve anlatma becerileri kazandıran ve olaylar karşısında onlara duyarlılık kazandıran eserlerin genel adıdır (Karagöz ve Şeref, 2019d). Kısacası çocuğun gelişim özelliklerini göz önünde bulunduran ve çocuğu çocuk gerçekliği ile merkeze alan eserlerden oluşan edebiyattır (Sevim, 2020). Kritik öneme sahip çocukluk döneminde çocuğu merkeze alan bir yaklaşım içinde bulunan çocuk edebiyatı, üzerinde titizlikle durulması gereken bir alandır. Türkiye’de çocuk edebiyatının önem kazanmasıyla birlikte çocuklara yönelik eserler nitelik kazanmış ve bununla birlikte çocuk edebiyatı alanı akademik sahada çeşitli yönlerden incelemeye tabi tutulmuştur (Balta, 2019). Çocuk edebiyatına yönelik araştırmalar gün geçtikçe artarken özellikle lisansüstü düzeyde çocuk edebiyatına yönelik ilgi ileri bir boyuta taşınmıştır. Çocuk edebiyatı alanının müstakil bir ana bilim dalı mahiyeti ile

kurumsallaşamamasına mukabil çocuk edebiyatı alanında başta Türkçe eğitimi ana bilim dalı olmak üzere pek çok ana bilim dalında lisansüstü tez hazırlanmıştır.

Lisansüstü tezler hazırlandığı alanın betimsel görünümünü, niteliği ortaya çıkarmada, alandaki eğilimlerin neler olduğunu saptamada ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara yön vermesi bakımından lisansüstü tezlerin bütüncül olarak analiz edilmesi büyük öneme sahiptir. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin çocuk edebiyatı alanının gelişiminde önemli bir payı vardır. Çocuk edebiyatı tezlerinin bütüncül olarak analiz edilmesi alanın eğilimlerinin, mevcut durumunun ne olduğu ve ileride yapılacak çalışmalara fikir vermesi bakımından önemlidir.

Problem Cümlesi

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler son yıllarda alana yönelik ilgiyle birlikte sayısal olarak artış göstermiştir. Nicelik olarak artış gösteren çocuk edebiyatı alanındaki tezlerden hareketle “Şu an durum nedir?”, “Neredeyiz?” gibi sorularla mevcut durumun eğilimlerinin çeşitli göstergeler açısından analiz edilmesine yönelik olarak bu çalışmanın problem cümlesi **“Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik göstergeler bakımından genel görünümü nasıldır?”** sorusu araştırmanın temel problemidir. Bu doğrultuda temel problemi daha belirgin kılmak ve araştırmaya derinlik katmak için aşağıda verilen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin ele aldığı alt konu dağılımı nasıldır?
2. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin anahtar kelime dağılımı sıklığı nasıldır?
3. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
4. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler yazıldığı dillere göre nasıl bir dağılımı göstermiştir?
5. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler sayfa sayılarına göre nasıl bir dağılım göstermiştir?
6. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı nasıldır?
7. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler yıllara göre bir dağılım göstermiştir?

8. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
9. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere nasıl bir dağılımı göstermiştir?
10. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin enstitülere göre nasıl bir dağılımı göstermiştir?
11. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler ana bilim dallarına göre nasıl bir dağılımı göstermiştir?
12. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre nasıl bir dağılımı göstermiştir?
13. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin danışman ünvanlarına göre dağılımı nasıldır?
14. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin/öğretim üyelerinin dağılımı nasıldır?

1.2.Amaç

Çocuk edebiyatına yönelik araştırmalar son yıllarda artmış ve çocuk edebiyatı alanına yönelik yayınlarda nitelikli çalışmalar yapılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında yapılan araştırmaların önemli bir kısmını lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı çocuk edebiyatı alanyazınına katkı sağlamak, yapılan lisansüstü çalışmaların benzerliklerini ve farklılıklarını görerek bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara çalışma alanı fikri kazandırmaktır.

Araştırmada tekrar eden ve özgünlük arz eden konuları belirtmek, araştırma yöntemlerinde genel durumu analiz etmek için çocuk edebiyatı alanında hazırlanan YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konulu lisansüstü tezlerin yayın yılı, türü,, alt konu dağılımı, üniversite, enstitü, ana bilim dalı, bilim dalı, danışman ünvanı, en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı, yazarların biyolojik cinsiyetleri, araştırma yöntemi, sayfa sayıları, anahtar kelime ve yazıldığı diller gibi bibliyometrik göstergeler açısından analiz etmek amaçlanmaktadır.

1.3.Önem

Çocuk edebiyatı, 2-15 yaş arasındaki bireylerin duygu ve düşünce dünyalarına hitap eden edebiyatın genel adı olarak alanyazında üzerinde çalışılan alanlardan biridir. Alanyazına bakıldığında çocuk edebiyatı alanında son çeyrek yüzyılda lisansüstü yaklaşımların arttığı gözlemlenmiştir. Özellikle çocuk edebiyatını muhtelif yönlerden ele alan yüksek lisans ve doktora tezleri alana derinlik kazandırmıştır. Bilimsel bir alanın kurumsal bir hüviyete kavuşmasının temel şartı alanda bilgi ve akademik üretiminin yapılmasıdır (Karagöz ve Şeref, 2019c). Araştırma bu yönüyle kurumsallaşmasını gerçekleştirememiş olan alanın genel görünümünün incelenmesi ve bilimsel iletişime katkı sağlaması adına bibliyometrik göstergeler açısından analizi önemli görülmektedir. Çalışma 1993-2022 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanındaki lisansüstü tezlerin gelecekte çalışma yapacak araştırmacılara fikir vermesi, lisansüstü tezlerin bir arada bütün olarak incelenmesi alanyazın için yol gösterici olması bakımından önemli görülmektedir. Analiz edilen tezlerin eksikliklerinin belirtilerek gelecekte hazırlanacak olan tezlerin bu eksiklikleri görerek tez sürecini sorunsuz bir şekilde tamamlamaları yönünde fikir vermesi önemli görülmektedir.

Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezleri inceleyen makalelerin (Demircan, 2007; Balcı, 2012; Yazıcı, 2013; Balta, 2019; Bozkurt, 2020; Sevim, 2020; Şahin ve Toprak, 2021; Kodan ve Kara, 2021; Boyraz;2023), bilimsel bildirilerin (Bayazıt, 2011; Tiryaki, 2016) sınırlı olduğu YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı iki tezin (Atalay Yakar, 2019; Akbulut, 2020) sınırlı olduğu görülmüştür. İlgili tezler incelendiğinde Atalay Yakar (2019) lisansüstü tezleri içerik ve yöntem açısından ele aldığı, Akbulut ise çocuk edebiyatı tezlerini ilköğretim düzeyinde ele aldığı görülmüştür. Bu yönüyle araştırma daha da derinleştirilmek ve alanın genel durumu ortaya çıkarılmak istenmiştir. Alanyazın incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen bibliyometrik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma bu yönüyle alanın genel görünümünü yansıtmayı ve bibliyometrik profilini ortaya koyan ilk çalışma olması bakımından önemli görülmektedir.

1.4.Varsayım

1. Araştırmacılar tarafından hazırlanan lisansüstü tezlerin Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına eksiksiz bir şekilde ulaştırıldığı,
2. Lisansüstü tezler, Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından sisteme hatasız olarak girildiği,
3. Araştırma verilerinin analizinde objektif bir tutum sergilendiği,
- 4.Lisansüstü Tez Analiz Formunun amacına uygun bir şekilde tasarlandığı varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 1993-2022 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanındaki 601 yüksek lisans ve 99 doktora tezi olmak üzere toplamda 700 lisansüstü tez ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırmada erişim izni bulunmayan ve eğitim öğretim konu alanı dışında hazırlanmış tezler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.
3. Araştırmada lisans bitirme tezleri, doçentlik tezleri ile veteriner hekimlikte, tıpta, diş hekimlikte uzmanlık tezleri kapsam dışı tutulmuştur.
4. Bu araştırma 24.11.2022 tarihi itibarıyla YÖK veri tabanında ulaştırılan tezler ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Yükseköğretim kurumları:

Ülkemizde gelişen ve değişen dünyanın ihtiyaçlarına cevap veren, bilgiyi üreten kurumlar yükseköğretim kurumlarıdır (Polat, M., Polat, H., Süren S., Polat, İ., Saldüz, İ., Öter-Kılıç, D. ve Kılıç B. , 2022). Yükseköğretim kurumlarının başında üniversiteler gelmektedir. Üniversite, bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine haiz; bilimsel araştırma ve yayın yapan, üst düzey eğitim kurumlarıdır (YÖK, 2023). Üniversiteler bünyesinde lisansüstü eğitim veren enstitü, lisans eğitimi veren fakülte ile yüksekokul vb. kuruluşlardan teşekkül eden bir bilim

kurumudur. Üniversiteler toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmenin (Varış, 1993) yanında akademik bir değer oluştururlar. Üniversiteler bunu enstitülerde verilen lisansüstü eğitim ile vermektedirler (Şeker, 2022).

Enstitü: Üniversitelerin lisansüstü eğitim verdiği, sosyal bilimler, eğitim bilimleri, fen bilimleri ve sağlık bilimlerinden veya tüm enstitülerin lisansüstü eğitim enstitüsü adı altında birleştirildiği lisans sonrası bilimsel araştırmalar yapan kurumlardır.

Fakülte: Üniversitelerde birbirleriyle ilgili derslerin bir arada verildiği ve uzmanlık alanlarına ayrıldığı birimlerdir (Gedik Üniversitesi, uzem, 2023).

Lisansüstü eğitim: Yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik programlarından oluşan lisans sonrası eğitim sürecidir (YÖK, 2023).

Tez: Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin veya öğretim üyelerinin belli bir alanda hazırladıkları tezleri bir jüri karşısında savunma (TDK,2023).

Yüksek lisans tezi: Yüksek lisans eğitimi sonucunda ders dönemini ve seminer dersini başarıyla vermiş kişiler yeni bir konuda hazırlanan, belirli bir terminoloji çerçevesinde şekillenen, araştırma kriterlerini karşılayan akademik araştırmalardır (Sevencan, 2019).

Doktora tezi: Yüksek lisans eğitiminden sonra 8 yarıyıllık araştırma süreci sonunda bireyin bağımsız araştırma yapabilme, olgu ve olaylara geniş ve derinlikli bir bakış açısıyla bakabilme yeteneği sayesinde orijinal bir konuda hazırlanan bilimsel araştırma raporlarıdır.

Sanatta yeterlilik tezi: Ekseriyetle güzel sanatlar alanında doktora düzeyine eşdeğer bir şekilde eğitim veren yükseköğretim kurumlarında orijinal bir sanat eserinin ortaya konulmasını amaçlayan tezlerdir. Doktora düzeyine eşdeğer tezlerdir.

Biyolojik cinsiyet: Erkek ile dişiye biyolojik anlamda ayırt eden yaradılış özelliği (TDK,2023).

Bibliyometrik Analiz: Yayınların veya dokümanların yazar, konu, yıl, yayın bilgisi, tür vb. özelliklerin niceliksel analizidir (Al ve Tonta 2004).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Çocuk, Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı Kavramları

Çocuk kavramı muhtelif kaynaklarda çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Çocuğu TDK (2023), küçük yaşlardaki erkek ve kız; Karacadoğan (2019), bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan olgunlaşmamış bireyler; BM (1989), On sekiz yaşına kadar olan bütün bireyler; Akkaya (2008), bedensel ve zihinsel bakımdan 0-16 yaş aralığında bulunan bireyler olarak tanımlamaktadır. Bir başka deyişle çocuk, bilişsel ve fiziksel açıdan yetişkin olgunluğuna erişememiş bireyleri ifade etmektedir.

TDK Türkçe Sözlük'te (2023) edebiyat, *“durumların, olay, duygu, düşünce ve hayallerin dil vasıtasıyla sözlü veya yazılı olarak anlatılması sanatı”* olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle edebiyat, estetik bir doyum sağlama amacı taşıyan, duygu ve düşünceleri güzel bir üslup ile ifade eden yazılı ve sözlü ürünlerin tamamıdır (Batum Menteşe, 2008). Kısacası edebiyat, bir dilde yazılan yazılı ve sözlü yapıtların genel adıdır. Edebiyat genel edebiyat veya genel edebiyattan ayrı edebiyatlar meydana gelmiştir. Geçmişte çocuk edebiyatının genel edebiyattan ayrı olmadığını düşünenlere (Gökalp, Süreya, Enginün, Şirin, Bayazıt vd.) karşı günümüzde çocuk edebiyatının ayrı bir edebiyat alanı olduğunu düşünenlerin (Sever, Dilidüzgün, vd.) sayısı daha çoktur. Ungan (2015) ise çocuk edebiyatını genel genel edebiyatın özel bir yerinde konumlandırarak çocuk edebiyatın önemine dikkat çekmiştir.

Edebiyatımızın birçok alanında görülen terminoloji konusundaki görüş ayrılığı çocuk edebiyatı kavramı üzerinde de etkisini göstermektedir (Temizyürek, 2003). Atalay Yakar (2019), araştırmasında “çocuk edebiyatı” kavramı üzerinde yıllardır süregelen tartışmaların henüz bir fikir birliğine varılamadığını dile getirmektedir. Bu tartışmalar çocuk edebiyatı alanının kurumsal bir hüviyete haiz olamamasından ileri gelmektedir. Çocuk edebiyatının ne ile ilgili olduğu, neleri ve hangi yaş düzeyini kapsadığıyla alakalı tartışmalar hala sürmektedir. Sever (2003) ile Dilidüzgün göre (2003) çocuk edebiyatı müstakil bir alanken Bayazıt (2013), Koyuncuoğlu (2021) ve Cemal Süreya çocuk edebiyatının genel edebiyatın bir parçası olduğunu dile getirmişlerdir. Şirin (2016) ise bu tartışmaları şöyle izah etmiştir:

“Çocuk edebiyatı alanının genel edebiyattan ayrı bir alan olduğun savunanlar, çocuk edebiyatının geçiş devresi edebiyatı olduğunu savunanlar, çocuk gerçekliğine dayalı bir çocuk edebiyatı olduğunu savunanlar arasında geçmişten bu yana ve hatta günümüze değin çeşitli tartışmalar yaşanmıştır.”

Günümüzde çocuğa verilen önemin artması, çocuğun fiziki gereksinimleri kadar içsel ve bilişsel ihtiyaçları önemslenmektedir. Düşünen, sorgulayan, tenkit eden, muhakeme eden, değerlendiren, sözlü ve yazılı olarak kendini ifade eden, edebiyata ve sanata ilgi duyan fertlerin eğitilmesi eğitimin başat ilkeleri arasında sayılır. Bu amaçlar çerçevesinde ortaya konulan yapıtların, çalışmaların, araştırmaların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda çocuk edebiyatının var olduğunu söylemek mümkündür (Kılıç, 2017). Çocukların hiç kuşkusuz yetişkinler gibi bir duygu ve düşünce dünyası kendi gerçekliği ile vardır. Bu gerçeklik zamanla genel edebiyattan kopmuş ve çocuk edebiyatını müstakil bir alan olarak ortaya çıkarmıştır.

Çocuk edebiyatı, çocukların dil gelişimlerine ve anlama seviyelerine uygun olarak hazırlanan ürünlerin sanatsal iletilerle desteklenerek onların duygu ve düşünce dünyalarına hitap eden eserlerin genel adıdır (Sever, 2006). Bir başka ifadeyle çocuk edebiyatı, gelişim süreci içerisinde bulunan çocuğun anlama ve kavrama düzeyini dikkate alarak duygu ve düşünce dünyasına seslenen edebiyattır (Şimşek, 2011). Çocuk edebiyatı ürünleri çocukların duygu ve düşünce dünyasına seslenen eden, onlar için kaleme alınan ve edebiyatın bütün özelliklerini bünyesinde barındıran eserlerin tümüdür (Kıymaz, 2011). Gelişim çağındaki çocukların duygu, düşünce, anlama ve kavrama seviyesine seslenen edebiyata çocuk edebiyatı denir. Bu terim 20. yüzyılda ortaya çıkmış ve her yaştan çocuğa hitap eden eserlerdir (Şimşek, 2015). “Çocuk edebiyatı” yakın bir zamana kadar dahi varlığı sorgulanan, bazı yazar ve sanatçılar tarafından, gereksiz, zorlama bir edebiyat şubesi olarak görülürken artık günümüzde varlığını ispat etmiş ve geniş bir okur kitlesi tarafından kendine bir alan oluşturulmuştur (Kıymaz, 2015).

1.2.Çocuk Edebiyatının Tarihi Gelişimi

Ülkemizde çocuk edebiyatı kürsüsü bulunmamasına rağmen çocuk edebiyatının temelleri 18. yüzyıla dayanır. Çocukların yaş ve ilgi seviyeleri gözetilerek çocuğa yönelik ilk eserler Batı’da 18. asra, ülkemizde ise 19. asra dayanmaktadır. Ancak çocuk eğitimi ilk çağlardan 18. Yüzyıla kadar daha çok sözlü ürünler aracılığı ile yapılmıştır.

Doğu dünyasında çocukların eğitimi için özel bir program seçilmemiş genelde edebiyatın sözlü ürünleri vasıtasıyla çocuklar yetiştirilmiştir. Batı dünyasında ise çocukların eğitimi Orta Çağ’da kilisenin kontrolünde olduğu için sadece didaktik dini ürünler ile yapılmaktaydı. Orta Çağ’da çocuk eğitiminde Doğu’da daha çok sözlü ürünler ile çocukların edebi zevkleri göz ardı edilse de Batı’daki didaktik dini ürünlere nazaran daha edebi nitelikte

eserler aracılığıyla eğitildikleri söylenebilir. Tabi bu eğitim çocukların yaş ve ilgi seviyelerine uzak nitelikte gelişi güzel verilen eğitim olarak sürdürülmüştür (Şimşek, 2014).

Çocuk edebiyatının gerçek anlamda önemsenmesi ve ihtiyacının hissedilmesi ilk olarak Batı’da sanayi devrimiyle birlikte toplumsal refah artması neticesinde çocuğun öneminin fark edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Sanayi Devrimiyle hayat şartlarında iyileşme meydana gelmiştir. Hayat şartlarındaki bu iyileşme çocuklar için önemli bir olay olmuştur. Çocuğun önemi fark edilmeye birlikte çocuk edebiyatının gerekliliği ortaya çıkmış ve çocuklara yönelik eserler vermeye başlanmıştır. İlk ürünler 18 ve 19. yüzyılda Avrupa’da vermeye başlanmış daha sonra çocukların gelişim düzeyi dikkate alınarak ciddi yapıtlar yazılmıştır.

Türkiye’de çocuklara yönelik ilk ürünler “Hayriye” ve “Lütfiye” adlı eserler çocuklar için yazılmış ilk önemli eserlerdir. Ancak bu eserler çocukların yaş ve ilgi seviyelerini gözetmediğini söylemek pek mümkün değildir. Bu iki eser, çocuklarına öğüt vermek üzere kaleme alınan mesnevi tarzında yazılmış didaktik eserlerdir. Çocuğun yaş ve ilgi seviyelerini gözetmeyen eserler Tanzimat devrinde ilk olarak çeviri yoluyla edebiyatımıza kazandırılmış, daha sonra telif eserler yazılmıştır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin edebi bir nitelik taşıması bir süreç içerisinde Tanzimat döneminde temelleri atılmış, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde eserlerin edebi yönleriyle birlikte çocukların duygu ve düşünce dünyalarına onların ilgileri gözetilerek vermeye başlanmıştır.

Türkiye’de (Osmanlı dahil) çocuk edebiyatının öneminin ilk olarak fark edildiği ve önem verildiği 1900’lü yılların başı olmuştur. Özellikle İbrahim Alaaddin Gövsa’nın “Bedii Terbiye” başlıklı çalışmasıyla çocuk edebiyatı artık eğitim sahasında kendine yer edinebilmiştir (Güzel, 2015). Bu dönemde Ömer Seyfettin konularını tarihten ve günlük hayattan aldığı öyküleriyle Ziya Gökalp hem şiirleri hem de düzyazılarıyla çocuk edebiyatına katkı sağlamışlardır. Ayrıca bu dönemde Tevfik Fikret çocuk edebiyatına şiir ile katkı sağlamıştır.

Cumhuriyet döneminde çocuk edebiyatı tam anlamıyla ciddi atılımların yapıldığı bir dönem olmuştur. Bu dönemde Mahmut Yesari, Peyami Safa, Eflatun Cem Güney, Nazım Hikmet, Orhan Veli 1923-1950 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında önemli eserler vererek çocuk edebiyatına katkı sunmuşlardır. 1950-1980 arası dönemde artan gençlik ve sol hareketler nedeniyle yazın hayatının her alanında olduğu gibi çocuk edebiyatında da toplumsal içerikli eserler verilmiştir. Belirli bir fikri empoze etmeye çalışan edebi ürünlerin niteliği düşmüştür. Bu dönemde Fazıl Hüsnü Dağlarca, Rıfat Ilgaz, Yalvaç Ural, Aziz Nesin, Yaşar Kemal gibi yazar ve şairler çocuk edebiyatı alanında eserler vererek alana katkı sağlamışlardır. Çocuk

edebiyatının gerçek anlamda hak ettiği değeri 1980 ve sonrası dönemde almıştır. Bu dönemde çocuk edebiyatı alanında çok nitelikli yazar ve şairler yetişmiştir. Bu yazarların başında Gülten Dayıoğlu, Behiç-Sevim Ak, Fatih Erdoğan, Mevlana İdris, Mustafa Ruhi Şirin, Muzaffer İzgü, Tarık Dursun K., Can Göknil, Bilgin Adalı, Aytül Akal, Kemalettin Tuğcu, Mustafa Kutlu, Feridun Oral gelmektedir. Bu yazar ve şairlerin yazdıkları çocuk edebiyatı ürünleri çocukların yaş ve ilgi seviyelerini gözeten edebi nitelikte eserlerdir.

Yine bu dönemde çocuk edebiyatının öneminin iyice anlaşıldığı üzerinde eserlerin verildiği ve bundan dolayı akademik bir yaklaşımla eserler araştırmalara tabi tutulduğu bir dönem olmuştur. Yükseköğretim kurumlarında lisans düzeyinde ders olarak okutulan çocuk edebiyatı, lisansüstü düzeyde hem ders olarak okutulmakta hem de bilimsel araştırma raporu olan lisansüstü tezlere konu olmuştur.

1.3.Çocuk Edebiyatı Türleri

Çocukların anadilini ve dili kullanma becerisini geliştirme yazılı kaynakların büyük rolü vardır. İletişimin en önemli unsuru olan dili kullanma yetisi küçük yaşlarda nitelikli çocuk kitaplarıyla geliştirilebilir. Nitelikli edebi eserler aracılığı ile çocuğun ana dili ve dili kullanma becerisi istenilen düzeyde geliştirilebilir. Küçük yaşlardan itibaren çocuğun dil becerisini geliştiren, bilişsel açıdan çocuğun olgunlaşmasına katkıda bulunan, sosyalleşmesine katkı sağlayan, güçlü bir karakter kazanmasına, estetik bir bakış açısına ve değer geliştirmesine katkıda bulunan nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanmak önemlidir (Otmar ve Erdem, 2019).

Edebiyat, çocuğun eğitiminde önemli bir etkiye sahiptir. Edebi ürünler günlük yaşama ait unsurları çocuğa ulaştırarak onun yaşama hazırlanmasını, günlük yaşamda karşılaşacağı durumlara uygun davranışlar sergilemesini sağlar. Bu da edebi ürünlerin eğitcilik görevini ortaya koyar (Dilek, 2014). Edebi türlerin çocuk edebiyatına olan katkıları bu nedenle önemlidir. Zamanla bu türler aynı zamanda çocuk edebiyatı türleri/ürünleri olarak da kullanılmıştır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğun gelişimine olan katkıları göz önüne alındığında çocuk edebiyatı alanı için edebi türlerin önemi yadsınamaz.

Çocuklar için yazılan birkaç eser dışında çocuk edebiyat ürünleri daha çok toplumsal yapının değişmesiyle birlikte çocuğun bir birey olarak algılanmaya başladığı tanzimat döneminde yazılmaya başlar. Batıdan yapılan çeviriler yoluyla çeviri eserlerin artması ve

toplumsal dönüşümün yaşandığı tanzimat devrinde çocuklar için onların anlayabileceği, duygu ve düşünce dünyasına, zevklerine seslenen ürünler verilmeye başlanmıştır (Canata, 2011).

Çocuğun bilişsel, ahlaki, estetik, sosyal gelişiminde önemli katkıları olan çocuk edebiyatı türlerinden ninni, tekerleme, fabl, masal, öykü, roman, süreli yayınlar, günlük, gezi yazısı, fıkra, şiir gibi edebi türler ve bu türlerin çocuk edebiyatına katkıları aşağıda verilmiştir.

1.3.1. Ninni

İnsanlık tarihinde doğrudan doğruya çocuklar için yaratılmış tek edebi tür ninnidir. Hem şiirsel tarafı hem de ezgi tarafıyla ninni, bir yandan çocukların müzik kullandığını eğitirken öte yandan çocukların şiirle bağ kurmasına zemin hazırlar. Ninnilerin çocuğu sakinleştirme, uyutma, gerilimden kurtarma, ağlamasını engelleme gibi işlevleriyle de çocuklar için özel bir tür olarak kullanılmıştır (Şimşek, 2015).

Çocuk edebiyatında ninnilerden yararlanma daha çok çocukları uyutma, sakinleştirme olsa da aslında ninniler çocukların eğitime beşikte başladığının göstergesidir (Demir ve Oflaz, 2010). Ninniler çocukların karşılaştığı ilk doğal ritmik sesler olduğu için özellikle ninnileri okuyan kişi çocuğun en yakını olan annesinin sesiyle bir müzik zevki edinir. Bunun yanında ana dili öğretiminde ninniler, nesneleri adlandırmada, olayları ilk tanıma evresinde edindiği bir tür olarak kullanılır.

1.3.2. Tekerleme

Konuşma becerisinin gelişiminde eşsiz bir tür olan tekerlemenin literatürde pek çok tanımı bulunmaktadır. Şimşek (2011) tekerlemeyi, “çocukların ninnilerden sonra karşılaştığı, ses ve ahenk yönünden mükemmelliği yakalamış edebi tür” olarak tarif etmiştir. Duymaz (2002) tekerlemeyi, “muhteva ve şekil yönünden tanımının henüz kesinlik kazanmamış bir tür” olarak tanımlamıştır. Ungan (2009) ise tekerlemeyi, “çocuklara doğal olarak verilmiş olan dil kabiliyetlerini en iyi derecede kullanmak için üretilen tabii bir araç” şeklinde tanımlamıştır. Bir başka tanımla tekerleme, yarı anlamlı yarı anlamsız bir takım gelime oyunları ile çocuğun dil gelişimine katkıda bulunan edebi bir türdür.

Tekerlemeler çocuk edebiyatında hem eğlence hem de eğitim aracı olarak kullanılan edebi bir türdür. Tekerlemelerdeki kelime oyunları, dil çabukluğu ve ses benzerliği ile çocukların ilgisini çeken bir tür olarak eğitimde konuşma becerisinin gelişiminde kullanılan bir

türdür. Tekerlemeler özgüven açısından çocukların kendilerine olan güvenlerini sağlar. Bunun yanında tekerlemeler, dil ve çene kaslarını da geliştirici birtakım yararları vardır. Tekerlemeler, oyun, sayısmaca, tören tekerlemeleri gibi türleri vardır. Bu türler çocuğun topluluk içerisinde sosyalleşmesini sağlar, gruba aidiyet duygusunu geliştirir.

1.3.3. Fabl

Etimolojik olarak Latinceye dayanan fabl sözcüğü, hikaye/öykü anlamına gelen *fabula* kelimesinden türemiştir. Fabl, evrensel ahlak ilkeleri çerçevesinde ders verme amacı güden intak(konuşturma) ve teşhis(kişileştirme) sanatlarıyla kurgulanan sembolik hayvan hikayeleridir (Oğuzkan, 1997; Ungan, 2015). Hayvan masalları olarak adlandırılan bu tür, manzum ya da düzyazı biçiminde olabilir (Macit ve Soldan,2015). Hayvan masalları olarak adlandırılan fabllarda kahramanlar insansı davranışlar sergileyen olağanüstü niteliklere sahip varlıklardır. Bu varlıklar genellikle intak/konuşturma ve teşhis/kişileştirme sanatları sunulur. Fablların sonunda okuyucuya eğitici nitelikte öğütler verilir.

Fabl türünün kaynağı çok eskilere dayanmaktadır. Fabl türünün ilk örneği Hindistan'da Pançatantra (Kelile ve Dimne) masallarına dayanmaktadır. Hindistan'dan İran ve oradan Avrupa'ya yayıldığı düşünülmektedir. Avrupa'da Ezop Masalları Kelile ve Dimne'den esinlenilerek kurgulanmış fabllardır. Avrupa'da fabl türünün en önemli temsilcisi La Fontaine olarak kabul edilmektedir. Türk edebiyatında fabl türünün bağımsız bir tür olarak işlenmesi çeviri yoluyla Tanzimat dönemine rastlar. Ancak Türk edebiyatında fabl türünde yazılan ürünlerin ilk örnekleri çok eskilere dayanmaktadır. Mevlana'nın Mesnevi'sinde (60'a yakın fabla) rastlamak mümkündür (Aygün, 2013; Nur, 2017). Ayrıca Osmanlı Devletinin altıncı hükümdarı II. Murad'ın hekimliğini yapan Şeyhi mahlasıyla bilinen Yusuf Sinaneddin'in yazdığı Harname adlı eser mesnevi tarzında yazılmış fabl türünün örneklerindendir (Şimşek, 2014). Türk edebiyatında fabl türünün edebi bir nitelik kazanması Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı döneminde gerçekleşmiştir.

Fabl türü erken yaşlardaki çocuklar için hem eğitici hem eğlendirici bir işleve sahiptir. Çocukların eğlenceli vakit geçirmesi, onları eğlendirirken eğitmesi, çocuğun ana dili gelişimine katkıda bulunması ve onlara alternatif etkinlikler sunması bakımından çocuk edebiyatı türlerinden olan fabllardan yararlanılabilir (Ungan, 2015).

1.3.4. Destan

TDK Türkçe Sözlük'te (2023) destan, tarih öncesi tanrı, tanrıça, ve tanrısal nitelikli kahramanların olağanüstü özelliklerle donandığı olayları konu edinen şiir, epope; Banarlı (1983) destanı, milletlerin din, fazilet ve milli kahramanlık öykülerini anlatan manzum hikayeler; Oğuz vd. (2015) destanı, toplumu derinden etkileyen savaş, göç, tarihi ve toplumsal gibi olayların anlatıldığı, ulusal bir karakter taşıyan çoğunlukla manzum bir yapı gösteren kahramanlık konulu metinler; Çetin (2019) destanı, yaratılış ve türeyiş konularını, milletlerin tarih sahnesine çıkışını, ulusların tarih sahnesinde ulus olma yolunda geçirdikleri olayları, üstün nitelikli kahramanlara bağlı bir dille coşkulu bir üslup ile anlatan türler; Boratav (2019) destanı, milletlerin hafızasında yer edinmiş olayları anlatan uzun soluklu ve manzum nitelikli yapıtlar olarak tanımlanmaktadır.

Destanlar, oluşumları bakımından doğal ve yapay destanlar olmak üzere ikiye ayrılır. Hem doğal hem de yapay destanlar dünya edebiyatından bol miktarda mevcuttur. Türk edebiyatında destanlar MÖ'ye kadar uzanmaktadır. Türk edebiyatında genellikle kahramanlık, savaş, göç, kıtlık gibi konuların işlendiği destanlar sözlü ananeden gelerek sonradan yazıya geçirilerek günümüze ulaşmıştır (Çetin,2019).

Destanların çocuk edebiyatı türü olarak kullanılması daha çok çocukların akıcı okuma becerilerini ve olay ağırlıklı metinler aracılığı ile okuma kültürü edinmelerine katkı sağlayan türlerdendir. Bunun yanında destanlar muhtevası bakımından olağanüstü özellikler taşıması itibarıyla çocukların hayal gücüne hitap ederler.

1.3.5. Masal

Arapçada “misal verme, örnek verme” anlamına gelen masal (Boratav, 2019) TDK Türkçe Sözlük'te (2023), genellikle halkın yarattığı, gerçek dışı olay ve olgulara dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, kahramanlarının çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, peri, dev vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebi tür olarak tanımlarken, Macit ve Soldan (2015) masalı, kökenleri çok eskiye dayanan tümüyle hayal unsurlarıyla örülü ağızdan ağza aktarılarak günümüze ulaşan ve gerçekle ilgisi bulunmayan edebi bir tür, olarak ifade etmektedir. Arıcı (2004) ise masalları halk eğitim vasıtası olarak tarif etmektedir.

Türk ve Dünya edebiyatında masal türü sözlü gelenekten beslenerek yayılmış ardından yazıya aktarılıp günümüze ulaşmıştır. Modern çağdan önceki zamanlarda masallar doğrudan

çocuklar için değil yetişkinler için yazılmıştır. Bu tür sonra yazarlar tarafından yeniden kaleme alınıp çocukların anlayabileceği bir üslup ile yazılmıştır. Bu yapıtlar çocuklar tarafından okunmuş ve çocuk edebiyatı alanında hem yetişkinlerin hem de çocuklar için yeniden basılıp/çoğaltılmıştır. Çocukların yaş ve ilgilerine hitap eden masallar ilk olarak Batıda 17-18. yüzyılda kaleme alınmıştır. Ülkemizde çocukların yaş ve seviyelerine uygun ilk masallar ise 19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın ilk yıllarına dayanmaktadır. Çocukların yaş ve ilgilerine hitap eden masallar daha çok Cumhuriyetin ilanından sonra (1923) yaygınlık kazanmıştır. Günümüzde çocuklar için yazılan masallar nitelikli çocuk kitaplarının başında gelmektedir.

Masallar bir yandan çocukların dil becerilerini geliştirirken diğer yandan dolaylı olarak çocuğa yaşama ait bilgi ve tecrübeleri edinmelerini sağlayarak çocuğu yaşama hazırlayacak katkılar sunar. Aynı zamanda masallar ait oldukları toplumların normlarını, değer yargılarını ve ahlaki öğretilerini kazandırır (Şahbaz, 2013). Çocukların yaş ve ilgilerine hitap eden edebi eserde geçen kelime ve kavramları bilmesi okuduğu metni anlamasına, yardımcı olmaktadır. Masalın çocuk edebiyatında kavramları ve belirli bir alana yönelik terimleri öğrenmesi çocuğun kavram gelişimine katkı sağlamaktadır (İşnas, 2012).

1.3.6. Öykü

TDK Türkçe Sözlük'te (2023) öykü, gerçek veya kurgulanmış düzyazı türü, hikaye; Kavas (2009) öyküyü, yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olayların okuyucuda gerçeklik duygusu uyandıracak şekilde yer, zaman, kişi unsurlarına bağlı olarak anlatan yazı türü olarak tanımlanmaktadır. Çocuk edebiyatı ürünlerin olan öyküler çocuklar arasında en çok okunan edebi türlerin başında gelmektedir. Bunun nedeni öykü kitaplarının kısa, akıcı bir olay örgüsüne sahip olması ve en önemlisi nitelikli çocuk öykülerinin sayısının artmasıdır. Ayrıca çocuk öykülerinin resimli olması da çocuğun bilişsel ve estetik yönden gelişimine katkı sağlamaktadır.

İyi bir çizer tarafından çizilen görseller ile desteklenmiş resimli öykü kitapları bilişsel açıdan metnin anlamının çocuk tarafından anlaşılmasını, bir bakıma anlatılanların somutlaştırılmasını sağlar. Aynı şekilde resimli öykü kitaplarında anlatılanların gerçek dünyada karşılığı bulunan olaylar olduğu için çocuğun dış dünyayı tanımasını kolaylaştırdığı, nitelikli çocuk öykülerinin değerler eğitimi bağlamında sağlıklı bireyler yetiştirdiği söylenebilir. Bunların yanında çocuk öyküleri, çocuğun dil gelişimine olan katkısı büyüktür. Özellikle öykü

kitaplarının sesli olarak okunması çocuğun hem telaffuz becerisini hem de okuma becerisini geliştirmektedir.

Çocukların resimli öyküleri okuması çocuğu okumaya karşı olumlu tutum kazandırmakta (Dalboy, 2014); Çocuğun evde ailesiyle birlikte okuma saatleri düzenlemesi çocuğun kitap okumaya karşı olumlu tutum kazandırmasına, okuma kültürüne ve sosyalleşmesine katkıda bulunur.

1.3.7. Roman

Roman, Latince “romanice” kelimesinden türeyen sözcük bu dilde “*Romalıların tarzında, Latin dilinde, Latince*” anlamlarına gelir (Çetin, 2019). İnsanın ya da çevrenin karakterlerini, ananelerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, tutku ve duygularını çözümleyen, gerçek veya kurmaca metinlerdir (TDK, 2023). Hikayeden daha uzun olan, hikayeden daha karmaşık olan ve olay ağırlıklı nesir türüdür (Doğan, 2013). Anlatma esasına dayanan roman türü olay ağırlıklı uzun soluklu ve en olgun düzyazı, anlatı türüdür (Matcit ve Soldan, 2015).

Roman türünün Dünya edebiyatındaki ilk örnekleri 15. yüzyıla dayanmaktadır. İspanyol edebiyatında Cervantes’in yazdığı Don Kişot romanı bu türün ilk örneği olarak kabul edilmektedir. Türk edebiyatında roman türü ise ancak 19. yüzyılda Tanzimat devrinde görülmektedir. Tanzimat devrinden önce roman türünün yerini mesneviler ve destanlar tutmaktaydı. Ancak batı etkisinde gelişen türk edebiyatı batılı nesir türlerinden olan romanı ilk olarak çeviri yoluyla edebiyatımıza kazandırmıştır.

Edebiyatımızdaki ilk romanlar yetişkinler için yazılmıştır. Çocuklar için yazılan ilk romanlar 20. yüzyılın başında ilk örnekleri ortaya çıkmıştır. Özellikle çocukların ve çocuk eğitimin toplum tarafından fark edilmesiyle ilk ürünlerini vermiş, Cumhuriyetten sonra çocuk romanlarında hem sayı hem de nitelik bakımından ilerleme kaydedilmiştir. Günümüzde çocukların yaş ve ilgi seviyelerini gözeten, duygu ve düşünce dünyalarına hitap eden, kendi gerçekliği içerisinde bir dünya kuran çocuk romanlarının sayısı günümüzde artarak devam etmektedir.

Çocuk romanları çocuğun okuma kültürü edinmesinde, dünyayı tanımasında, anadil ve dil gelişiminde ve en önemlisi okuduklarıyla yaşantı zenginliği/tecrübesi elde etmesinde etkili bir türdür. Bu tür hem çocuğun merak duygusunu canlı tutan içeriklerle çocuğun analiz ve çözümleme yapması hem de yeni şeyler öğrenmesi bakımından önemli bir türdür. Çocuk

romanlarının, toplumun geleneklerini, karakteristik yapısını, ahlaki değerlerini, toplumdaki gerçekliği bilmesi, okuduğunu anlaması, üzerinde düşünmesi, okuma kültürü edinmesi, ana dilini ve dil becerilerini geliştirmesi, anlatılan içerikleri günlük yaşam ile bağ kurması yönünden eğitici yönü bulunmaktadır.

1.3.8. Gezi Yazısı

Gezilip görülen yerlerle ilgili olay, olgu, hatıraları yansıtan yazılardır. Bu tür yazılar tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji, arkeoloji, biyoloji ve diğer bilim dallarına kaynak olabilecek niteliktedir. Seyahat edebiyatı da denilen gezi yazısı insanların merakını çeken olay ve coğrafyalar hakkında bilgi edinmesinde önemli rol oynar. Gezi yazarı gezdiği yerlerin tabiat güzelliklerini, sosyal yaşantısını, örf ve ananelerini gezi yazısında yer verir (Macit ve Soldan, 2015). Gezilip görülen yerlerin özelliklerini anlatan gezi yazıları (TDK, 2023), yaşanan olayları ve edinilen bilgileri gelecek nesillere aktaran önemli kaynaklardır (Karaman, 2018).

Seyahatname olarak da bilinen gezi yazılarının ilk örnekleri dünya edebiyatında çok eskilere dayanır. Türk edebiyatındaki ilk gezi yazıları 16. yüzyılda ortaya çıkmış nesir biçiminde yazılmıştır. Türk edebiyatında bilinen en kıymetli gezi yazısı Evliya Çelebi'nin (17.yy.) Seyahatname adlı 10 ciltlik eseridir. Bunun dışında edebiyatımızda pek çok gezi yazısı mevcuttur.

Türk edebiyatında modern anlamda ilk gezi yazıları Batı etkisinde gelişen Tanzimat edebiyatı döneminde yazılmıştır. Ancak bu eserler yetişkinler için yazılmış olup çocukların yaş ve ilgi seviyelerine uygun eserler değildir. Çocuklara yönelik ilk gezi yazıları daha çok çocuk ve çocuk eğitimin öneminin anlaşılmasına başlandığı 20. yüzyıla denk gelmektedir.

Görsellerle desteklenmiş olan gezi yazıları çocukların yeni yerler öğrenme arzusunu canlı tutan bir türdür. Aynı zamanda çocuklar gezi yazıları sayesinde, gezilen coğrafyalar hakkında tarihi, edebi, toplumsal, dini, kültürel, mizahi öğeleri hakkında bilgi edinir. Gezi yazılarının bir kısmı resim veya görsellerle desteklenmiş gezi yazılarıdır. Resimli gezi yazıları çocuğun metni anlamasına yardımcı olması yönüyle hem tamamlayıcı hem de estetik haz vermesi bakımından ilgi çekici bir özelliğe sahiptir.

1.3.9. Fıkra

İnsanları bazen güldürmek, bazen eğlendirmek; bazen de düşündürerek ders vermek amacıyla için yazılan gerçeğe dayalı kısa nesir türüdür. Günlük yaşantımıza renk katan, dinleyici kitlesini dikkatini canlı tutmak ve eğlendirirken düşündürmek için sık sık fıkra anlatılır. Özellikle fıkraların hem eğitici hem de öğretici yönü beğenilip sevilmesinde çok etkilidir(Gönen, 2004).

Fıkralar düşündürürken hem eğlendirir hem hoşça vakit geçirmesini sağlar. Fıkradan bir yandan dinleyici/okuyucu fıkraları dinlerken/okurken onlardan dersler çıkarır bir yandan ondan zevk alır (Şimşek, 2011). Fıkra türünün en önemli örnekleri 13. yüzyılda yaşadığı varsayılan Nasrettin Hoca adlı tarihi kişiliğin fıkralarıdır (Sakaoğlu, 2018; Baki ve Karakuş, 2014). Ancak farklı coğrafyalarda Temel, Karadeniz, Bekri Mustafa, Abdal Fıkraları gibi fıkra örnekleri vardır. Fıkralar halkın pratik zekasının bir ürünü olarak olaylar karşısındaki hazırcıyaşlığını gösterir. Fıkralar her yaş ve seviyedeki kişilerin severek ve beğenerek okudukları bir tür olarak hem yetişkinler için hem de çocuklar için eğitici ve eğlendirici yönü vardır.

Fıkralar, muhtevasında barındırdığı insani, ahlaki ve kültürel kısacası maddi ve manevi mesajların yanı sıra insan zihninde kalıcılığı sağlaması açısından genelde fıkraların özelde Nasreddin Hoca fıkralarının eğitimde önemli bir yere sahiptir (Arıcı, 2018).

Çocuğun dil gelişimine büyük katkıları olan edebi türlerden fıkraların özellikle sözlü iletişim becerilerinin gelişiminde önemli rolü vardır. Çocuğun küçük yaşlardan itibaren fıkraları dinlemesi, dinlerken sözvarlığı unsurlarını (deyim, atasözü, özdeyişler vb.) öğrenmesi dinleme yetisi ile birlikte dikkat ve odaklanma becerisi de gelişir. Çocuğun öğrendiği fıkraları çevresine anlatması konuşma becerisini geliştirirken aynı zamanda sosyalleşmesini sağlar.

Çocuğun olaylara karşı farklı bir bakış açısı kazanmasını sağlayan fıkralar olaylara mizahi yönden yaklaşma becerisi de kazandırır. Yine aynı şekilde çocuklar fıkralar aracılığı ile toplumdaki karakterlerin özelliklerini ve toplumsal değerleri öğrenmelerine yardımcı olması yönüyle eğitici niteliktedir (Tekşan, 2012). Fıkralar aniden gelişen olaylar karşısında çocuğu hem pratik zeka yönünden hem de mizahi yönden geliştirir.

1.3.10. Günlük

Günlük, literatürdeki kaynaklarda çeşitli şekillerde tarif edilmektedir. TDK Türkçe Sözlükte, günü gününe tutulan anı yazısı ya da bunları içine alan yapıtların adı, günce; Kavas

(2009), bir kimsenin şahsi hayatında yaşadığı olayları, heyecanları, duyu ve düşüncelerini anlatmak için günü güne yazdığı yazılar olarak tarif etmektedir.

Günlük, çocuk edebiyatı alanında kendisine fazla yer bulamamış, kıymeti anlaşılamamış bir türdür. Çocuğun başta dil gelişimi olmak üzere bilişsel, pedagojik ve ruhsal gelişiminde günlüklerin önemli bir payı vardır. Bununla birlikte yazma becerilerinin gelişiminde, analitik ve eleştirel düşünceler geliştirmede yardımcı olabilir(İskender, 2017). Bunun yayında günlükler çocuğun bilişsel açıdan hafızasını güçlendirme, çıkarımlar yapmasında; ruhsal açıdan bireysel/özel yazın türü olan günlüklerde samimi bir muhasebe/özeleştirme yapmasında; yazma becerisinin gelişiminde önemli katkıları bulunmaktadır.

1.3.11. Anı

Anı, TDK Türkçe Sözlük'te (2013), yaşanmış olayların anlatıldığı yazı türü, hatıra olarak tarif edilmekteyken; Macit ve Soldan (2015), kişisel yaşantının bütünü veya belirli bölümlerinin dile getirildiği yazı türü olarak tarif etmektedir. Bir başka tanımla anı, yaşanan olayların üzerinden belirli bir süre geçmesinden sonra kaleme alınan yazı türüdür.

Anı da tıpkı günlük gibi çocuk edebiyatında ihmal edilmiş bir metin türüdür. Oysaki hatıralar hem okuma kültürü edinmede hem de milli bilinç edinmede önemli yararları vardır. Çocuğun anılarda anlatılan devrin sosyal, siyasi ve edebi hayatına yönelik bilgi sahibi olduğu gibi en önemlisi de eğlenceli zamanlar geçirmektedir. Çocuğun zihninde yer edinmiş olay ve durumları üzerinden belirli bir zaman geçtikten sonra yazıya aktarması çocuğun dil gelişimine ve özelde yazma becerisine katkı sağlamaktadır.

1.3.12. Süreli Çocuk Yayınları

Çocuklar için neşredilen bünyesinde çocukların yaş ve ilgi seviyelerine hitap eden şiir, hikaye, masal gibi edebi türleri barındıran bir yandan çocukları eğiten diğer yandan çocukları eğlendiren belirli aralıklarla çıkan dergi veya gazetelerdir (Akayrak, 2014).

Çocuklar için yayınlanan süreli yayınlar ilk olarak Batı'da 18. asırda neşredilmeye başlanmış (Yaşar, 2001). Ülkemizde ise çocuğun önem kazanmaya başladığı, toplumun gelişimi çocuğun eğitilmesiyle paralel olduğunun anlaşılmaya başlandığı Batı'daki bütün gelişmelerden haberdar olduğumuz Tanzimat devrinde "Mümeyyiz" adıyla yayımlanmıştır.

Çocuk dergileri II. Meşrutiyet döneminde daha çok önem kazanmış Cumhuriyet döneminde Harf İnkılabıyla birlikte çocuğun yeni alfabeyi öğrenmesini sağlamak adına süreli yayınlara önem verilmiştir. Cumhuriyet devrinde yayınlanan süreli çocuk yayınları, ders kitaplarıyla birlikte çocuğun eğitim materyallerinin başında gelmekteydi. Çocukta okuma alışkanlığı kazanmasında, anadil eğitiminin gerçekleşmesinde ve okuma kültürü edinmesinde dergilerin payı önemszenmiştir (Balcı, 2003). Bunun yanında çocuk dergileri çocuğun sosyalleşmesinde (Akbayrak, 2014); milli bilinç edinmesinde (Kıymaz, 2011); ahlaki değerler geliştirmesinde (Alabaş, 2018); olumlu davranışlar kazandırma ve kültürel değerlere farkındalık yaratmada (Yiğitbaşı, 2014); kelime dağarcığını geliştirmesinde (Dedeoğlu, Şahin, Ulusoy ve Ertem, 2011); bilimsel beceri ve anlayış kazandırmasında, bilimsel gelişmeleri takip edebilmesinde ve ortaya çıkan yeni olay ve olguları yorumlayıp değerlendirmede önemli işlevlere sahiptir.

1.3.13. Şiir

Şiirin alanyazında pek çok tanımı bulunmakta olup bugün üzerinde hala tam anlamıyla anlaşılmaya varılamamış edebi türdür. TDK (2023) şiiri, “zengin imgelerle, ritimli sözlerle, ses uyumunun bir araya getirildiği hece ve durak yönünden denk ve kendi başına müstakil bir edebi biçim, manzum veya nazım” olarak tanımlarken, Doğan (2013) şiiri, “kelimeler arasında ahenk bulunan manzum eserler” olarak tanımlamaktadır. Bir başka deyişle şiir, sözcüklerin ahenk bütünlüğü içerisinde verilmesidir olarak tanımlanabilir.

Şiirin geçmişi insan geçmişiyle orantılı olduğu konusunda tartışmalar hala sürmektedir. Bugün elimizdeki ilk şiir örnekleri Sümerlerin çivi yazısı tabletlerine dayanır. Şiirin hitap ettiği kitle çok eskilere dayansa da çocuklar için yazılmış çocuk şiirlerinin geçmişi pek eskilere dayanmamaktadır. Türk edebiyatında çocuklar için yazılmış ilk şiir Nabi'nin oğlu Mehmet için yazdığı toplumsal ve ahlaki öğütler içeren Hayriye adlı mesnevisidir. Çocuk edebiyatı içerisinde incelendiği zaman çocuklar için yazılan eğitici ve nitelikli şiirlere Meşrutiyetin yeniden ihya edildiği 1908 sonrasındaki dönemine rastlanmaktadır. Özellikle Ali Ulvi, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp çocuk eğitimi için şiirler yazmışlardır (Sever, 1996).

Çocuk şiirleri, şiire ait bütün niteliklere sahip olmakla beraber dil, üslup ve duyarlık açısından çocuğun anlayabileceği, çocuğa görelilik ilkesi temelinde onun duygu ve düşüncesine hitap edebilen, dil zevki kazandıran, ana dilin getirdiği bütün olanakları dil sevgisiyle kaleme alan eserlerdir (Oğuzkan, 2000; Sever, 2008; Şimşek, 2011; Kökçü, 2015).

Şiirler çocuğun dil zevkine varmasında, ana dilini öğrenmesinde, okuma kültürü edinmesinde önemli katkıları olan bir türdür. Çocuğun duygu ve düşünce dünyasına seslenen çocuk şiirleri zengin sembollerle ve ahenk unsurlarıyla örülü olduğu için çocuklar şiirleri bir yandan zevk alarak okurken diğer yandan dil ve kavram gelişimine katkıda bulunur. Şiir dinlemeye küçük yaşlarda başlayan çocuğun dinleme becerisi ve bununla paralel olarak konuşma becerisinde de ilerleme kaydedilir.

Çocukların şiir öğrenmeleri hem okuma becerisi geliştirir hem de sözcük dağarcığı artar. Belleğe kaydedilen şiirler çocukların bilişsel gelişimi açısından yararlı olduğu gibi estetik açıdan değeri vardır.

Çocuklar şiir vasıtasıyla dilin gücünden yararlanarak yazılan muhtevası ve ahenk unsurlarıyla ses ve ritim duygusu gelişerek müzik zekasına, çocuğun zevk ve estetik gelişimine katkıda bulunur(Açık Önkaş, 2009).

Çocuk şiirlerinde kullanılan dil her şeyden önce çocuğun anlayabileceği seviyede olmalıdır. Çocuk anlayabileceği seviyede yazılmış şiirler, okuma kültürü, zengin hayal gücü, sözlü ifade olanakları, ana dil sevgisi, özgüven kazandırır (Şimşek, 2011).

1.4.Çocuk Edebiyatının Önemi

Eğitim adına yapılan tüm etkinliklerin en büyük amacı gelecek nesiller olan çocukların gelişimine katkı sağlamaktır. Okul içinde veya dışında yapılan bütün eğitim öğretim faaliyetleri bu amaca hizmet eder. Bu hizmetin yerine getirilmesinde çocuk edebiyatı önemli görevler üstlenir (Akbulut, 2020).

Çocuğun gelişiminde büyük bir rol oynayan edebiyat, bir yandan eğitici ve öğretici nitelik taşıırken diğer yandan estetik bir boyut taşır. Çocukların estetik yönüne hitap ederek onların seçici olmasını, çocuğun bu alışkanlığı iç dünyasına yerleştirmeyi hedefler. Bütün bunlara ilaveten edebiyatın özellikle de çocuk edebiyatının temel görevi, düşünebilen, sorgulayan, özdeşim kuran, araştırma ve inceleme yapan, meraklı ve bilgili okur kitlesinin oluşmasına kaynaklık eden bir ehemmiyete haizdir (Erdoğan, 2008).

Çocukların gelişimini büyük ölçüde etkileyen, deneyim ve bilgi edinmelerinin yanında eğlenceli vakit geçirmelerini sağlayan çocuk edebiyatı çocukların keşfetmelerini, üretmelerini gözlem yapma becerilerini geliştirmeleri yönüyle büyük öneme sahiptir(Koyuncuoğlu, 2021). Zihinsel, sosyal ve fiziksel açıdan henüz olgunlaşmamış bireylerin zihinsel dünyalarına uygun

nitelikteki çocuk edebiyatı yapıtları çocukların dünya hakkında bilgi edinmelerini, dünyayı tanımalarını, içinde yaşadıkları dünya hakkında fikir yürütmelerini sağlar. Çocukların biyolojik ihtiyaçlarının yanında ruhsal ihtiyaçlarının olduğu ve bunu büyük ölçüde çocuk edebiyatının yazılı ve sözlü ürünleri karşılamaktadır (Oğuzkan, 2001).

Çocuğun ana dilini becerisini ve kullandığı dili geliştirmede yazılı ürünlerin mühim bir rolü olduğu bilinen bir gerçektir. İletişim sürecinin en temel ögesi olan ve haberleşmeyi sağlayan unsurlardan olan dili kullanma yetisi, küçük yaşlardan itibaren nitelikli çocuk kitapları aracılığıyla desteklenebilir. Nitelikli edebi eserlerle çocukların dil ve ana dili kullanımı istenilen düzeye çıkarılabilir. Çocuğu erken yaşlardan itibaren; pozitif kazanımlara yönelten, çocuğun ilgi dünyasına seslenen, edebi nitelikli görsellerin yer aldığı, estetik bir bakış açısına sahip ve çocuğun gelişim sürecini destekleyici nitelikli eserlerle buluşturmak, tanıştırmak, çocuğun sağlam bir karakter kazanmasına ve çok boyutlu olarak gelişimine katkı sağladığı gibi ana diline yönelik çeşitli ipuçlarını yakalamasına ve ana dilini sevmesine de katkı sağlar (Otmar ve Erdem, 2019). Kısacası çocuk edebiyatı başta çocuğun ana dil ve dil gelişimi olmak üzere bilişsel gelişim, sosyal gelişim, bireysel gelişim, kişilik gelişim, estetik gelişim ve ahlaki gelişim alanlarına katkı sağlamaktadır.

2.4.Bibliyometrik Analiz

Bibliyometri terimi eski Avrupa dillerinde kitap anlamına gelen “biblio” sözcüğü ile ölçü anlamına gelen “metrics” sözcüğünün birleşiminden türemiş bir terimdir (Sengupta, 1992; akt. Şişik, 2022). Nicel yöntem paradigmasına uygun olarak yürütülen bilimsel çalışmalarda kullanılan bibliyometri teriminin literatürde kabul gören ilk önemli tanımı Pritchard tarafından yapılmıştır. Pritchard (1969) bibliyometriyi, matematiksel ve istatistiksel metotların başta kitaplar olmak üzere diğer iletişim ortamlarına aktarılması olarak tanımlamaktadır. Başka bir ifadeyle bibliyometri, belirli bir zaman kesiti içerisinde belirli kişileri kurumlar veya bölgeler tarafından hazırlanmış yayınların sayısal analizidir (Ulakbim, 2023). Bibliyometri bilimsel iletişimi artırmaya hizmet etmek amacıyla bilimsel yayınların sayısal analizine tabi tutulması olarak da ifade edilebilir.

Başka bir ifade ile bibliyometri, akademik yayınların çeşitli unsurlarının sayısal analizler ve istatistikler yardımı ile incelenmesiyle ilgilenmektedir. Bibliyometrik analizler, tanımlayıcı nitelikte (belirli bir yılda yayınlanan makale veya tez sayısının belirlenmesi)

olabileceği gibi değerlendirici nitelikte (bir makalenin veya tezin kendisinden sonra gelen araştırmaları ne şekilde etkilediğini ortaya çıkarmak için atıf analizi yapılması) de olabilir.

Bibliyometri incelenen bilim dalına ait akademik çalışmaların değerlendirilmesine, mevcut durumunun ortaya çıkarılmasına ve elde edilen bilgiler ışığında geleceğe yönelik saptamalarda bulunulmasına fırsat sağlamaktadır (Denktaş Şakar ve Cerit, 2013: 2). Bibliyometrik analizi tez çalışmalarında herhangi bir alana ilişkin yayınlanmış kaynakların gelişim düzeyini tespit etmek açısından önemli bir yere sahiptir (Hotamışlı ve Eren, 2014; 16). Bibliyometrik araştırmalar belirli bir konuda en verimli araştırmacıların belirlenmesinde, kurumlar arasındaki işbirliği ve kıyaslamalar yapılabilmesinde ve çeşitli bilim dalları arasında bilim iletişimine katkı sağlamaktadır (Al, 2008). Bibliyometrik yöntemler kullanılarak belirli bir disiplinde belirli bir ülkede veya akademik sahada çalışılan konu alanları, bu konularda araştırmacılar ve araştırmacılar arasındaki bilimsel işbirliği, en çok veya en az çalışılan konular belirlenmekte (Umut Zan, 2012, s.13) ve bu sayede bibliyometrik araştırmalar yeni araştırmalara yön vermektedir.

Bu araştırmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış olan tezlerin gelişim düzeyini tespit etmek, alanın mevcut durumunu betimlemek ve gelecekte yapılacak araştırmaları çalışma alanı fikri kazandırmak için alanyazında önce Türkçe eğitimi alanında hazırlanan bibliyometrik çalışmalar analiz edilmiş ardından alanyazını daha geniş bir perspektifle ele alarak bibliyometrik çalışmaları incelemek için tez ve makaleler incelenmiştir.

2.5. İlgili Çalışmalar

Akademik bir araştırmaya başlarken o sahada yapılmış olan önceki araştırmaların neler olduğu, eğilimleri hakkında bilgi sahibi olmak; önceki araştırmaların nasıl yapıldığını, hangi konularda kümelendiğini ve yapılan çalışmaların birbirinin tekrarı olup olmadığını, alanyazına ne gibi katkılar sağladığını bilmek önemli bir evredir (Özbilgi, 2019). Alanyazın incelendiğinde çocuk edebiyatı araştırmaları kitap, kitap bölümü, bildiri, makale ve tezler ile yürütülmüştür. Özellikle çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezler alana önemli katkılar sağlamaktadır. Lisansüstü tezler, çocuk edebiyatı alanının eğilimleri, alanın şu anda nerede olduğunu ve gelecekte nereye gidileceği hakkında araştırmacılara fikir vermektedir.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen 2 lisansüstü tez (Atalay Yakar,2019; Akbulut,2020), 9 makale (Demircan, 2007; Balcı, 2012; Yazıcı, 2013; Balta, 2019; Sevim, 2020; Bozkurt, 2020; Şahin ve Toprak, 2021; Kodan ve Kara, 2021;

Boyraz, 2023) ve 2 bildiri mevcuttur (Bayazıt, 2011; Tiryaki, 2016). Alanyazında çocuk edebiyatı sahasında tezleri inceleyen ilk çalışma 2019 yılında Atalay Yakar tarafından Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde hazırlanan yüksek lisans tezidir. Atalay Yakar'ın (2019) araştırması ise 620 lisansüstü tezi içerik ve yöntem açısından incelemiştir. Akbulut'un (2020) Düzce Üniversitesinde hazırladığı yüksek lisans tezinde 283 lisansüstü tezi incelemiştir. İlgili çalışmalardaki makalelere Google Akademik web sayfasından, bildirilere kaynakça taramasından, tezlere ise YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ulaşılmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı iki tez dışında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen herhangi bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bu nedenle alanyazındaki çalışmaların çocuk edebiyatı tezlerini genel bir çerçevede incelediğini söylemek hayli zordur.

Alanyazında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen ilk çalışma Demircan'a (2007) aittir. Demircan'ın Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan "Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar ile İlgili Bir Durum Çalışması" adlı makalesi 1987-2003 yılları arasında hazırlanan YÖK Ulusal tez Merkezi veri tabanına kayıtlı 54 lisansüstü tezin incelemesinden oluşmaktadır. Demircan (2007), bu çalışmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış 54 lisansüstü tezi yıllara, üniversitelere, enstitülere, türüne, yazıldıkları özgün dile, tez yazarlarının cinsiyetlerine, YÖK konu alanlarına ve yazara göre başlıca konuları tarama modeli ile 16 yıllık dönemi kapsayan tezleri incelemiştir. Çalışmada elde ettiği verileri bulgular bölümünde frekans (f), yüzde (%) ve tablolar ile desteklemiştir. Demircan'ın (2007) araştırmasında en fazla tezin 1995 (7 tez) ve 1999 (7 tez) yılında, en fazla tezin Hacettepe Üniversitesinde (f=12), en fazla tezin Sosyal Bilimler Enstitüsünde (f=52), en fazla yüksek lisans türünde çalışmalar yapıldığı (f=43), en fazla tez Türkçe (f=40) yazıldığı, tez yazarlarında kadınların baskın olduğu (%53,70), en çok YÖK konu başlığı olarak Türk dili ve edebiyatı konusunda, en fazla ele alınan konu ise Çocuk edebiyatı konusunda yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen ikinci çalışma Bayazıt tarafından 05-07 Ekim 2011 tarihinde III. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunulan "Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi" adlı bildiridir. Bayazıt'ın (2011) çalışması tarama modelinde desenlenmiştir. Bu çalışmada çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizini yapmak ve gelecekte bu konuyla ilgili yapılacak olan diğer çalışmalara yeni bir bakış açısı sağlamak amaçlanmıştır. Bayazıt'ın (2011) bu çalışmasında lisansüstü tezler, üniversitelere, enstitülere, kuruluş yıllarına, düzeylerine(türlerine), yazarların cinsiyetlerine, danışman unvanlarına, ağırlıklı oldukları

konulara, kullanılan araştırma tekniklerine ve veri toplama araçlarına göre incelenmiştir. İncelenen tezlerde üniversitelere göre dağılımına bakıldığında ilk sırayı İstanbul Üniversitesinin aldığı, en fazla tezin Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığı, en fazla tezin 2010 yılında yazıldığı, lisansüstü tezlerin çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde olduğu, tez yazarlarında kadınların daha baskın olduğu, tez danışmanlarının unvanlarına göre dağılımında ilk sırayı Yard. Doç. Dr. unvanlı akademisyenlerin aldığı, tezlerde en çok yazar-eser konularının incelendiği, tezlerin büyük kısmında nitel araştırma yönteminin benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Balcı'nın(2012) “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması” isimli çalışma önce IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu’nda (22-24 Aralık 2011) sözlü bildiri olarak sunulmuş ardından Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi’nde makale olarak yayınlanmıştır. Bu makale çocuk edebiyatı tezleri üzerine hazırlanan ve araştırma kapsamına dahil edilen tez sayısı itibarıyla ilk hacimli araştırmadır. Araştırma kapsamında 237’si yüksek lisans 30’u doktora olmak üzere toplamda 267 lisansüstü tez türüne, hazırlanma dönemine, enstitülere, konusuna göre incelenmiştir. Araştırma bulgularından hareketle en çok tez yüksek lisans türünde (f=237), tezlerin hazırlanma dönemine bakıldığında en çok tezin 2006-2010 yılları arasındaki dönemde yazıldığı (%61,42), tezlerin büyük oranda Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığı (%80,53, f=215), tezlerde konu olarak en fazla çocuk edebiyatı ve yazar-eser-türler konusunun ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yazıcı (2013) “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar” adlı araştırmasında 249 lisansüstü tezi betimsel açıdan incelemiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişilen tezleri tam metne erişim durumlarına göre, hazırlandığı üniversite, enstitü, anabilim dalı, yayın yılı, tez konusu, konu türlerine, bilim dallarına göre incelemiştir. İnceleme sonucunda en fazla tezin yüksek lisan türünde (f=213), en fazla tezin Ankara Üniversitesinde (f=33), en fazla tezin Sosyal Bilimler Enstitüsünde (f=199), en çok tezin 2000-2009 yılları arasında hazırlandığı (f=119), tezlerin daha çok edebiyat bilim dalında kümelendiği(f=140), tezlerin %45’inin ise erişime kapalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tiryaki (2016) III. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumunda “2011-2016 Yılları Arasında Yazılan Çocuk Edebiyatı Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Okuma Kültürü Açısından Değerlendirilmesi” adlı bildirisinde içerik analizi yöntemiyle çocuk edebiyatı alanındaki 39 lisansüstü tez okuma kültürü açısından incelenmiştir. Bildiride lisansüstü tezler “yıl, tür, anabilim dalı, konu, dil becerileri, hedef kitle, çocuk edebiyatı türleri” gibi göstergeler

açısından değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular frekans (f) ve yüzde (%) değerleri grafik ve tablolar ile gösterilmiştir. Araştırmada en fazla tez 2011 ve 2012 yıllarında yazıldığı (f=10), doktora tezlerinin en fazla Ankara Üniversitesinde (%33,33), yüksek lisans tezlerininse en fazla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde (%16,16), en fazla tezin Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlandığı (f=28), tezlerin konu alanı olarak eğitim ve öğretim alanında yoğunlaştığı, tezlerin en çok Türkçe Eğitimi bilim dalında hazırlandığı (%61), yazılan tezlerin hedef kitlesi çocuk edebiyatı ürünleri olduğu (%51,27), türler arasında en fazla düz yazıya eğilim gösterildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2019 yılında Balta tarafından hazırlanan Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan “Çocuk Edebiyatı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi” adlı çalışma 2011-2018 yılları arasında çocuk edebiyatı üzerine yazılmış tezlerin içerik analizini amaçlamaktadır. Bu amaçtan hareketle YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı çocuk edebiyatı üzerine yapılmış 278 tez tez yıl, üniversite, enstitü, bilim dalı, yazıldığı dil, konu, incelenen tema, kullanılan araştırma yöntemi, veri kaynakları, veri analiz teknikleri bağlamında incelenmiştir. İncelenen tezler yüzde (%) ve frekans (f) değerleri tablo ve grafikler ile desteklenmiş ve bulgular bölümünde verilmiştir. Araştırma bulgularından hareketle en fazla tezin 2017 yılında yazıldığı, konuyla ilgili en fazla çalışmanın yapıldığı üniversiteler Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversiteleri olduğu, tezlerin en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yazıldığı (f=140), en fazla tezin Türkçe Eğitimi Bilim Dalında hazırlandığı (f=121), tezlerin yazıldığı dillere göre dağılımda tezlerin büyük oranda Türkçe yazıldığı (f=255), tezlerin en fazla çocuk temasında yazıldığı (f=9), araştırma kapsamındaki tezler büyük oranda nitel araştırma yöntemiyle desenlendiği (%91,33), tezlerde veri analizi olarak en fazla betimsel analiz yöntemi kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Balta, 2019).

Atalay Yakar (2019), hazırladığı yüksek lisans tezi ile çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü çalışmaları inceleyen ilk tez çalışmasıdır. Bu yönüyle Atalay Yakar'ın (2019) çalışması önemli görülmektedir. Atalay Yakar'ın (2019) “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İçerik ve Yöntem Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi çocuk edebiyatındaki lisansüstü çalışmaları inceleyen ilk tez olması açısından önemlidir. Ancak bu tez lisansüstü çalışmaları daha çok içerik ve yöntem açısından ele almıştır. Araştırmada 1974-2019 yıllara arasında çocuk edebiyatı alanında yapılmış 536 yüksek lisans, 84 doktora tezi olmak üzere toplam 620 lisansüstü tezin konu ve yöntemsel eğilimlerini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma kapsamındaki 620 tez türüne, yıllara, üniversitelere, enstitülere, anabilim dallarına, konularına, edebi türlerine, kullanılan araştırma yöntemine, kullanılan

modele, veri toplama araçlarına ve veri analiz tekniklerine göre incelenmiştir. Araştırmanın bulgularından hareketle yüksek lisans tezlerinin (f=536) doktora tezlerinden (f=84) fazla olduğu, en fazla tezin 2011-2015 yılları arasında yazıldığı, en çok tez sırasıyla Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitelerinde hazırlandığı, tezlerin en çok hazırlandığı enstitünün Sosyal Bilimler Enstitüsü (f=401) olduğu, en çok tezin Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında hazırlandığı (f=213), tezlerde konu olarak en fazla çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi konusunun ele alındığı (f=80), tezlerde en çok süreli yayınların ele alındığı (f=75), tezlerde en fazla okulöncesi kademesi olduğu (f=69), 227 tezin yöntem bölümünün olmadığı, tezlerde en fazla nitel araştırma yönteminin kullanıldığı (f=291), tezlerde (belirtilen) en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman yönteminin olduğu (f=337), tezlerde (belirtilen) en çok kullanılan veri analizi içerik analizi olduğu (f=83) sonucuna ulaşılmıştır.

Akbulut'un (2020) Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Tezlerin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi çocuk edebiyatı alanında lisansüstü araştırmaları inceleyen ikinci tezdır. Araştırmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin belirli ölçütlerle incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada 1987-2020 yılları arasında YÖK UTM veri tabanına kayıtlı 243'ü yüksek lisans 40'ı doktora tezi olmak üzere toplamda 283 lisansüstü tez yıl, eğitim kademeleri, konu dağılımı, kullanılan yöntem, veri toplama araçları ile sonuç ve öneriler gibi değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma bulgularından hareketle yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden fazla olduğu, tezlerin en fazla 2009-2019 yılları arasında yazıldığı, tezlerin en fazla ortaokul ve okulöncesi kademesinde hazırlandığı, tezlerde en fazla ele alınan konunun yazar/şaire ait eserlerin incelenmesi olduğu, incelenen tezlerde en fazla nitel yöntemlerin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sevim'in (2020) Türkiye Eğitim Dergisi'nde yayınlanan "Çocuk Edebiyatıyla İlgili Lisansüstü Çalışmalardaki Eğilimler: Bir İçerik Analizi" adlı makalesi çocuk edebiyatı alanında 1987-2020 yılları arasında hazırlanan 677 lisansüstü tezi doküman incelemesi yöntemiyle incelemiştir. Lisansüstü tezler üniversitelere, yıllara, türlerine, araştırma türlerine, konuların ele alış biçimlerine, ele alınan konu başlıklarına, çalışmalara konu olmuş yazarlara, anahtar kelime dağılımlarına göre incelenmiştir. Araştırma lisansüstü tezlerin en çok Ankara Üniversitesinde, en fazla tezin yüksek lisans türünde yapıldığı, tezlerde en çok ele alınan konu çocuk edebiyatına uygunluk olduğu, tezlerde en fazla çocuk edebiyatı anahtar kelimesi kullanıldığı, çalışmalarda en çok betimsel araştırmaların olduğu tezlerin en çok 2016 ve sonrasında hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışma çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaları inceleyen en kapsamlı çalışmadır.

Bozkurt'un (2020) "Çocuk Dergileriyle İlgili Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi" adlı makalesinde YÖK UTM veri tabanına kayıtlı çocuk dergileriyle ilgili 31 yüksek lisans, 10 doktora olmak üzere toplamda 41 lisansüstü tez incelenmiştir. Lisansüstü tezler türleri, üniversitelere, enstitülere, yazarların cinsiyetine, konu alanına ve araştırma yöntemlerine göre incelenmiştir. Araştırmada yüksek lisans tezlerinin ağırlıklı olduğu, tezlerin en fazla Ankara Üniversitesinde hazırlandığı (f=5), tezlerin en çok hazırlandığı enstitünün Sosyal bilimler enstitüsü olduğu (f=28), tez yazarlarının cinsiyetlerine göre erkek yazarların daha baskın olduğu (%52,5), tezlerin en çok eğitim öğretim konu alanında hazırlandığı (f=19), tezlerde en çok nitel araştırmaların benimsendiği (f=36), veri toplama aracı olarak en çok doküman incelemesinin kullanıldığı (f=35) sonucuna ulaşılmıştır.

Kodan ve Kara'nın (2021) Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi'nde yayınladığı "Sınıf Eğitimi Bilim Dalı'nda Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalara Genel Bir Bakış: Bir Meta-Sentez Çalışması" adlı makalesinde sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan lisansüstü tezlerin eğilimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Nitel araştırma modelinin kullanıldığı çalışmada 2010-2020 yılları arasında 31 yüksek lisans, 1 doktora tezi analiz edilmiştir. Araştırmada konu alanlarına göre, araştırma yöntemlerine, sonuçlara ve önerilerin dağılımlarına göre tezler analiz edilmiştir. Araştırma bulgularından hareketle en çok işlenen tema çocuk edebiyatı kitap/metinleri inceleme teması olduğu, tezlerde en fazla doküman incelemesi yöntemi kullanıldığı, tezlerde en çok kullanılan veri analizinin içerik analizi ve betimsel analiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin ve Toprak'ın (2021) Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınladığı "İlkokul Düzeyinde Çocuk Edebiyatına İlişkin Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi" isimli makalesinde ilkokul düzeyinde çocuk edebiyatı alanında 2006-2020 yılları arasında tamamlanmış lisansüstü çalışmalar çeşitli göstergeler açısından incelenmiştir. YÖK UTM veri tabanına kayıtlı 30 tez ve ULAKBİM veri tabanına kayıtlı 10 makale incelenmiştir. Araştırma kapsamında en çok tez Gazi Üniversitesinde hazırlandığı, tezlerin konu dağılımında ilk sırayı yazar/eser incelemesinin aldığı, tez çalışmalarında en çok çalışmayı yapan bölgenin İç Anadolu Bölgesi olduğu, tezlerde en çok hikaye türünde metinlerin incelendiği, tezlerde en fazla nitel yaklaşımların benimsendiği ve tezlerde veri analizinde en çok içerik analizi ve betimsel analiz tekniği kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Boyraz (2023) tarafından hazırlanan "Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Konulu Doktora Tezlerinin İncelenmesi" adlı makale çocuk edebiyatı odaklı doktora tezleri üzerinde ayrıntılı bir araştırmadır. Araştırma kapsamında 1992-2022 yılları arasında erişim izni bulunan 42

doktora tezi incelenmiştir. Tezler yıl, üniversite, konu, alan, incelenen tema, konu alınan yazar/şair, kullanılan yöntem açısından incelemeye tabi tutulmuştur. Araştırmada hem betimsel hem de içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularından hareketle doktora tezlerinin giderek arttığı, tezlerin çoğunlukla Ankara, Gazi ve Atatürk Üniversitesinde hazırlandığı, tezlerin bilim dallarına göre dağılımında en fazla tezin Türkçe Eğitimi Bilim Dalında hazırlandığı, tezlerde en çok işlenen konunun yazar/eser incelemesi olduğu, tezlerde en fazla nitel araştırma yöntemlerinin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapıldığı bu çalışmada alanyazındaki ilgili çalışmalar incelenmiş ancak çocuk edebiyatı tezlerini bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyen herhangi bir çalışma mevcut değildir. Bu nedenle alanyazında lisansüstü tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyen çeşitli çalışmalardan yararlanılmış ve tezin olgunlaşması için ilgili çalışmalardan yararlanılmıştır.

Eğitim alanında ve Türkçe eğitiminde en fazla bibliyometrik çalışma yapan akademisyenlerden Doç. Dr. Beytullah Karagöz (f=13 makale, f=2 bildiri) ile Doç. Dr. İzzet Şeref'in çalışmaları (f=10 makale, f=2 bildiri) incelenmiş ardından alanyazındaki diğer çalışmalardan yararlanılmıştır. Al ve Coştur (2007) Türk Psikoloji Dergisi'nin bibliyometrik analizi çalışması; Aydeniz ve Haydaroğlu (2021) dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle; Karagöz ve Koç (2019) Ana Dili Eğitimi Dergisinde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizini; Gökçen ve Arslan (2019). Türkçe eğitimi araştırmalarına genel görünümünü inceleyen bibliyometrik analiz çalışmasını; Şeref ve Karagöz (2019) Türkçe eğitimi akademik alanına ilişkin web of science veri tabanına dayalı makaleleri değerlendiren bibliyometrik incelemeyi; Batur, ve Özcan (2020) YÖK Tez Merkezine kayıtlı Eleştirel düşünme üzerine yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini; Kayadibi (2022) dinleme alanında yapılan eğitim araştırmalarının bibliyometrik analizini; Karakuzu, Aras ve Gedikli (2021) Türkçe eğitimi alanındaki kadın akademisyenlerin akademik çalışmalarının bibliyometrik profilini; Geçici ve Can (2022). Muhasebe kalitesi konusu kapsamında Türkiye'de yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini; Al ve Coştur (2007). Türk Psikoloji Dergisinin bibliyometrik profilini; Atasoy (2022) Yazma öğretimi araştırmalarının genel görünümünü incelediği bibliyometrik profilini ve Karagöz ve Şeref (2019) okuma alanındaki çalışmaların bibliyometrik özellikler incelediği çalışması alanyazında bibliyometrik yöntemler kullanılarak yapılan önemli çalışmaları oluşturmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri inceleyen çalışmaların sayısı sınırlıdır. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri

inceleyen çalışmalar makale, bildiri ve lisansüstü tezlerden oluşmaktadır. Ancak bu araştırmalardan hiçbiri ocuk edebiyatını bibliyometrik araştırmalar ile ele almamış, daha çok içerik ve yöntem açısından veya betimsel olarak incelemişlerdir. Bu araştırma ocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezleri bibliyometrik açıdan inceleyen ilk tez olması bakımından önemli görülmekte ve araştırmanın özgünlüğünü oluşturmaktadır.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümde çalışmanın yöntemini oluşturan araştırma modeli, evren-örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizini oluşturan alt bölümler yer almaktadır.

a. Araştırma Modeli

Araştırmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin bibliyometrik analizi amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın amacına uygun olarak istatistik ve nicel işlemler işe koşulmuş ve araştırmada nicel betimsel model, araştırma modeli olarak benimsenmiştir. Bu tür araştırmalarla “durum nedir, neredeyiz, ne yapmak istiyoruz, hangi yöne gitmek istiyoruz, nereye gitmeliyiz, oraya nasıl gideriz?” gibi sorularla mevcut zaman diliminde eldeki verilere dayanılarak cevap bulunmak istenir (Kaptan, 1995 s.59). Araştırmada çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezleri bibliyometrik göstergeler açısından analizi amaçlandığından araştırma betimsel olarak değerlendirilmiştir.

b. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı erişim izni bulunan ve eğitim öğretim alanında hazırlanmış 99’u doktora, 601’i yüksek lisans olmak üzere toplamda 700 lisansüstü tezden oluşmaktadır.

c. Veri Toplama Araçları

Veri toplamak için YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı veri kaynağı seçilmiştir. Veri kaynağından araştırma veri toplamak için seçilen veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilen ve bibliyometrik analiz yöntemiyle eğitim bilimleri alanında yayın yapmış iki uzmandan görüş alınarak hazırlanan Lisansüstü Tez Analiz Formu’dur. Lisansüstü Tez Analiz Formu bibliyometrik göstergelere uygun olarak veri kaynağındaki tezleri en iyi betimleyen başlıklar halinde hazırlanmıştır. Tez Analiz Formu’nda tez adı, yazarı, danışmanı, danışman unvanı, yılı, sayfa sayısı, dili, türü, tezin üretildiği üniversite, enstitü, anabilim dalı, bilim dalı,

tez yazarının biyolojik cinsiyeti, tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri ve anahtar kelimeler başlığıyla sütunlar oluşturulmuştur. Veri kaynağından alınan tezler veri toplama aracı olan Lisansüstü Tez Analiz Formu'nda ilgili alt başlıkta kodlanmıştır, kaynakçadan sonra ekler bölümünde verilmiştir. Veri toplama aracındaki bibliyometrik göstergelerin kapsamı aşağıdaki şekilde verilmiştir.

- Tez yılı: 1993-2022 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezlerin hangi yılda hazırlandığı tanımlamaktadır.
- Tez türü: Hazırlanan tezlerin yüksek lisans, doktora veya sanatta yeterlilik olarak tasnifini tanımlamaktadır.
- Tez konusu: Lisansüstü tezlerin çocuk edebiyatı ile ilgili hangi konuda yazıldığını ifade etmektedir.
- Üniversite: Lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversiteleri ifade etmektedir.
- Enstitü: Lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitüleri ifade etmektedir.
- Anabilim dalı: Lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarını ifade etmektedir.
- Bilim dalı: Lisansüstü tezlerin hazırlandığı bilim dallarını ifade etmektedir.
- Sayfa sayısı: Lisansüstü tezlerin sayfa aralığını ifade etmektedir.
- Yayın dili: Lisansüstü tezlerin hangi dilde yazıldığını ifade etmektedir.
- Araştırma yöntemleri: Lisansüstü tezlerin bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel, nicel veya karma yöntemleri ifade etmektedir.
- Tez yazarlarının biyolojik cinsiyetleri: Lisansüstü tez yazarlarının biyolojik olarak erkek mi yoksa kadın mı olduğunu ifade etmektedir.
- Anahtar kelime: Lisansüstü tezlerde özet bölümünden sonra gelen ve tezlerin yoğunlaştığı anahtar kelimeleri ifade etmektedir.
- Tez danışmanlarının unvanları: Lisansüstü tezlerin danışmanlığını yürüten akademisyenlerin akademik unvanlarını tanımlamaktadır(Prof. Dr., Doç. Dr., Dr. Öğretim Üyesi/Yard. Doç. Dr., Prof., Doç. Öğretim Görevlisi vd.)

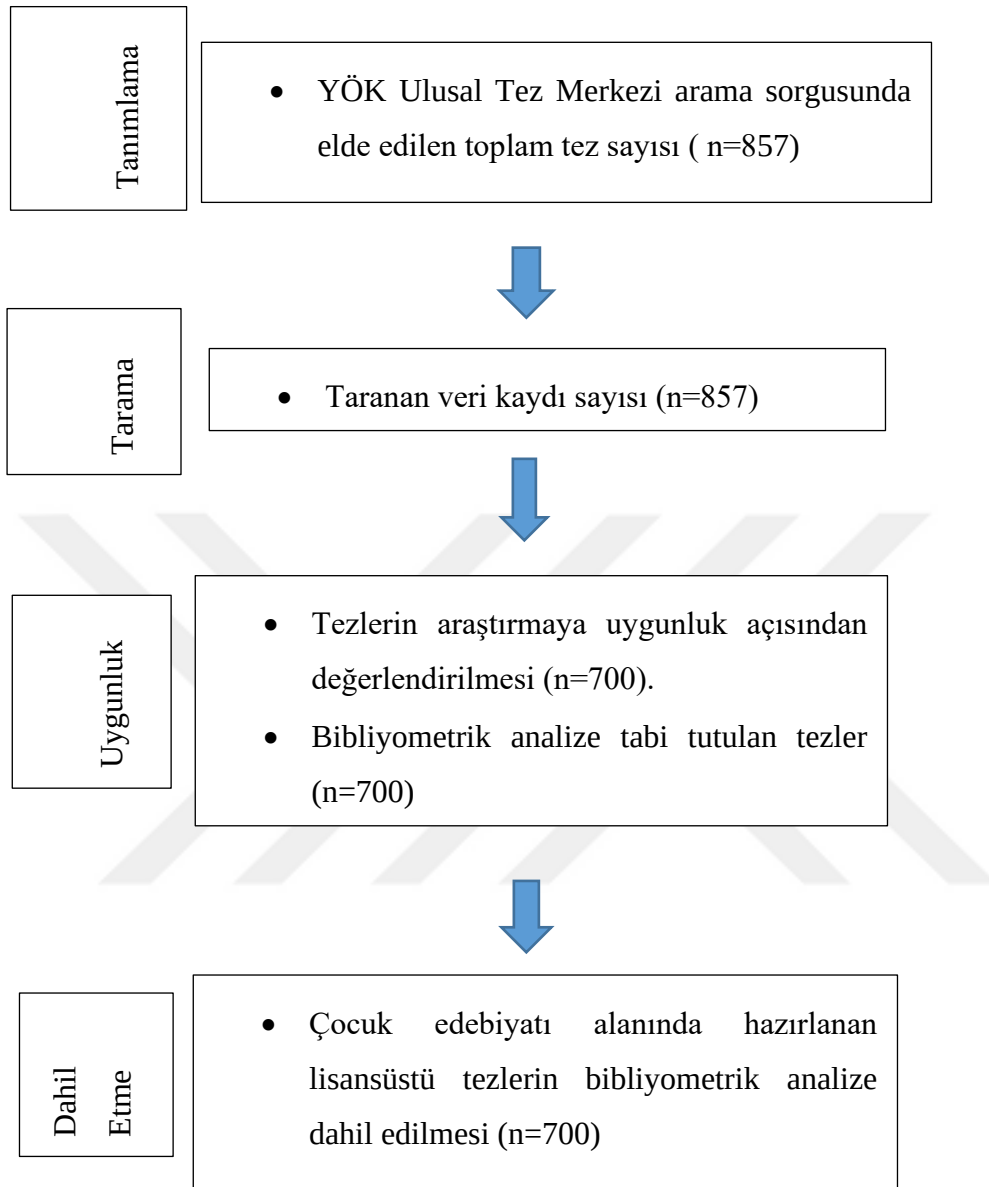
d. Geçerlik Güvenirlik

Araştırmada iç güvenirliliği sağlamak için elde edilen bulgular titizlikle incelenmiş, yazım aşamasında metin ile tablo, şekil ve grafikler sürekli karşılaştırılmıştır. Ayrıca sınıflandırmaya yönelik kodlamalarda uzman görüşüne başvurulmuş ve kodlayıcılar arasında görüş birliği sağlanmıştır. Böylelikle çalışma nesnel bir yaklaşım ile değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Dış güvenirliliği artırabilmek adına Türkçe eğitimi alanında saygın dergilerde yayın yapmış iki uzmandan görüş alınmış, uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde tez üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

e. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci iki aşamalı bir çalışma ile yürütülmüştür. Birincisi çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlere ulaşmak için veri kaynağı olarak Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi seçilmiştir. Daha sonra veri kaynağı YÖK Tez Merkezi kavram arama motoruna tarama terimi olarak “çocuk edebiyatı” anahtar kelimesi yazılmış izin durumu modülünden izinli sekmesi seçilip arama yapılmıştır. Arama neticesinde erişime açık olan (izinli) 737 yüksek lisans ve 108 doktora tezi olmak üzere toplam 845 teze ulaşılmıştır. Ancak amaca daha iyi hizmet etmesi maksadıyla konu alanına eğitim öğretim filtresiyle yeniden tarama yapılmıştır. Arama sorgusundan 512 yüksek lisans 69 doktora tezi olmak üzere toplam 581 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler yetersiz görülmesi örneklemin araştırma evrenini daha iyi derecede temsil etmesi istendiği için “çocuk ve gençlik edebiyatı” , “çocuk yazını” , “çocuk kitapları” , “çocuk şiirleri”, “çocuk öyküleri” ve “çocuk romanları” anahtar kelimeleri belirlenmiş ve veri tabanı tarama teriminden izinli ve eğitim öğretim konu alanındaki tezler sırasıyla sorgulanıp kayıt altına alınmıştır. Tarama sorgusunda erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konulu çocuk edebiyatı alanında 857 lisansüstü tez kayıt altına alınmış ve ardından alfabetik sıralama ile düzenlenmiştir. Yapılan alfabetik sıralamada 157 tezin daha önce diğer anahtar kelimeler ile kayıt altına alınan tezler içerisinde olduğu tespit edilmiş ve ikinci defa indirilen aynı tezler arşivden çıkarılmıştır. Araştırma kapsamında 700 lisansüstü tez pdf dosya formatında kayıt altına alınmıştır. Kayıt altına alınan tezlerin araştırmaya uygunluk arz etmesi için iki uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlardan geri dönütün alınmasıyla kayıt altına alınmış olan 700 tez araştırma kapsamında veri analizine tabi tutulmuştur. Veri toplama sürecine ilişkin bilgiler şekil-1’de akış diyagramında verilmiştir.

Şekil 1. Araştırma sürecini ifade eden akış diyagramı.

f. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınan verilerin analizinde bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometri, matematiksel ve istatistiksel metotların başta kitaplar olmak üzere diğer iletişim ortamlarına aktarılmasıdır (Pritchard, 1969 s.348, akt. Karagöz ve Şeref, 2019c). Bibliyometri, yayınların ya da belgelerin yazar, konu, yayın bilgisi, atıf yapılan kaynaklar vb. gibi özelliklerin niceliksel analizidir (Al ve Tonta, 2004). Bibliyometri, verilerin matematiksel işlemler aracılığıyla analiz edilmesine dayanan bir analiz yöntemidir. Bibliyometrik

araştırmalarda verilerin belirli özellikleri analiz edilerek bilimsel yayınlara ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir (Al ve Coştur, 2007). Bibliyometrik analiz tekniği, “literatür birikiminin ya da belirli bir kesitini ele alarak, ilgili disiplinin zaman ve mekandaki etkisini somut verilerle sunup genelleme yapar.” (Karagöz ve şeref, 2019). Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların farklı yönlerini istatistiksel analizler ile inceler ve okuyucuya konuyla ilgili bir projektör görevi üstlenir(Doğan, 2022). Araştırmalarda bibliyometrik analiz tekniği kullanarak belirli bir konu alanın ilişkin eğilimlerin fotoğraflanması, betimlenmesi mümkündür.

Araştırma kapsamında  ocuk edebiyatı alanında hazırlanan 700 tez bibliyometrik analiz tekniği kullanarak analiz edilmiştir. Buradan hareketle lisansüstü tezler, tez adı, yazarı, danışmanı, danışman unvanı, yılı, türü, sayfa sayısı, dili, tezin hazırlandığı  niversite, enstitü, anabilim dalı, bilim dalı, tez yazarının biyolojik cinsiyeti, tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri ve anahtar kelime yoğunluğu gibi çeşitli bibliyometrik parametreler kullanarak analiz edilmiştir. Anahtar kelime ve araştırma konuları ile yönelimlerini betimlemek için WordArt  evrimi i kelime bulutu yazılımı tercih edilmiştir. Veriler analiz edilirken elde edilen sonuçlar frekans ve yüzde hesaplamaları ile grafik ve tablolarda verilmiştir. Alanında uzman iki araştırmacıdan tablolar ve grafikler hakkında görüş alınmış ve alınan dönütler çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra veri analizi sonuçlandırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, çocuk edebiyatı alanında 601 yüksek lisans, 99 doktora tezine yönelik bulgular ve yorumlar araştırmanın alt problemleri sırasına göre metin içinden metin dışına gidilerek verilmiştir.

A) Metin İçi Bulgu ve Yorumlar

1. Tezlerin konu dağılımı
2. Tezlere kullanılan anahtar kelimeler
3. Tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri
4. Tezlerin dili
5. Tezlerin sayfa sayısı
6. Tez yazarlarının biyolojik cinsiyeti

B) Metin Dışı Bulgu ve Yorumlar

1. Tezlerin hazırlandığı yıllar
2. Tezlerin türü
3. Tezlerin kurumlara(üniversitelere) göre dağılımı
4. Tezlerin enstitülere göre dağılımı
5. Tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı
6. Tezlerin bilim dallarına göre dağılımı
7. Tezlerin danışman ünvanlarına göre dağılımı
8. Tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Birinci alt probleme ilişkin çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en fazla ele alınan konular alt konu kategorisinde analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında birinci alt probleme ilişkin veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çocuk edebiyatı tezlerinde alt konu kategorisi

Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Alt Konu Kategorilerine Göre Dağılımı			
Sıra	Konu Kategorisi	Frekans(f)	Yüzde(%)
1.	Yazar/Eser inceleme	262	37,59
2.	Sürelî yayınlar	47	6,74
3.	Çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluk	41	5,88
4.	Değerler eğitimi	41	5,88
5.	Eğitsel iletiler/öğeler	31	4,45
6.	Çocuk edebiyatına/Çocuğa görelik	27	3,87
7.	Sözvarlığı	24	3,44
8.	Okuma tutum ve alışkanlığı ile kültürüne katkısı	24	3,44
9.	Türkçe öğretimine katkısı	21	3,01
10.	Çocuk eğitimi	21	3,01
11.	Toplumsal cinsiyet	18	2,58
12.	Dil gelişimine katkısı	15	2,15
13.	Karakter eğitimi	15	2,15
14.	Üst düzey düşünme becerileri	13	1,87
15.	Türkçe ders programına uygunluk	10	1,43
16.	Yabancı dil Türkçe öğretimine katkısı	9	1,29
17.	İllüstrasyon çalışmaları	8	1,15
18.	Diğer bilim dallarıyla ilişkisi	7	1
19.	Dini unsurlar	7	1
20.	Özel eğitim/Engelli çalışmaları	7	1
21.	Duyarlık eğitimi	6	0,86
22.	Görsel unsurlar	5	0,72
23.	Sözlü iletişim becerisine etkisi(Dinleme ve konuşma)	5	0,72
24.	Okunabilirlik	5	0,72
25.	Tasarım	5	0,72
26.	Dönem çalışmaları (Sosyal alanlar)	4	0,57
27.	Karşılaştırmalı metinler	4	0,57

28.	Mizah gelişimi	4	0,57
29.	Dijital yayınlar	3	0,43
30.	Kavram gelişimi	3	0,43
31.	Kök değerler	3	0,43
32.	Şiddet unsurları	3	0,43
33.	Lisansüstü çalışmaları değerlendirme	2	0,29
	Toplam	700	100

Tablo 1 incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin konu dağılımları ve alt konu dağılımları verilmiştir. Lisansüstü tezlerin pek çok konuda hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Özellikle temel eğitim düzeyindeki Türkçe, Sınıf, Okulöncesi ve Çocuk Gelişimi Eğitimi bilim dallarında çocuk edebiyatının ders olarak okutulması çocuk edebiyatına olan ilginin artmasıyla birlikte alana akademik yönelimler artması ve yeni konuların araştırmalara dahil edilmesiyle çocuk edebiyatı tezlerinde konu çeşitliliği artmıştır. Çocuk edebiyatının giderek önem kazanmasıyla birlikte Türkçe eğitimi ana bilim dalı başta olmak üzere okulöncesi, sınıf eğitimi (temel eğitim) ana bilim dallarında çocuk edebiyatının bir ders olarak okutulması çocuk edebiyatına yönelik akademik araştırmalarına çeşitlilik kazandırdığı gibi alana yönelik akademik çalışmalara da ivme kazandırmıştır. Özellikle okulöncesi eğitimi ana bilim dalında hazırlanan çocuk edebiyatı tezleri daha çok çocuk eğitimi ve çocuk konusunda, sınıf eğitimi ana bilim dalında hazırlanan tezler değerler eğitimi yazar-eser inceleme konusunda, Türkçe eğitimi ana bilim dalında hazırlanan tezler ise daha çok çocuk edebiyatı ana konusu çerçevesinde yazar-eser inceleme, değerler eğitimi, çocuğa görelik, ana dili eğitimi, Türkçe öğretimine katkısı gibi konularda kümelenmiştir.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin alt konu kategorilerine göre dağılımına ilişkin veriler Tablo 1’de verilmiştir. Tezlerin alt konu kategorilerine göre dağılımında ilk sırayı yazar/eser inceleme konusu almaktadır (f=262). Bunu sırasıyla süreli yayınlar (f=47), çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluk (f=41), değerler eğitimi (f=41), eğitsel iletiler/öğeler (f=31), çocuk edebiyatına/çocuğa görelik (f=27), sözvarlığı (f=24), okuma tutum ve alışkanlığı ile okuma kültürüne katkısı (f=24), Türkçe öğretimine katkısı (f=21), çocuk eğitimi (f=21) ve toplumsal cinsiyet (f=18) alt konuları takip etmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin anahtar kelime kullanım sıklığına yönelik kelime bulutu Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin anahtar kelime dağılımı

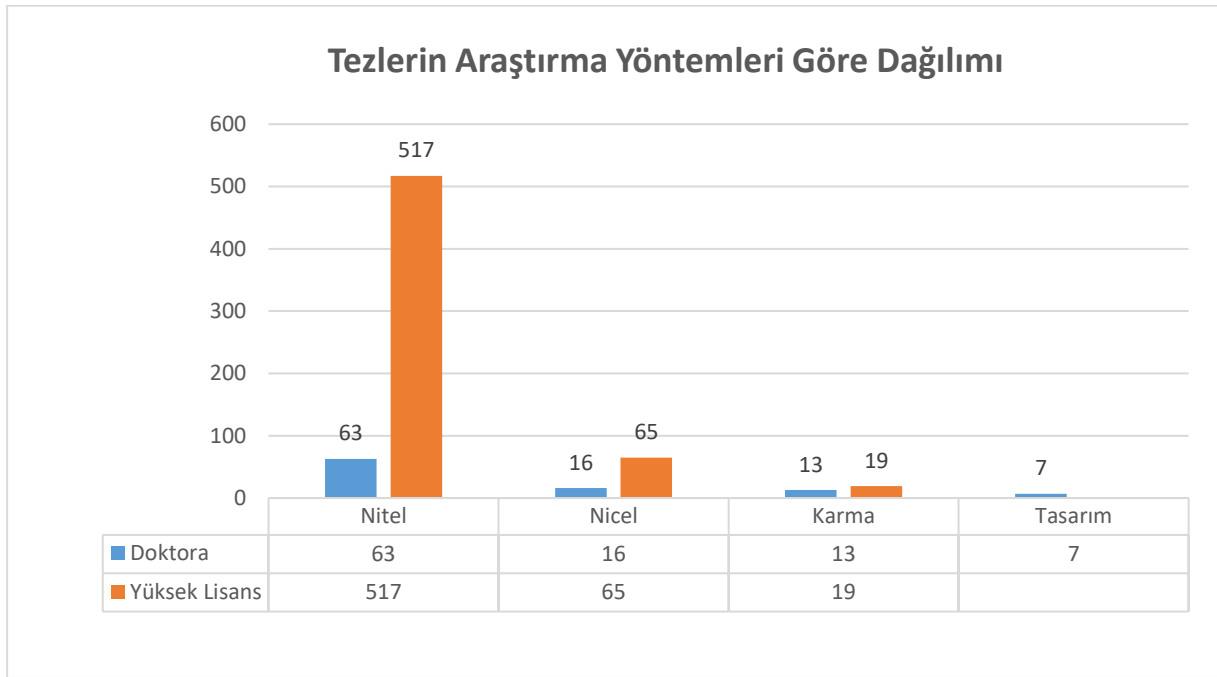
Şekil 2 incelendiği üzere çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar kelime yoğunluğunu gösteren kelime bulutu verilmiştir. İncelenen tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin yoğunluğunu tespit etmek için WordArt kelime bulutu yazılımı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında analiz edilen 700 lisansüstü tezin özet bölümünde verilen anahtar kelimeler incelenmiştir. 2010 yılı öncesi 12 lisansüstü tezde anahtar kelimelerin verilmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu nedenle 688 tezin anahtar kelimeleri analiz edilmiştir. Lisansüstü tezler incelendiğinde tezlerde en çok kullanılan anahtar kelime “çocuk edebiyatı” anahtar kelimesi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla en çok “çocuk kitapları”, “çocuk”, “değerler eğitimi”, “çocuk dergileri”, “masal”, “çocuk dergileri”, “değer”, “eğitim”, “sözvarlığı”, “şiir”, “edebiyat”, “okuma”, “öykü”, “resimli çocuk kitapları”, “hikaye”, “karakter” anahtar kelimeleri takip etmektedir. Ayrıca 2006 öncesinde hazırlanan tezlerin az

bir kısmında özet bölümünden sonra anahtar kelimelerin verilmediği bulgusuna ulaşılmıştır(f=12).

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında üçüncü alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1. Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı.

Grafik 1’de görüldüğü üzere çocuk edebiyatında hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemleri verilmiştir. Grafikten hareketle tezlerde en çok kullanılan araştırma yöntemi sırasıyla nitel araştırma, nicel araştırma, karma araştırma ve kitap tasarımıdır. Tezlerde en fazla kullanılan bilimsel araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemi olup 63 doktora tezinde, 517 yüksek lisans tezinde olmak üzere toplamda çocuk edebiyatı alanında 580 adet lisansüstü tezde nitel araştırma yöntemi (%82,85) kullanılmıştır. Tezlerde kullanılan nicel araştırma yöntemi yüksek lisans tezlerinde 65, doktora tezlerinde ise 16 olup toplamda 81 adet nicel araştırma yöntemiyle(%11,58) desenlenmiş araştırmaya ulaşılmıştır. Hem nicel hem de nitel araştırmaların bir arada kullanıldığı ve araştırmaların daha geçerli ve güvenilir olduğu karma araştırma yöntemiyle hazırlanmış 32 (%4,57) tez mevcuttur. Ayrıca güzel sanatlar, resim-iş ana bilim/sanat dallarında hazırlanan tezlerde 7(%1) adet tasarım yöntemi kullanılmıştır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında dördüncü alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin hazırlandığı dillere ilişkin dağılım Tablo 2’te verilmiştir. Tablodaki veriler frekans ve yüzde hesaplamaları ile desteklenmiştir.

Tablo 2. Çocuk edebiyatı tezlerinin hazırlandığı dillere ilişkin dağılımı.

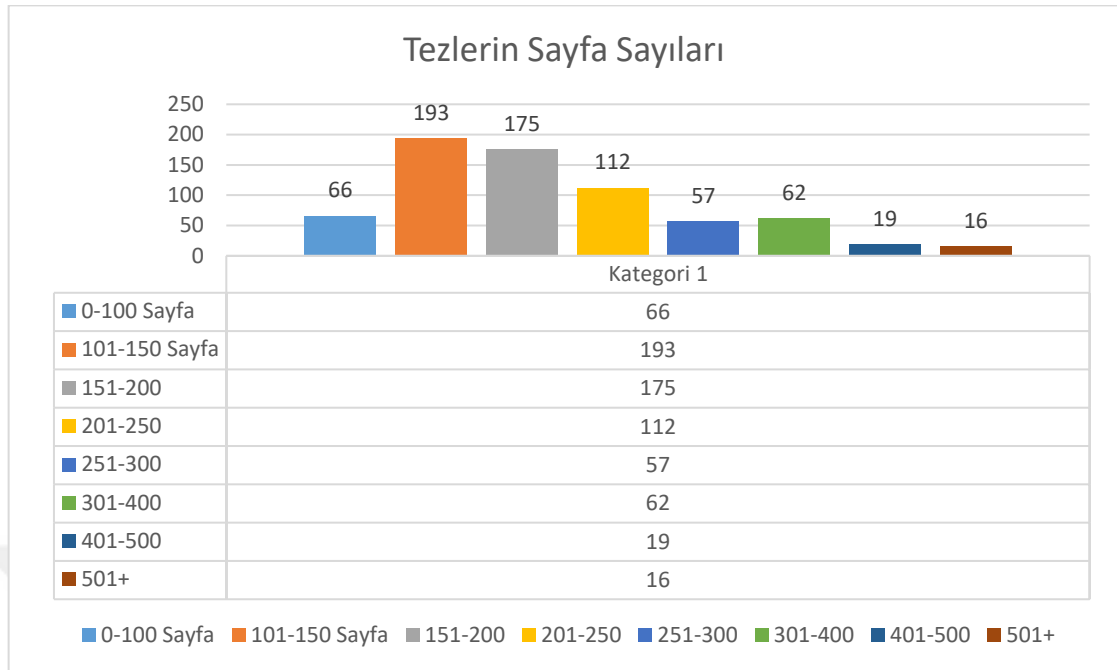
<i>Dil</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Türkçe	689	98,43
İngilizce	5	0,71
Almanca	3	0,43
Fransızca	2	0,29
Arapça	1	0,14
Toplam	700	100

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan 700 lisansüstü tez hazırlandığı dillere göre Tablo 2’de analiz edilmiştir. Tezler 5 farklı dilde yazılmıştır. Bunlar Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Arapçadır. Analiz edilen lisansüstü tezlerin %85,85’i yüksek lisans tezi(f=607), %14,15’i ise doktora tezidir(f=99). Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin %98,43’si Türkçe yazılmıştır(f=689). Türkçe dışında yabancı diller yüksekokullarında hazırlanan tezler ana bilim dalları çerçevesinde farklı dillerde hazırlanmıştır. Lisansüstü tezler Türkçeden sonra en çok İngilizce olarak yazılmıştır(f=5). Bunu sırasıyla Almanca(f=3), Fransızca(f=2) ve Arapça(f=1) takip etmektedir. Tezlerin en çok yazıldığı dil Türkçedir (%98,43). Tezlerin en çok yazıldığı ikinci dil İngilizcedir (%0,71). Tezlerin en az yazıldığı dil Arapçadır (%0,14). Ayrıca araştırma kapsamında analiz edilen 2 tezin iki dili hazırlandığı(İngilizce-Türkçe) bulgusuna ulaşılmıştır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında beşinci alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına ilişkin dağılım Grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2. Çocuk edebiyatı tezlerinin sayfa sayılarına ilişkin dağılım.

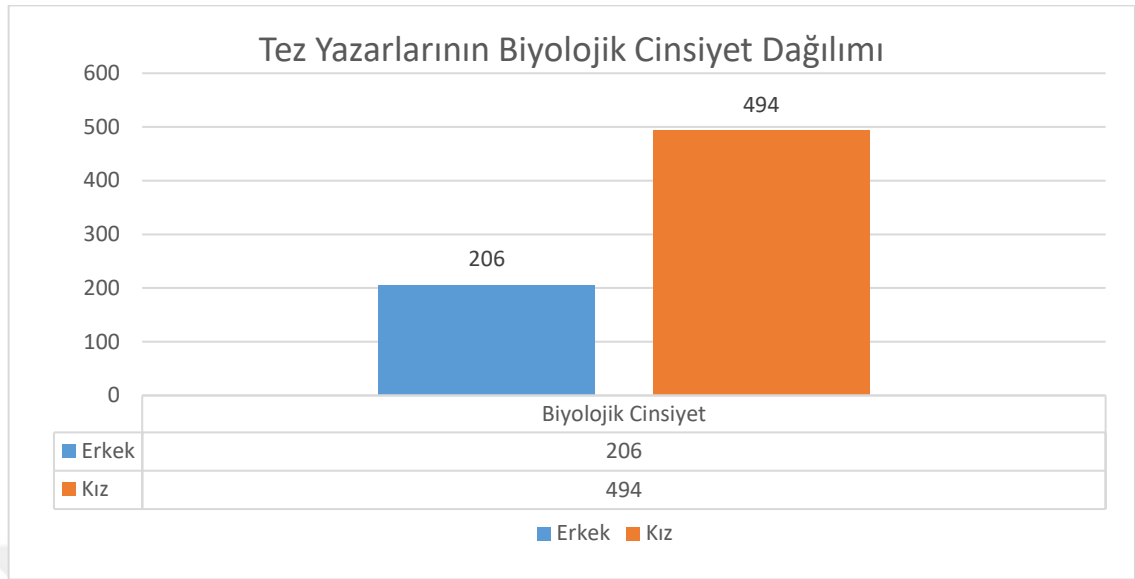

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına ilişkin veriler Grafik 2’de gösterilmektedir. Araştırma kapsamında analiz edilen tezler 33-792 sayfa aralığında yazıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Grafik 8’de gösterildiği üzere en fazla tezin yer aldığı sayfa sayısı aralığı 101-150 sayfa aralığındaki tezlerdir (f=193). Bunu 151-200 sayfa aralığındaki tezler takip etmektedir(f=175). Üçüncü sırada 201-250 sayfa aralığına sahip tezler yer almaktadır(f=112). Sonra sırasıyla 0-100 sayfa aralığındaki tezler(f=66), 301-400 sayfa aralığındaki tezler(f=62), 251-300 sayfa aralığında olan tezler(f=57), 401-500 sayfa aralığındaki tezler(f=19) ve 501 sayfa ve üzerindeki yazılan tezler gelmektedir(f=16). En uzun sayfa sayısına sahip tez 792 sayfa ile 2016 yılında Sakarya Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlanmıştır. En az sayfa sayısına sahip tez 33 sayfa ile Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalında hazırlanmıştır. Tezlerin sayfa sayı aralıkları incelendiğinde tezlerde sayfa sayısı bakımından herhangi bir kısıtlamaya gidilmemiştir. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin sayfa sayılarındaki yığılımın 101-150 sayfa aralığında kümелendiği söylenebilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında altıncı alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımları Grafik 3’da verilirken tezlerin yüzde ve frekans değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Grafik 3. Çocuk edebiyatı tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tez yazarlarının biyolojik cinsiyetleri Grafik 3’da gösterilmiştir. Çocuk edebiyatı lisansüstü tez yazarlarının biyolojik cinsiyetleri incelendiğinde tezlerde baskın cinsiyetin kadın araştırmacılar olduğu görülmektedir($f=494$). Toplamda 700 lisansüstü incelenmiş ve tezlerin %70,57’si kadın yazarlar tarafından yazılmıştır($f=494$). Erkek yazarların oranı %29,43’tür($f=206$).

Tablo 3. Lisansüstü tezlerin biyolojik cinsiyetlere göre dağılımı.

Biyolojik Cinsiyet	Tez Türü			
	Yüksek lisans		Doktora	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Erkek	170	28,41	36	34,36
Kadın	431	71,59	63	63,64
Toplam	601	100	99	100

Tablo 3’de görüldüğü üzere tez yazarlarının biyolojik cinsiyetlerine ilişkin yüzde ve frekans değerleri tez türlerine göre dağılımı verilmiştir. Yüksek lisans yazarlarının %71,59’u kadın yazarlardır($f=431$), yüksek lisans tezlerinin %28,41’i ise erkek yazarlardan oluşmaktadır($f=170$). Yüksek lisans tez yazarlarında kadın cinsiyetli yazarlar daha baskındır. Doktora tezlerinde kadın yazarların oranı %63,64($f=63$), erkek yazarların oranı

%36,36'dır(f=36). Kadın araştırmacıların baskın cinsiyet olması, çocuk edebiyatı alanına erkek yazarlardan daha fazla ilgi gösterdikleri ve alanın gelişiminde söz sahibi oldukları söylenebilir.

a) Yüksek tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı

Grafik 4. Yüksek lisans tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı

Tez yazarlarının biyolojik cinsiyetlere göre dağılımı alt problemine ilişkin 601 yüksek lisans tezi analiz edilmiştir. Yüksek lisans tez yazarlarının %71,59'i kadın cinsiyetli yazarlardır(f=431). Yüksek lisans tezlerinde erkek cinsiyetli yazarların oranı %28,41'dir(f=170). Yüksek lisans tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımında kadın cinsiyetli araştırmacılar daha baskındır.

b) Doktora tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı

Tez yazarlarının biyolojik cinsiyetlere göre dağılımı alt problemine ilişkin olarak 99 doktora tezi analiz edilmiş ve veriler Grafik 5'te görselleştirilmiştir.

Grafik 5. Doktora tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı.

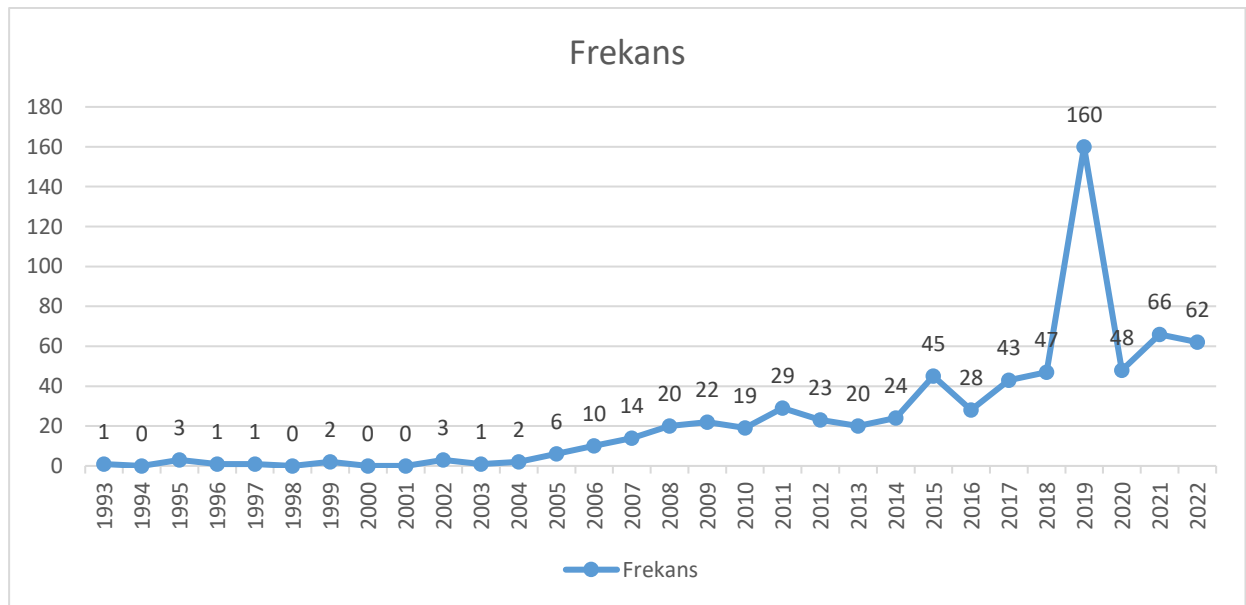

Grafik 5 incelendiğinde doktora tez yazarlarının %63,64'ü kadın cinsiyetli yazarlardır(f=63). Doktora tezlerinde erkek cinsiyetli yazarların oranı %36,36'dır(f=36). Doktora tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımında kadın cinsiyet daha baskın olduğu görülmektedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular Grafik 6'da verilmiştir.

Grafik 6. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı.

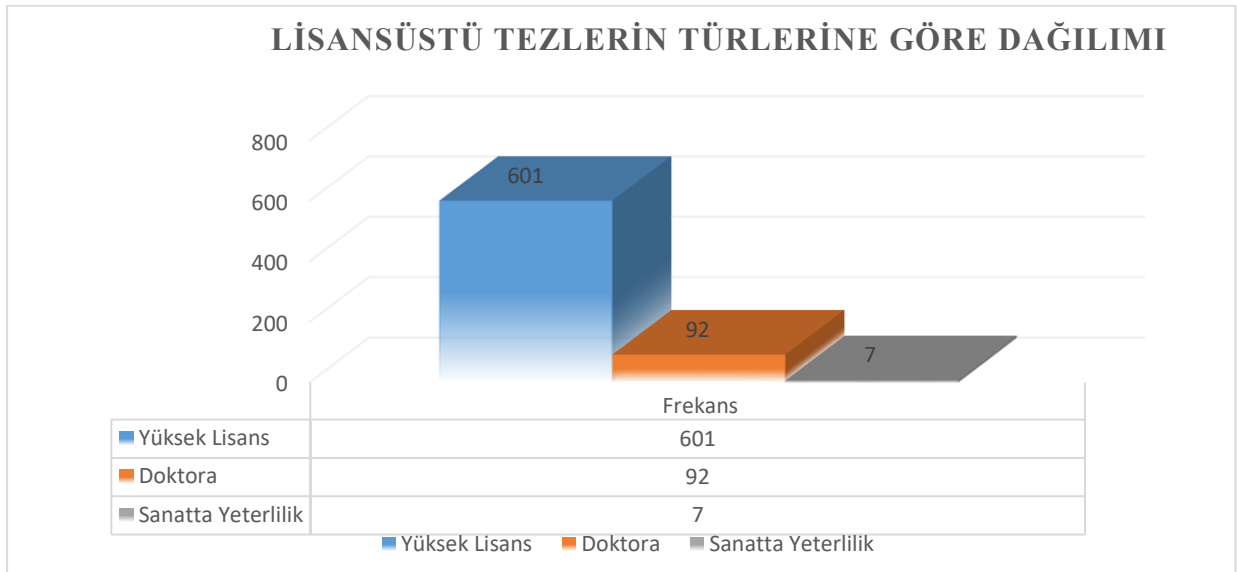

Grafik 6’da gösterildiği üzere çocuk alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde alandaki ilk tezin 1993 yılında hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin en çok hazırlandığı yıl %22,85 ile 2019 yılıdır(f=160). 2019 yılını sırasıyla 2021(f=66), 2022(f=62), 2020(f=48), 2019(f=47), 2015(f=45), 2017(f=43), 2011(f=29), 2016(f=28), 2014(f=24), 2012(f=23), 2009(f=22), 2008 ile 2013(f=20), 2010(f=19), 2007(f=14), 2006(f=10), 2005(f=6), 1995 ile 2002 yılları(f=3), 1999 ile 2004 yılları (f=2) ve 1993-1996-1997-2003(f=1) yılları takip etmektedir. 1994, 1998, 2000 ve 2001 yıllarında çocuk edebiyatı alanında erişime açılan eğitim öğretim konu alanında lisansüstü tez çalışması yapılmamıştır. Bu dört yıl haricinde 1993’ten 2022 yılına kadar tezler sayısal olarak artış göstermiştir. 2019 yılında hazırlanan tezler(f=160) diğer yıllarda üretilen tezlerden daha fazladır. 2019 yılından sonra hazırlanan tezlerde 2019 yılına göre düşüş yaşanmıştır. Bu düşüş, 2019 yılında ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 küresel salgından kaynaklanmaktadır. 2006 yılından sonra çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerin artmasında ülkemizde yeni üniversite ve bölümlerin açılması, çocuk edebiyatı alanında nitelikli akademisyenlerin yetişmesi ve üzerinde çalışma yapılacak özgün konuların varlığı ile açıklanabilir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine(düzeylerine) göre dağılımı incelendiğinde araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular Grafik 7’de verilmiştir.

Grafik 7. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin türlerine göre dağılımı.

Grafik 7’de çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde verilerden hareketle tezlerin 601’i yüksek lisans (f=601), 92’si doktora (f=92) ve 7’si sanatta yeterlilik tezidir(f=7). Tablodan hareketle çocuk edebiyatı alanında en fazla hazırlanan tez türü sırasıyla yüksek lisans (% 85,85), doktora (%13,15) ve sanatta yeterlilik tezidir(%1). Hazırlanan tezlerin türlerine bakıldığında yüksek lisans tezlerinin baskın olmasının nedeni yüksek lisans programında kayıtlı öğrenci sayısının doktora programlarında eğitim gören öğrenci sayısından daha fazla olması ve yüksek lisans programları sayısının doktora programlarının sayısında daha fazla olması ile açıklanabilir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Dokuzuncu alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı analiz edilmiştir. Dokuzuncu alt probleme ilişkin veriler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin üniversitelere göre dağılımı.

Üniversite	Frekans(f)	Yüzde(%)
Ankara Üniversitesi	54	7,70
Gazi Üniversitesi	51	7,28
Hacettepe Üniversitesi	34	4,85
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	32	4,56
Necmettin Erbakan Üniversitesi	28	3,99
Atatürk Üniversitesi	27	3,85
Mersin Üniversitesi	27	3,85
Sakarya Üniversitesi	26	3,71
Dokuz Eylül Üniversitesi	20	2,85
Marmara Üniversitesi	20	2,85
Yıldız Teknik Üniversitesi	20	2,85
Afyon Kocatepe Üniversitesi	19	2,71
İnönü Üniversitesi	16	2,28
Bursa Uludağ Üniversitesi	15	2,14
Abant İzzettin Baysal Üniversitesi	14	2
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	14	2
Fırat Üniversitesi	13	1,85
Gaziantep Üniversitesi	12	1,71
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	12	1,71
Siirt Üniversitesi	12	1,71
İstanbul Üniversitesi	11	1,57
Selçuk Üniversitesi	11	1,57
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	10	1,43
Balıkesir Üniversitesi	10	1,43
Erciyes Üniversitesi	10	1,43
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	10	1,43
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	9	1,28
Trakya Üniversitesi	9	1,28

Uşak Üniversitesi	9	1,28
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	7	1
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	7	1
Giresun Üniversitesi	7	1
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	7	1
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	6	0,86
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	6	0,86
İstanbul Aydın Üniversitesi	6	0,86
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	6	0,86
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	6	0,86
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	6	0,86
Bayburt Üniversitesi	5	0,71
Çukurova Üniversitesi	5	0,71
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	5	0,71
Karadeniz Teknik Üniversitesi	4	0,57
Anadolu Üniversitesi	4	0,57
Kırıkkale Üniversitesi	4	0,57
Cumhuriyet Üniversitesi	3	0,43
Okan Üniversitesi	3	0,43
Ordu Üniversitesi	3	0,43
Pamukkale Üniversitesi	3	0,43
Amasya Üniversitesi	2	0,29
Bahçeşehir Üniversitesi	2	0,29
Başkent Üniversitesi	2	0,29
Celal Bayar Üniversitesi	2	0,29
Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi	2	0,29
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2	0,29
Adıyaman Üniversitesi	1	0,14
Akdeniz Üniversitesi	1	0,14
Arel Üniversitesi	1	0,14
Bilkent Üniversitesi	1	0,14
Bingöl Üniversitesi	1	0,14
Boğaziçi Üniversitesi	1	0,14
Düzce Üniversitesi	1	0,14
Ege Üniversitesi	1	0,14
Haliç Üniversitesi	1	0,14
Işık Üniversitesi	1	0,14
Kafkas Üniversitesi	1	0,14
Kastamonu Üniversitesi	1	0,14
Kilis Üniversitesi	1	0,14
Kocaeli Üniversitesi	1	0,14
Maltepe Üniversitesi	1	0,14
Mimar Sinan Üniversitesi	1	0,14
Osmangazi Üniversitesi	1	0,14
Sabancı Üniversitesi	1	0,14
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	1	0,14
Sinop Üniversitesi	1	0,14
Trabzon Üniversitesi	1	0,14
Yaşar Üniversitesi	1	0,14
Belirtilmemiş	9	1,28
<i>Toplam</i>	<i>700</i>	<i>100</i>

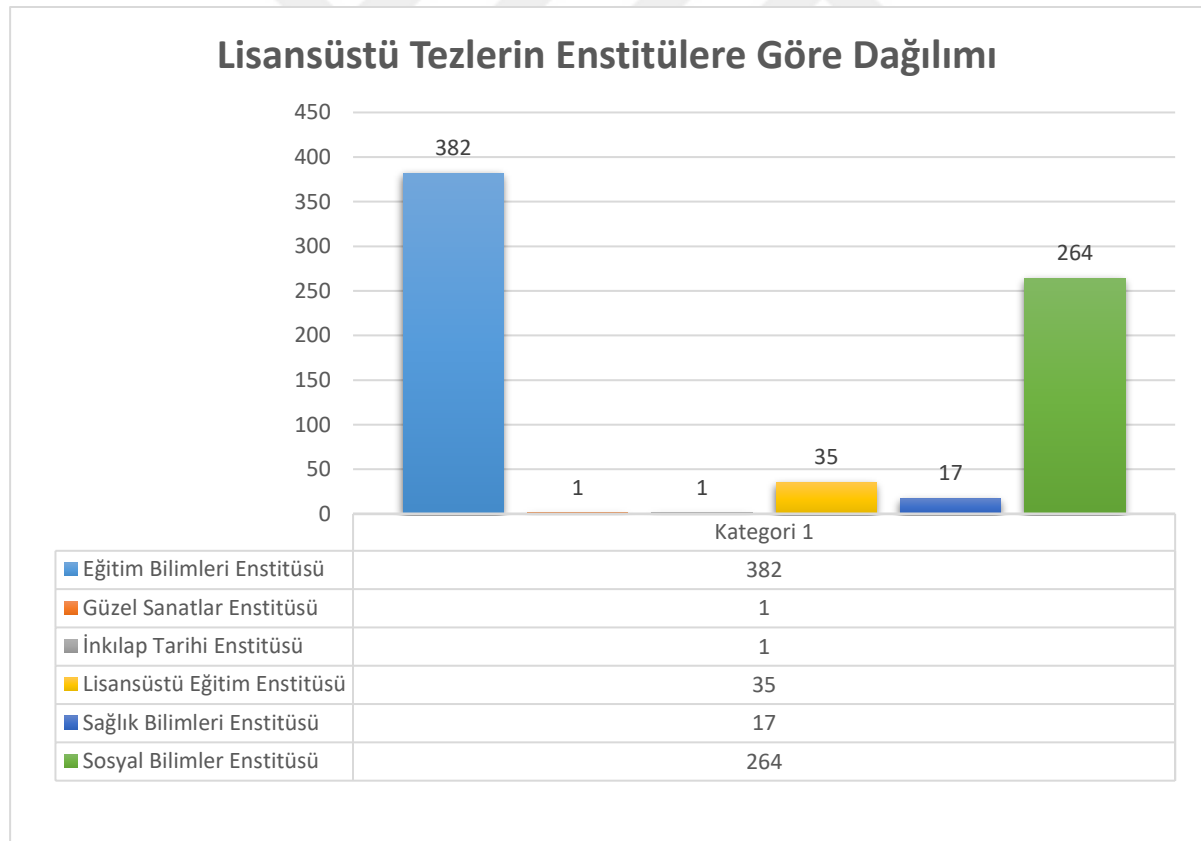
Son yıllarda giderek önem kazanan çocuk edebiyatı alanına yönelik bilimsel araştırmalar artmaktadır. Bu araştırmalardan en detaylı ve ciddi çalışmalar lisansüstü tezlerdir. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir. 77 üniversitede çocuk edebiyatı alanında tez çalışması yapılmıştır. Araştırma

kapsamında 9 tezin üniversite bilgisine ulaşılammıştır. Bu nedenle 691 lisansüstü tezin üniversitelere göre dağılımı Tablo 2 'de verilmiştir. Tablo 2’de verildiği üzere çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerde ilk sırayı 54 tez ile Ankara Üniversitesi almaktadır. İkinci sırada 51 tez ile Gazi Üniversitesi gelmektedir. En çok tez hazırlanan üçüncü üniversite ise 34 tez ile Hacettepe Üniversitesidir. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerin en çok üretildiği üniversitelerin Ankara Üniversitesi(%7,70), Gazi Üniversitesi(%7,28) ve Hacettepe Üniversitesi(%4,85), olmasının nedeni bu kurumlarda çocuk edebiyatı alanında çalışma yürüten akademisyenlerin görev yapması ile açıklanabilir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Onuncu alt probleme ilişkin çocuk edebiyatı hazırlanan lisansüstü tezlerin enstitülerine göre dağılımı Grafik 8’te verilmiştir.

Grafik 8. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı.

Grafik 8’de çocuk edebiyatı alanında hazırlanan 601 yüksek lisans, 99 doktora tezi olmak üzere toplamda 700 lisansüstü tez enstitülere göre dağılımı analiz edilmiştir. Tezlerin enstitülere göre dağılımında ilk sırayı Eğitim Bilimleri Enstitüsü almaktadır(f=382, %54,57).

Bunu sırasıyla Sosyal Bilimler Enstitüsü(f=264, %37,71), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü(f=35, %7,75), Sağlık Bilimleri Enstitüsü(f=17, %2,42) ile Güzel Sanatlar Enstitüsü(f=1, %1) ve İnkılap Tarihi Enstitüsü(f=1, %1) takip etmektedir. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü çalışmaların son yıllarda Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yoğunlaşmasının nedeni çocuk edebiyatı dersinin okutulduğu ana bilim dallarının Eğitim Bilimleri Enstitüsünde lisansüstü eğitim ve öğretim faaliyeti yapmasıdır.

a) Yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılımı

Beşinci alt probleme ilişkin çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış yüksek lisans tezlerinin enstitülerine göre dağılımı Grafik 5'te verilmiştir.

Grafik 9. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılımı.

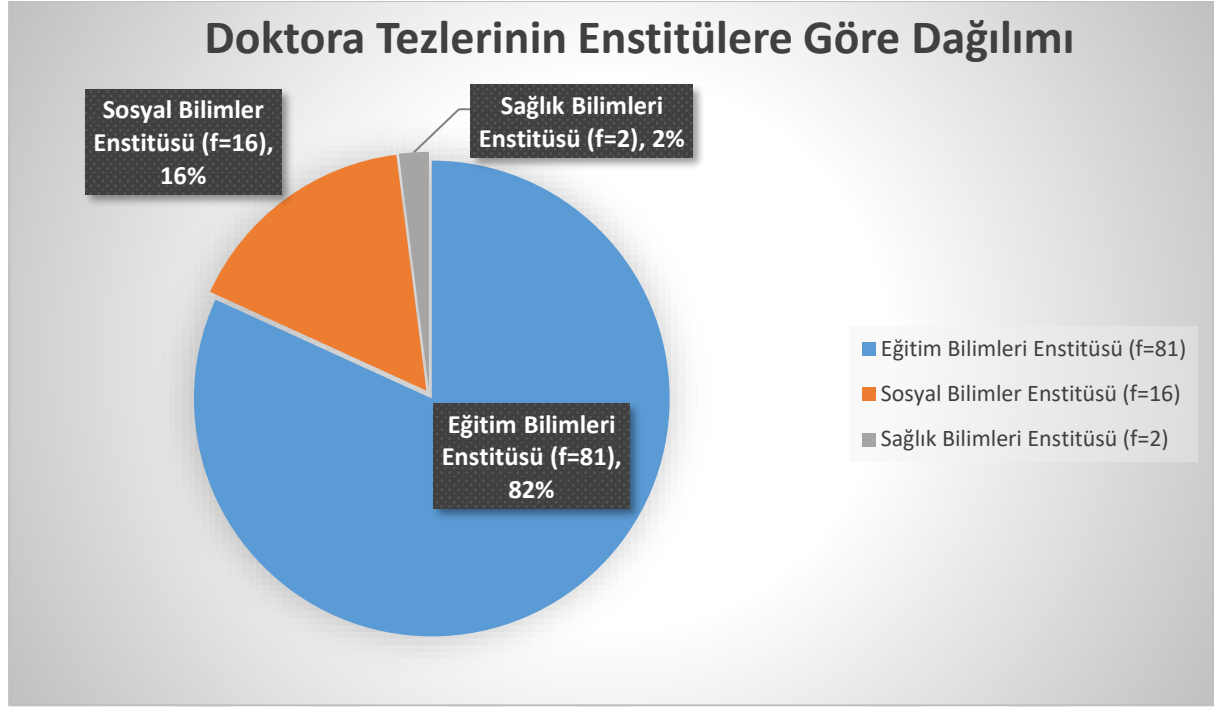

Çocuk edebiyatı alanında 601 yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Çocuk edebiyatında hazırlanan bu tezler enstitülere göre analiz edilmiştir. Yüksek lisans tezleri Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İnkılap Tarihi Enstitüsü ve Güzel Sanatlar Enstitüsünde hazırlanmıştır. Yüksek lisans Tezleri %50,08 oranı ile en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde(f=301) hazırlanmıştır. Yüksek lisans tezlerinde ikinci sırada %41,02 oranı ile Sosyal Bilimler Enstitüsü(f=248) gelmektedir. Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde 35 tez, Sağlık Bilimleri Enstitüsünde 15, İnkılap Tarihi Enstitüsünde 1 ve Güzel Sanatlar Enstitüsünde 1 tez üretilmiştir.

b) Doktora tezlerinin enstitülere göre dağılımı

Beşinci alt probleme ilişkin çocuk edebiyatı alanında hazırlanan 99 doktora tezi enstitülere göre dağılımına ilişkin veriler Grafik 10’te verilmiştir.

Grafik 10. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan doktora tezlerinin enstitülere göre dağılımı.

Çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında 99 doktora tezi hazırlanmıştır. Hazırlanan doktora tezleri enstitülere göre dağılımı analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında analiz edilen doktora tezleri Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünde hazırlanmıştır. Doktora tezleri %83 oranı ile en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde(f=81) hazırlanmıştır. Doktora tezlerinden sonra ikinci sırada %15 ile Sosyal Bilimler Enstitüsü(f=16) gelmektedir. Bunu 2 adet doktora tezi ile Sağlık Bilimleri Enstitüsü takip etmektedir.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on birinci alt problemine ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı.

<i>Ana Bilim Dalı</i>	<i>Frekans(f)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	208	29,67
Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı	185	26,39
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı	72	10,27
İlköğretim Ana Bilim Dalı	64	9,13
Eğitimin Kültürel Temelleri Ana Bilim Dalı	37	5,28
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı	21	3
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı	11	1,57
Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı	11	1,57
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	9	1,28
Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı	9	1,28
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	7	1
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı	6	0,86
Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı	6	0,86
Grafik Tasarımı Ana Bilim Dalı	5	0,71
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ana Bilim Dalı	4	0,57
Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı	4	0,57
Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı	4	0,57
Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı	3	0,43
Resim-İş Ana Sanat Dalı	3	0,43
Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı	3	0,43
Dilbilim Ana Bilim Dalı	2	0,29
Engelli Çalışmaları Ana Bilim Dalı	2	0,29
İlahiyat Ana Bilim Dalı	2	0,29
Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı	2	0,29
Alman Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı	1	0,14
Atatürk İlke ve İnkılapları Tarihi Ana Bilim Dalı	1	0,14
Balkan Çalışmaları Ana Bilim Dalı	1	0,14
Bilgi ve Belge Yönetimi Ana Bilim Dalı	1	0,14
Çocuk Gelişimi ve Ev yönetimi Ana Bilim Dalı	1	0,14
Eğitimde Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı	1	0,14
Eğitim Yönetimi ve Planlaması Ana Bilim Dalı	1	0,14
Fransızca Eğitimi Ana Bilim Dalı	1	0,14
Gazetecilik Ana Bilim Dalı	1	0,14
Görsel İletişim Tasarım Ana Bilim Dalı	1	0,14
İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı	1	0,14
Mütercimlik Ana Bilim Dalı	1	0,14
Özel Eğitim Ana Bilim Dalı	1	0,14
Psikoloji Ana Bilim Dalı	1	0,14
Sosyal Çevre Ana Bilim Dalı	1	0,14
Uygulamalı Bilimler Ana Bilim Dalı	1	0,14
Uygulamalı Sanatlar Ana Bilim Dalı	1	0,14
Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı	1	0,14
Belirtilmemiş	3	0,43
<i>Toplam</i>	<i>700</i>	<i>100</i>

Lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımının verildiği tablo 5’te gösterildiği üzere çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımında ilk sırada %29,67 ile Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı(f=208) gelmektedir. Tezlerin hazırlandığı ana bilim dalı dağılımında ikinci sırada %26,39 ile Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı(f=185) gelmektedir. Temel Eğitim Ana Bilim Dalı müfredatında çocuk

edebiyatı dersi okutulduğundan ve çocuk eğitimine yönelik eğitimin verilmesinden ötürü Temel Eğitim Ana Bilim Dalında(f=72) hazırlanan tezler %10,27 ile üçüncü sırada gelmektedir. Bunları takiben tezlerin en fazla hazırlandığı ana bilim dalları sırasıyla İlköğretim Ana Bilim Dalı(f=64), Eğitimin Kültürel Temelleri Ana Bilim Dalı(f=37), Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı(f=21), Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı(f=11), Yabancı Diller Ana Bilim Dalı(f=11), Okulöncesi Ana Bilim Dalı(f=9), Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı(f=9) ve Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı(f=7) gelmektedir.

4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yedinci alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımı.

<i>Sıra ve Bilim Dalları</i>	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde(%)</i>
1. Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	349	49,86
2. Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	75	10,71
3. Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	52	7,43
4. Okulöncesi Bilim Dalı	50	7,14
5. Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı	21	3
6. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı	13	1,86
7. Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	9	1,29
8. Almanca/Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	9	1,29
9. Grafik Tasarım Sanat Dalı	9	1,29
10. Resim-İş Sanat/Bilim Dalı	9	1,29
11. Din Bilimleri Bilim Dalı	7	1
12. Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı	7	1
13. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı	6	0,86
14. Eğitimin Kültürel ve Sosyal Temelleri Bilim Dalı	4	0,57
15. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bilim Dalı	4	0,57
16. Fransızca Bilim Dalı	4	0,57
17. Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı	5	0,71
18. İngilizce Bilim Dalı	4	0,57
19. Güzel Sanatlar Bilim Dalı	3	0,43
20. Dilbilim Bilim Dalı	2	0,29
21. Engelli Çalışmaları Bilim Dalı	2	0,29
22. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	2	0,29

23. Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı	2	0,29
24. Yurt Dışında Yaşayan Türk Soylulara Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	2	0,29
25. Arap Dili ve Belagatı Bilim Dalı	1	0,14
26. Değerler Eğitimi Bilim Dalı	1	0,14
27. Eğitim Psikolojisi Bilim Dalı	1	0,14
28. Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı	1	0,14
29. Genel Gazetecilik Bilim Dalı	1	0,14
30. İnteraktif Medya Bilim Dalı	1	0,14
31. İşletme Bilim Dalı	1	0,14
32. Tarih Bilim Dalı	1	0,14
33. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Bilim Dalı	1	0,14
34. Yayıncılık Yönetimi	1	0,14
35. Belirtilmemiş	40	5,71
<i>Toplam</i>	<i>700</i>	<i>100</i>

Çocuk edebiyatı sahasındaki lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmektedir. Tabloda görüldüğü üzere tezlerin en çok hazırlandığı bilim dalı 349 lisansüstü tez ile Türkçe Eğitimi Bilim Dalıdır(%49,86). İkinci sırada 75 tez ile Türkçe Öğretmenliği bilim dalı gelmektedir(%10,71). Sonrasında tezlerin en fazla hazırlandığı bilim dalları sırasıyla Sınıf Eğitimi Bilim Dalı(f=52), Okulöncesi Eğitimi Bilim Dalı(f=50), Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı(f=21), Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı(f=13) ve Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı(f=9), Almanca Öğretmenliği/Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı(f=9), Grafik Tasarım Bilim Dalı(f=9), Resim-İş Bilim Dalı(f=9) Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı(f=7) ve Din Bilimleri Bilim Dalıdır(f=7). Ayrıca 40 lisansüstü tezin ana bilim dalı bilgisi doğrudan verilmişken bilim dalı bilgisi belirtilmemiştir. Tezlerin künyesinde iç sayfalarda bilim dalı bilgisine ulaşılmıştır.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında on üçüncü alt probleme ilişkin olarak 700 lisansüstü tezin danışman ünvanlarına bakıldığında tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı Tablo 7'te verilmiştir.

Tablo 7. Lisansüstü Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Ünvanı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yard. Doç. Dr./Doktor Öğretim Üyesi	273	39,02
Profesör Doktor	221	31,79
Doçent Doktor	194	27,89
Profesör	5	0,72

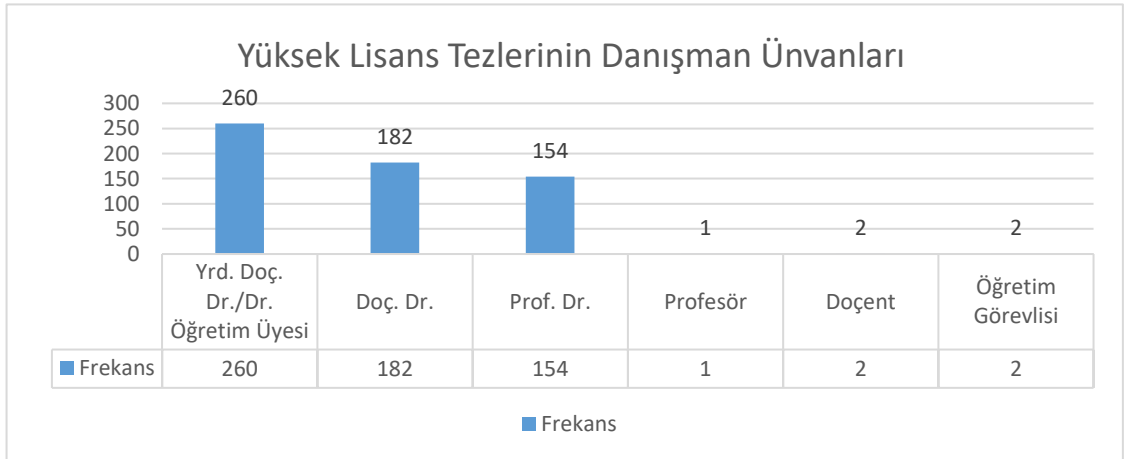
Doçent	5	0,43
Öğretim Görevlisi Doktor	2	0,14
Toplam	700	100

Lisansüstü tezlerin danışman ünvanlarına bakıldığında tezlere en çok danışmanlık yapan akademisyenler Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi ünvanlı akademisyenlerdir(f=273, %39,02). Bunu Prof. Dr.(f=221, %31,79) ve Doç. Dr.(f=194, %27,89) ünvanlı akademisyenler takip etmektedir. Yüksek lisans tezlerinin(f=601) danışman ünvanları incelendiğinde tezlere en çok danışmanlık yapan akademisyenler Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi ünvanlı akademisyenlerdir(f=260). Bunu sırasıyla Doç. Dr.(f=182) ve Prof. Dr. (f=154) ünvanlı akademisyenler takip etmektedir(f=153). Doktora tezlerinde ise ulaşılan bulgular yüksek lisans tezlerinden nispeten farklıdır. Doktora tezlerinde(f=99) en çok danışmanlık yapan akademisyenler Prof. Dr. ünvanlı akademisyenlerdir(f=67). Bunu sırasıyla Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi(f=13) ve Doç. Dr.(f=12) ünvanlı akademisyenler takip etmektedir.

a) Yüksek lisans tezlerinin danışman ünvanlarına göre dağılımı

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin %85,85'si yüksek lisans tezlerinden oluşmaktadır(f=601). Yüksek lisans tezlerine en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin akademik ünvanlarına göre dağılımı Grafik 11'de verilmiştir.

Grafik 11.Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin danışman ünvanlarına göre dağılımı

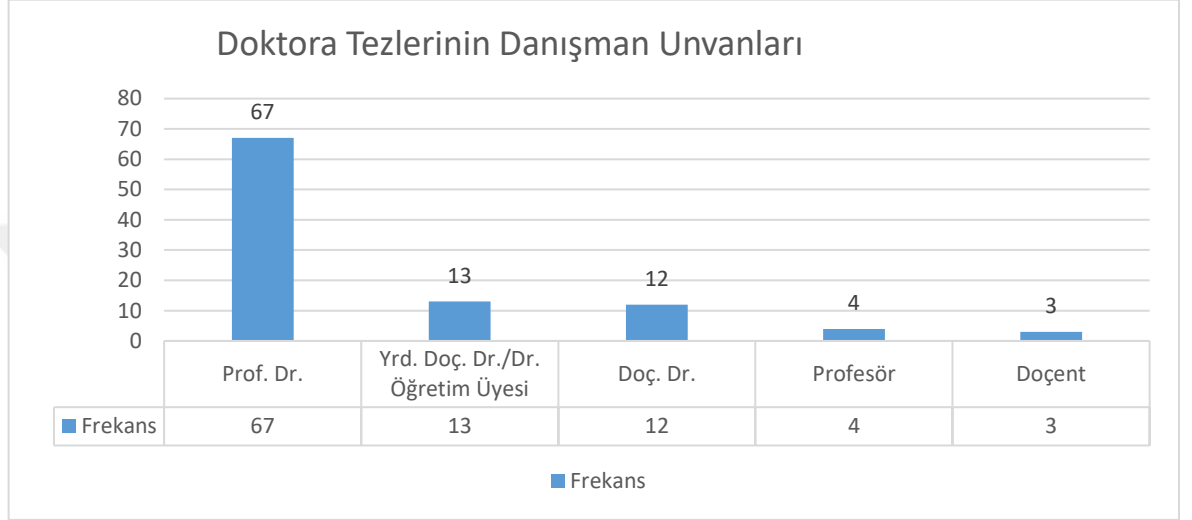

Yüksek lisans tezlerine en fazla danışmanlık yapan akademisyenler Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi ünvanlı akademisyenlerdir(f=257). Bunu sırasıyla Doç. Dr.(f=183) ve Prof. Dr.(f=153) ünvanlı akademisyenler takip etmektedir. Tezlerde dikkat çeken bir durum ise 2 öğretim görevlisi ünvanlı akademisyenin yüksek lisans tezlerine danışmanlık yapmasıdır.

b) Doktora tezlerinin danışman ünvanlarına göre dağılımı

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin %14,14'ü doktora tezlerinden oluşmaktadır(f=99). Doktora tezlerine en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin ünvanlarına göre dağılımı Grafik 12'de verilmiştir.

Grafik 12. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan doktora tezlerinin danışman ünvanlarına göre dağılımı.

Grafik 12 incelendiğinde doktora tezlerine en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin Prof. Dr. ünvanlarına akademisyenler olduğu bulgusuna ulaşılmıştır(f=67). Bunun nedeni uzun ve zorlu bir süreç olan doktora tezlerinde Prof. Dr. ünvanına sahip olan akademisyenlerin alanda daha fazla deneyime sahip olmaları ile açıklanabilir.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında on dördüncü alt probleme ilişkin olarak çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Çocuk edebiyatı alanında tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı.

Sıra Danışmanlar	Frekans(f)
1. Sedat Sever	29
2. Mehmet Özdemir	14
3. Mehmet Hilmi Uçan	13
4. Mübeccel Gönen	13
5. Hulusi Geçgel	12

6. Bayram Baş	9
7. Esra Dumanlı Kadızade	8
8. Ali Fuat Arıcı	7
9. Canan Aslan	7
10. Lokman Turan	7
11. Nevin Akkaya	7
12. Orhan Özdemir	7
13. Şener Demirel	7
14. Kelime Erdal	6
15. Rezan Karakaş	6
16. Selahaddin Dilidüzgün	6
17. Aziz Kılıç	5
18. Saniye Bencik Kangal	5
19. Tacettin Şimşek	5
20. Talat Aytan	5
21. Yasin Kılıç	5
22. Ayşe Öztürk Samur	4
23. Bahattin Karaman	4
24. Beytullah Karagöz	4
25. Erol Aksoy	4
26. Fatma Açık	4
27. Gıyasettin Aytaş	4
28. Hakan Dedeoğlu	4
29. Halit Karatay	4
30. Kemal Yüce	4
31. Oğuzhan Yılmaz	4
32. Ömer Yılar	4
33. Raşit Koç	4
34. Şerife Akpınar	4
35. Yasin Mahmut Yakar	4
36. Hülya Yazıcı	3
37. Neslihan Avcı	3
38. Osman Gündüz	3
39. Ruhi Kara	3
40. Seyit Emiroğlu	3
41. Seyit Ertem	3
42. Zeki Gürel	3

Lisansüstü eğitim sürecinde akademik danışmanlar tez sürecinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi, tezin hazırlanma sürecinde öğrenciye rehberlik etmesi, tezin bilimsel araştırma ruhuna uygun yürütülmesinde önemli rol alırlar. Tez danışmanları hazırlanan tezlerin daha nitelikli hale getirilmesinde, öğrenciye akademik boyutta rol model olarak etkin rol oynarlar. Araştırma kapsamında 700 lisansüstü tez analiz edilmiştir. Analiz edilen tezlerde en çok danışmanlık yapan akademisyenlerin dağılımı Tablo 8’de verilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde tezlere en çok danışmanlık yapan akademisyen Ankara Üniversitesinde çalışan ve aynı

zamanda çocuk edebiyatı alanına akademik seviyede ciddi eserler kazandıran Prof. Dr. Sedat Sever'dir(f=29). Bunu sırasıyla Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Özdemir(f=14), Prof. Dr. Mehmet Hilmi Uçan(f=13) ve Prof. Dr. Mübeccel Gönen(f=13) ve Doç. Dr. Hulusi Geçgel(f=12), Prof. Dr. Bayram Baş(f=9) ve Doç. Dr. Esra Dumanlı Kadızade(f=8) Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı(f=7), Prof. Dr. Canan Aslan(f=7), Prof. Dr. Lokman Turan(f=7), Nevin Akkaya(f=7), Prof. Dr. Orhan Özdemir(f=7), Prof. Dr. Şener Demirel(f=7) Prof. Dr. Kelime Erdal(f=6) ve Prof. Dr. Rezan Karakaş(f=6), Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün(f=6) takip etmektedir. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlere en fazla danışmanlık yapan bu akademisyenlerin aynı zamanda çocuk edebiyatı alanında önemli akademik çalışmaları mevcuttur.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Tez, makale, bildiri, kitap vb. bilimsel yayınların bibliyometrik göstergeler kullanılarak analiz edilmesi bilim iletişimine katkı sağlamaktadır. Bibliyometrik göstergeler kullanılarak belirli bir alana yönelik eğilimler ve akademik altyapıya ilişkin veriler elde edilebilir. Bu verilerden hareketle alandaki etkin kurumların ve kişilerin kimler, alanın eğilimlerinin neler olduğu ortaya çıkarılabilir. Bu araştırma çocuk edebiyatı alanyazınındaki boşlukları doldurmak, yapılan çalışmaların benzerlik ve farklılıklarını görerek ve bu alanda çalışma yapacak kişilere alan fikri kazandırmak, tekrar eden veya özgünlük arz eden konuları, araştırma yöntemleri hakkında araştırmacılara fikir vermek için çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacından hareketle lisansüstü tezlerin yıllara, türlerine, konularına, araştırma yöntemlerine, danışman unvanlarına, üniversitelere, enstitülere, ana bilim dallarına, bilim dallarına, sayfa sayılarına, yazıldığı dillere göre dağılımı ile tez yazarlarının biyolojik cinsiyet dağılımı, anahtar kelime sıklığı, tezlere en fazla danışmalık yapan akademisyenlerin dağılımı gibi bibliyometrik göstergeler incelemeye tabi tutulmuştur.

Araştırma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında 1993-2022 yılları arasında 601'i(%85,86) yüksek lisans, 99'u(%14,14) doktora olmak üzere toplamda 700 lisansüstü tez yukarıda belirtilen bibliyometrik göstergeler açısından incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen 700 lisansüstü teze yönelik sonuçlar araştırmanın alt problemlerinde belirtilen sıralamaya uygun olarak aşağıda verilmiştir.

Araştırma kapsamında çocuk edebiyatı tezlerinin konu ve alt konu dağılımı incelendiğinde tezlerin doğrudan çocuk edebiyatı ana çerçevesi içerisinde hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Atalay Yakar(2019) ve Sevim'in(2020) çalışması ile benzerlik gösterirken Balcı(2012) ve Balta'nın(2019) araştırmalarında ulaştığı sonuçlar ile farklılık göstermektedir. Çocuk edebiyatı ana konusu çerçevesinde en çok ele alınan konular sırasıyla eser/yazar incelemesi, süreli yayınlar, çocuk edebiyatına uygunluk ve çocuğa görelilik, değerler eğitimi, sözvarlığı, çocuk eğitimi, okuma tutum ve alışkanlığı ile okuma kültürüne katkısı konuları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Sevim'in(2020) çalışmaları ile kısmen örtüşmektedir. Ulaşılan bu sonuçlar çocuk edebiyatı alanyazının konusal eğiliminin göstermesi ve alandaki çalışmaların güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarması bakımından son derece önemlidir. Türkçe eğitimi bilim dalında hazırlanan çocuk edebiyatı lisansüstü tezler daha çok

yazar/eser inceleme, çocuk edebiyatı ilkeleri/öğeleri, eğitsel iletileri değerler eğitimi ve Türkçe öğretimine katkısı yönüyle ele alınmıştır. Sınıf eğitimi(İlköğretim, temel eğitim) bilim dalında hazırlanan tezlerde ise en fazla ele alınan alt konular değerler eğitimi, yazar/eser inceleme alt konularıdır. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezlerde ele alınan konularda ulaşıldığı sonuç Kodan ve Kara'nın(2021) ulaştığı sonuçlar ile örtüşmektedir.

Araştırma kapsamın alınan 700 lisansüstü tezin anahtar kelimeleri analiz edildiğinde lisansüstü tezlerde en sık geçen anahtar kelimenin “çocuk edebiyatı”(f=323) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Bayazıt(2011), Atalay Yakar(2019) ve Sevim'in(2020) ulaştığı sonuçlar ile örtüşmektedir. Çocuk edebiyatı anahtar kelimesini sırasıyla “çocuk kitapları”, “çocuk” ve “değerler eğitimi” anahtar kelimeleri takip etmektedir. Ayrıca analiz edilen tezlerde 2010 öncesi hazırlanan tezlerin bir kısmında anahtar kelimelere yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu eksikliğin nedeni lisansüstü tezlerin yazımında bölümlerin bütünlük içerisinde yapısal bir bağlamdan uzak olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırma kapsamında analiz edilen tezlerde en fazla nitel araştırma yöntemi(f=580) kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Hem yüksek lisans(f=517) hem de doktora tezlerinde(f=63) en fazla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. 81 tezde nicel yöntem, 32 tezde karma yöntem benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yazıldığı dillere göre incelendiğinde tezlerin %89,43'sinin Türkçe yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır(f=689). Bunun nedeni tezlerin hazırlandığı üniversitelerin eğitim dilinin Türkçe olmasıdır. Demircan'ın(2007) 54 lisansüstü analiz ettiği çalışmada tezlerin en çok Türkçe yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır(f=40). Bu yönüyle araştırmada elde edilen sonuçlar nitelik açısından benzerlik göstermekte ancak nicelik olarak farklılık arz etmektedir. Bunun nedeni araştırma kapsamında incelenen tezlerin sayısıdır. Türkçeden sonra en çok tez İngilizce olarak yazılmıştır. Bu sonuç Demircan'ın(2007) çalışmada ulaştığı sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Türkçe dışında yabancı dilde hazırlanan lisansüstü tezlerde yazar/eser inceleme konusu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bir kısım yabancı dildeki tezler yabancı yazar/eserler ile Türk çocuk edebiyatı ürünleri ile mukayese edilmiştir.

Araştırma kapsamında analiz edilen tezlerin sayfa sayılarına ilişkin dağılım incelendiğinde tezlerin en fazla 101-150 sayfa aralığında yazıldığı(f=193) sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerde sayfa sayılarının en çok 101-150 aralığında olması çocuk edebiyatı

alanında hazırlanan tezlerin edebiyat konu alanında hazırlanan tezlere göre hacimli olmadığını göstermektedir. Ancak araştırma kapsamında istisnai olarak sayfa sayıları bakımından uzun ve kısa olan tezlere ulaşılmıştır. 2016 yılında Sakarya Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalından hazırlanan çocuk edebiyatı konulu tezin en uzun sayfa sayısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır(792 sayfa). Ancak yine istisnai olarak sayfa sayısı bakımından en kısa tezin Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalında 33 sayfalık tezin hazırlanması dikkat çekicidir.

Araştırma kapsamında Çocuk edebiyatında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezler yazarlarının biyolojik cinsiyetleri incelenmiştir. En çok tez %70,57 ile kadın araştırmacılar tarafından yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır(f=494). Tezlerin %29,43'ü (f=206) erkek araştırmacılar tarafından yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tez yazarlarının biyolojik cinsiyetlere göre dağılımında kadın yazarların baskın biyolojik cinsiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demircan'ın(2007) çocuk edebiyatını incelediği 54 tezde biyolojik cinsiyet dağılımında kadın araştırmacıların baskın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönüyle araştırma Demircan'ın(2007) çalışması ile benzerlik göstermektedir. Yüksek lisans tez yazarlarının cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadın yazarların %71,71(f=431) oranında olduğu sonucuna ulaşılrken doktora tez yazarlarının cinsiyet dağılımında kadın yazarların %63,64 (f=63) oranı ile baskın cinsiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hazırlanan tezlerde biyolojik cinsiyetlere bakıldığında kadın yazarların etkin olmasında kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara nazaran çocuk edebiyatı alanında lisansüstü çalışmalara daha fazla katıldığı ve bu alana daha fazla ilgi gösterdikleri sonucuna ulaşılabılır. Bu sonuçlardan hareketle toplumsal hayatta kendine yer edinen kadınların hayatın her alanında olduğu gibi bilimsel çalışmalarda da kendilerine yer edindiği söylenebilir.

Araştırma kapsamında lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde tezlerde sayısal artışların yaşandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç Demircan(2007), Bayazıt(2011), Balcı(2012), Balta(2019) ve Sevim'in(2020) ulaştığı sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Araştırmada en çok tezin 2019 yılında hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır(%22,86, f=160). Bu sonuç Sevim'in(2020) çalışması ile büyük oranda benzerlik göstermektedir. Araştırma kapsamında çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezler yıllara göre incelendiğinde alandaki ilk tezin 1993 yılında hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Atalay Yakar(2019) ve Sevim'in(2020) ise çalışmalarında çocuk edebiyatı alanında hazırlanan ilk tezin daha eski olduğu sonucu ile farklılık göstermektedir. Bu farklılığın nedeni tezlerin izin durumu ve konu alanındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. 1993 yılından önce hazırlanan tezlerde erişim izni bulunmamakta ve eğitim

öğretim konu alanında yazılmamıştır. 1993'ten sonra sayısal olarak artış gösteren tezler 2006 yılından sonra yeni üniversite ve bölümlerin açılması ile tezlerin sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır. Ayrıca Yazıcı(2013) tezlerin asıl atılımının 2010 yılından itibaren yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçtan hareketle her geçen yıl çocuk edebiyatı alanına yönelik tezlerin sayısının arttığı sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuçtan hareketle çocuk edebiyatına gösterilen akademik yaklaşımların arttığı sonucuna ulaşılabilir.

Çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine bakıldığında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Demircan(2007), Balcı(2012), Yazıcı(2013), Balta(2019), Atalay Yakar(2019) ve Sevim'in(2020) ulaştığı sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Lisansüstü tezler incelendiğinde yüksek lisans düzeyinde 601 tezin yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.(%85,86). Yüksek lisans düzeyinde yazılan tezlerin sayısına mukabil doktora düzeyinde yazılan tezlerin sayısı oldukça azdır(f=99, %14,14). Bunun nedeni çocuk edebiyatının müstakil bir ana bilim dalı mahiyeti kazanamamasıyla açıklanabilir. Binaenaleyh doktora tezlerinde istenilen düzeye ulaşılamadığı görülmektedir. Yüksek lisans programlarına olan eğilim, katılım ve ilgi doktora programlarına nazaran daha fazladır. Bu durum doktora programlarının kabul şartlarından kaynaklanmasıyla, uzun ve nitelikli bir araştırma süreci gerektirmesiyle açıklanabilir.

Araştırma kapsamında incelenen 700 tezin hazırlandıkları üniversitelere göre dağılımları incelenmiş ve çocuk edebiyatı alanında en fazla tezin Ankara Üniversitesinde(f=54) hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Balta(2019), Atalay Yakar(2019) ve Sevim'in(2020) ulaştığı sonuçlarla benzerlik gösterirken Bayazıt(2011) çalışmasında en fazla tezin İstanbul Üniversitesinde hazırlandığı sonucu ile Demircan'ın(2007) çalışmasında en fazla tezin Hacettepe Üniversitesinde hazırlandığı sonucuyla farklılık göstermektedir. Bunun nedeni araştırmaların kapsamıyla ilgilidir. Araştırma kapsamında çocuk edebiyatı alanında üretilen tezlerin en çok hazırlandığı üniversiteler sırasıyla Ankara Üniversitesi(f=54), Gazi Üniversitesi(f=51) ve Hacettepe Üniversitesi(f=34) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, bu üniversitelerin çocuk edebiyatı alanında yetişmiş ve alana kuramsal yayınlar kazandıran nitelikli akademisyenlerin bulunması ile açıklanabilir.

Lisansüstü tezlerin üretildiği enstitülere dağılımı incelendiğinde tezlerin en çok Eğitim Bilimleri Enstitüsünde(f=382) yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Balta'nın(2019) çalışmasında incelediği 278 tezin enstitülere göre dağılımı sonucu ile benzerlik gösterirken Demircan(2007), Balcı(2012), Yazıcı(2013) ve Atalay Yakar'ın(2019) ulaştığı sonuçlar ile

farklılık göstermektedir. Demircan(2007) çalışmasında 54 tezi incelemiş ve en çok Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır. Balcı'nın(2012) 267 tezi incelediği çalışması ile Yakar'ın(2019) tez çalışmasında tezlerin enstitülere göre dağılımında ilk Sosyal Bilimler Enstitüsü almaktadır. Araştırmaların sonuçlarının bu denli, farklılık göstermesi bu araştırmamanın konu alanının eğitim öğretim konu alanı ile sınırlandırılmasından kaynaklanmaktadır. Bu araştırma sonuçlarına göre ilk sırayı Eğitim Bilimleri Enstitüsü(f=382) alırken bunu sırasıyla Sosyal Bilimler Enstitüsü(f=264), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü(f=35), Sağlık Bilimleri Enstitüsü(f=17), Güzel Sanatlar Enstitüsü ve İnkılap Tarihi Enstitüsü(f=1) takip etmektedir. Doktora tezlerinin en çok üretildiği enstitü %83 ile Eğitim Bilimleri enstitüsünde hazırlandığı sonucuna ulaşılırken bu oranın yüksek lisans tezlerinde %50 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca tüm enstitülerin birleştirildiği ve tek bir müdürlük çatısı altında toplandığı Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde 35 tezin(%5) hazırlandığı sonucu dikkat çekmektedir.

Çocuk edebiyatı alanında erişim izni bulunan ve eğitim öğretim konu alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde tezlerin en çok hazırlandığı Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır(f=208). Bunu sırasıyla Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı(185) ve Temel Eğitim Ana Bilim Dalı(72) takip etmektedir. Bu sonuç Yazıcı'nın(2013) çalışmasında da çocuk edebiyatında en fazla tezin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlandığı sonucu ile Atalay Yakar'ın(2019) tez çalışmasında incelediği 642 tezin ana bilim dallarına göre dağılımında ulaştığı sonuç ile benzerlik göstermiştir. Türkçe Eğitiminde çocuk edebiyatı alanına yönelik tez çalışmalarının yapılması bu alan olan ilgiyi göstermektedir. Türkçe Eğitimi ABD'den sonra tezlerin sırasıyla en çok Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD(f=185), Temel Eğitim ABD(f=72), İlköğretim ABD(f=64) ve Eğitimin Kültürel Temelleri ABD'de(f=37) hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında analiz edilen 700 lisansüstü tezin bilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla tezin Türkçe Eğitimi Bilim Dalında(f=349) hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Balta'nın(2013) çalışması ile benzerlik göstermektedir. Türkçe Eğitimi Bilim Dalından sonra tezlerin en çok üretildiği bilim dalları sırasıyla Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı(f=75), Sınıf Eğitimi Bilim Dalı (f=52), Okulöncesi Eğitimi Bilim Dalı (f=50) ve Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı (f=21) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında en fazla tezin bu bilim dallarında hazırlanması çocuk edebiyatı dersinin bu bilim dallarının müfredatında ders olarak okutulmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırma kapsamında analiz edilen tez yazarlarının danışman ünvanlarına bakıldığında tezlere en çok danışmanlık yapan akademisyenlerin sırasıyla Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi(f=273), Prof. Dr.(f=221) ve Doç. Dr.(f=194) ünvanlı akademisyenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinde en çok danışmanlık yürüten akademisyenlerin Yard. Doç. Dr./Dr. Öğretim Üyesi(f=260) ünvanlı akademisyenler olduğu sonucuna ulaşılırken doktora tezlerinde en çok danışmanlık yapan akademisyenlerin Prof. Dr.(f=67) ünvanlı akademisyenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında analiz edilen tezlerde en çok danışmanlık yapan akademisyen Ankara Üniversitesinde çalışan ve aynı zamanda çocuk edebiyatı alanına akademik seviyede ciddi eserler kazandıran Prof. Dr. Sedat Sever(f=29) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Özdemir(f=14), Prof. Dr. Mehmet Hilmi Uçan(f=13) ve Prof. Dr. Mübeccel Gönen(f=13) ve Doç. Dr. Hulusi Geçgel(f=12) takip etmektedir. Araştırma kapsamında en fazla teze danışmanlık yapan bu akademisyenlerin aynı zamanda çocuk edebiyatı alanına önemli katkıları olduğu söylenebilir.

6. ÖNERİLER

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan ve erişim izni bulunan eğitim öğretim konulu 601'i yüksek lisans, 99'u doktora olmak üzere 700 lisansüstü tez araştırma kapsamında bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Lisansüstü tezler yıllara, türlere, konulara, üniversitelere, enstitülere, anabilim dallarına, bilim dallarına, yazıldığı dillere, sayfa sayılarına, araştırma yöntemlerine, anahtar kelimelere, tezlere en fazla danışmanlık yapan akademisyenlere, tez yazarlarının biyolojik cinsiyetlerine, danışman unvanlarına göre bibliyometrik analiz ile incelenmiştir. Araştırmanın bulgularını literatürde ilgili çalışmalar (Demircan, Yakar, Bayazıt, Balcı, Balta, Yazıcı, Kodan ve Kara, Bozkurt, Sevim, Yakar, Akbulut, Boyraz) ile mukayese edilip benzerlik ve farklılıkları sonuç ve tartışma bölümünde verilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlardan hareketle niceliksel artışın gelecek yıllarda artacağı öngörülmektedir. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerdeki niceliksel artış beraberinde nitelikli tezleri de getireceği düşünülmektedir. Yine araştırma sonuçlarından hareketle şu öneriler sunulmaktadır:

1. Çocuk edebiyatına akademik anlamda kurumsal bir nitelik kazandırılmalı. Bunun için YÖK tarafından Türkiye'nin nitelikli üniversitelerinde Çocuk Bilimleri Enstitüsü kurulmalı. Çocuk Bilimleri Enstitüsü çatısı altında "Çocuk Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı" adıyla eğitim temelli ana bilim dalları açılabilir.
2. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin önemli bir bölümü çocuk edebiyatı ana konusu, çocuk eserleri/yazarları ile kitapları ve değerler eğitimi konusu etrafında kümelenmiştir. Bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar, alanyazında az çalışılmış destan, fabl, masal, mitoloji gibi metin türleri ile deneysel çalışmalar yapabilirler.
3. 2006 öncesi hazırlanan tezlerin bazılarında tez bölümlerinin eksikliği mevcuttur. Hazırlanacak olan tezlerde bölümlerin bilimsel yayınlara uygun olarak eksiksiz olarak verilmelidir.
4. Lisansüstü çalışmaların yüksek lisans düzeyinde kümelendiği görülmektedir. Yüksek lisans sonrası çalışma yapacak araştırmacıların doktora çalışmalarına çocuk edebiyatı alanında derinlik kazanılabilir ve alanyazına nitelikli tezler kazandırabilir.
5. Hazırlanan tezlerin büyük bölümü nitel çalışmalara dayanmaktadır. Çocuk edebiyatı alanında deneysel çalışmalar veya nicel ve nitel yöntemlerle desteklenen karma yöntemle araştırma yapılarak özgün yayınlar ortaya çıkarılabilir.

6. Hazırlanan tezlerin önemli bir bölümü basılı materyalleri inceleyen tezlerden oluşmaktadır. Dijitalleşen dünyada çocuk edebiyatı ile ilgili gelecekte araştırma yapmak isteyen çalışmacılar araştırmalarını dijital yayınlarla desteklenen veya teknoloji ile buluşturulan tezler hazırlanabilir.
7. Çocuk edebiyatı ürünlerinden tiyatro, şiir, tekerleme vb. türlerin anadil eğitime veya özelde konuşma eğitime olan etkisini inceleyen deneysel çalışmalar yapılabilir.
8. Çocuk edebiyatı ürünlerinin, çocuğun gelişim alanlarına olan etkisini veya çocuk edebiyatının Türkçe eğitiminde temel dil becerileriyle olan ilişkisini inceleyen deneysel veya karma desenli çalışmalar ile yapılabilir.
9. Çocuk edebiyatının diğer disiplinler ile ilişkisini inceleyen deneysel çalışmalar ile disiplinlerarası çalışmalar yapılabilir. Böylece çocuk edebiyatı alanyazınına disiplinlerarası boyut kazandırılabilir.
10. Gün geçtikçe sayısı artan çocuk edebiyatı tezlerinin genel görünümünü belirli aralıklarla inceleyen çalışmalar yapılabilir. Böylece alanın genel görünümüne ilişkin araştırmacılara fikir vermesi sağlanabilir.

7. KAYNAKÇA

- Aça, M., Ekici, M. Ve Yılmaz, A. M. (2015). Anonim halk edebiyatı. Oğuz, M. Ö. (Ed.). Türk halk edebiyatı el kitabı içinde. (s. 133-238). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Adem, M. (1993). Ulusal eğitim politikamız ve finansmanı (No. 172). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Akbayrak, K. (2014). Erken cumhuriyet döneminde sosyalleşme aracı olarak süreli yayınlar (mektepli gazetesi, çocuk, çocuk sesi dergileri örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Akbulut, R. (2020). Türkiye'de çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Düzce.
- Akkaya, A. (2008). Mustafa Kutlu'nun hikayelerinde iletiler ve bu iletilerin çocuğa görelilik ilkesine göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Al, U. (2008). Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. Bilgi Dünyası, 9(2), 263-285.
- Al, U. ve Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisi'nin bibliyometrik analizi. Türk Kütüphaneciliği Dergisi. 21(2), 142-163.
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe üniversitesi kütüphanecilik bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. Bilgi dünyası dergisi, 5(1). 19-47.
- Alabaş, R. (2018). Çocuk haftası dergisi ve çocuk eğitimi açısından incelenmesi. Kastamonu Education Journal, 26(5), 1765-1784. doi:10.24106/kefdergi.3077
- Arıcı, A. F. (2004). Tür özellikleri ve tarihlerine göre Türk ve dünya masalları. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 11 (26). 159-169.
- Arıcı, A. F. (2018). Eğitsel yönleriyle Nasreddin hoca fıkraları: bir içerik analizi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20 (3), 602-621. DOI: 10.17556/erziefd.481481

- Atasoy, A. (2022). Yazma öğretimi araştırmalarının görünümüne ilişkin bibliyometrik bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*. Sayı: 11(3), 1150-1175.
- Aydeniz, S. ve Haydaroglu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitimi Dergisi*. 6(1), 200-216.
- Aydın, U. S. T. A. Bilimsel araştırmalarda yapısal etmenler ve evreler. İnönü Üniversitesi *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 98-112.
- Aygün, U. (2013, Mayıs). Mevlânâ'nın mesnevi'sinde ve la Fontaine'in fabllarında geçen hayvan metaforları. *Ulusal Frankofoni Kongresi. Congres Nationale de La Francophonie Tekirdağ* 16-18 Mayıs / mai 2012.
- Balcı, A. (2013). Türkiye'de çocuk edebiyatı üzerine hazırlanan lisansüstü tezler hakkında bir meta-analiz çalışması/a Meta-analysis study on post-graduate theses written on children's literature in Turkey. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (17), 195-206.
- Balcı, A. G. A. (2003). Bir okuma materyali olarak çocuk dergileri ve “Çocuklara Rehber”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 319-349.
- Balta, E. E. (2019). Çocuk edebiyatı üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların içerik analizi (2011-2018 yılları). *OPUS International Journal of Society Researches*, 10 (17), 464-489. DOI: 10.26466/opus.510809
- Banarlı, N.S. (1983). *Resimli Türk edebiyatı tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Batur, Z. ve Özcan, H. Z. (2020). Eleştirel düşünme üzerine yazılan lisansüstü tezlerinin bibliyometrik analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*. 9(2), 834-854.
- Birleşmiş Milletler. (1989). *Çocuk hakları evrensel beyannamesi*.
- Boratav, P. N. (2019). *100 soruda halk edebiyatı, Bütün Eserleri-1*. Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Boyras, N. K. (2023). Türkiye’de çocuk edebiyatı konulu doktora tezlerinin incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö2), 134-143.
- Bozkurt, M. (2020). Çocuk dergileriyle ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *The Journal of Social Science*, 4 (7), 275-283. DOI: 10.30520/tjsosci.649350

- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. Ve Çakmak, E. K.(2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara. Pegem Akademi.
- Canatac, A. (2011). İbrahim Alâettin'in (gövsâ) çocuk şiirleri adlı eserinin çocuk edebiyatındaki yeri. Turkish Studies (Elektronik), 6(2), 287-296.
- Çetin, N. (2019). Roman çözümleme yöntemi. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dalaman, M. (2021). İslamiyet öncesi Türk efsane, destan ve hikâyelerinde doğum, ölüm, evlilik ve bayram merasimleri (Oğuz Kağan destanı ve Dede Korkut hikâyelerine göre). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta
- Dalboy, N. (2014). Çocuk edebiyatı eserlerinin okumaya yönelik tutuma etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Dedeoğlu, H., Ertem, İ. S., Şahin, A. E. ve Ulusoy, M. (2011). Çocuk dergileri üzerine bir içerik analizi: Bilim Çocuk ve National Kids. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9, 27-38.
- Demir, N. ve Oflaz, G. (2010). Okulöncesi dönemde ninniler ile matematik öğretimi. Journal of World of Turks, 2(1), 351-361.
- Demircan, C. (2007). Çocuk edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar ile ilgili bir durum araştırması. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0 (13), 23-35.
- Demircan, C. (2008). Çocuk edebiyatına yönelik bir bibliyografya denemesi (1960-1980). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (1), 165-187.
- Denktaş Şakar, G. ve Cerit, A. G. (2013). Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler Ve Nitel Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(4)
- Dilek, A. (2014). 4-6 Yaş Çocuk öykülerindeki kadın kahramanların mesleksel analizi. Journal Of Qafqaz University, 2(1), 94-102.
- Doğan, A. (2013). Büyük Türkçe sözlük. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Doğan, M. (2022). Türkiye'de gerçekleştirilen ters yüz edilmiş sınıfa yönelik tez çalışmalarının bibliyometrik analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Isparta.

- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Duymaz, A. (2002). İrfanı arzulayan sözler: tekerlemeler. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ecevit, T., Sarioğlu, E. ve Bunsuz, E. (2021). Bilim çocuk dergisi “evde bilim” köşesi etkinliklerinin fen bilimleri alanına özgü beceriler yönünden incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(4), 1742-1762. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.908426>
- Erdoğan, Y. (2008). Zeynep Cemali’nin öykü ve romanlarında çocuk ve eğitim teması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.
- Ergin, M. (1998). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 536-558. DOI: 10.29000/rumelide.843489
- Geçici, E. ve Can, V. A. (2022). Muhasebe kalitesi konusu kapsamında Türkiye’de yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*.15 (2), 213-245
- Gencel, U. (2001). Yükseköğretim hizmetlerinde toplam kalite yönetimi ve akreditasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. 3(3), 164-218.
- Gökçen, D. ve Arslan, M. (2019). Türkçe eğitimi araştırmalarına genel bir bakış: bibliyometri çalışması. *Journal of Research in Turkic Languages*. 1(1), 39-56. Doi: 10.34099/jrtl.113.
- Gönen, S. (2004). Prof. Dr. Saim Sakaoğlu’nun fıkra ile ilgili çalışmalarının bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 217-230.
- Hotamışlı, M., & Erem, I. (2014). Muhasebe ve Finansman Dergisi’nde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve finansman dergisi*, (63), 1-20.
- İker, A. Ve Ekici M. (Ed.). (2009). Türk dili. İstanbul: Lisans Yayınları.
- İlter, İ. (2020). Akademik başarı, lisansüstü eğitim farkındalığı ve lisansüstü eğitim arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 53(1), 117-156.

- İskender, H. (2017). Günlük türünün Türkçe öğretiminde kullanım olanakları üzerine bir değerlendirme: Zlata'nın günlüğü örneği. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (16), 413-423.
- İşnas, S. (2011). Masal türünün çocuktaki kavram gelişimine etkisi üzerine bir araştırma: Cahit Zarifoğlu örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyon.
- Kahraman, S.A. (2018) Evliya çelebi seyahatnamesinden seçmeler. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Kahraman, Ü. ve Tok, T. N. (2016). Eğitim yönetimi denetimi planlaması ve ekonomisi lisansüstü öğrencilerinin aldıkları eğitim hakkındaki görüşleri. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 147-164.
- Kaptan, S. (1995). Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri. Ankara: Tek Işık Web Ofset
- Karagöz, B. ve Koç, İ. A. (2019). Ana dili eğitimi dergisinde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. Ana Dili Eğitimi Dergisi. 7(2), 419-435.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2019a). Yunus Emre ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizi. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 13(27), 123-141. doi: 10.29329/mjer.2019.185.6
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2019b). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi. 7(3), 781-799.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2019d). Türkiye'deki çocuk edebiyatı alanyazınına bibliyometrik bakış: Bilimsel haritalama çalışması. Türkçe Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Kurultayı. 25-26 Nisan. Ankara Üniversitesi Yayınevi: Ankara.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, (46), 43-68.
- Karakuş, N. ve Baki, Y. (2013). Fıkra türünün eğitimdeki yeri ve Türkçe ders kitaplarındaki kullanılabilirliği. Tarih Okulu Dergisi, 2014 (XVII). DOI: 10.14225/Joh406
- Karakuzu, S., Aras M. ve Gedikli, Ö. (2021). Türkçe eğitimi alanındaki kadın akademisyenlerin akademik çalışmalarının bibliyometrik analizi. Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi. (22), 691-705. Doi: 10.29000/rumelide.897125.
- Karakütük, K. (2000). Öğretmenlerin lisansüstü öğretimi konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşleri. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 12. 193-209.

- Kayadibi, N. (2022). Dinleme konusunda yapılan eğitim araştırmalarının bibliyometrik analizi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 26(2). 507-522.
- Kılıç, B. S. (2017) Beyazbulut dergisindeki kurgusal metinlerde karakterler aracılığıyla verilen iletiler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzincan
- Kıymaz, M. S (2011). İleri Yavrutürk dergisinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi (1976-1977). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Van.
- Kıymaz, M. S. (2015). Süreli çocuk yayınlarında edebî türler ve bu türlerin Türkçe öğretimine katkıları (2011-2012). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Kodan, H. ve Kara, K. (2021). Sınıf eğitimi bilim dalında çocuk edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalara genel bakış: bir meta-sentez çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, Eğitim Bilimleri Özel Sayısı*, 4539-4567. DOI: 10.26466/opus.888446
- Koyuncuoğlu, A. (2021). Çocuk edebiyatının dünyadaki ve Türkiye’deki tarihsel gelişimi. *Spor, Eğitim ve Çocuk*. 1 (1), 1-16. DOI: 10.5505/sec.2021.25743
- Kökçü, Y. (2015). Ali Ekrem Bolayır’ın şiir demeti adlı eseri ve bu eserin türkçe öğretiminde yer alan temalar bağlamında değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Macit, M. ve Soldan, U. (2015). Edebiyat bilgi ve teorileri Ankara: Grafiker Yayınları.
- Menteşe, O. B. Edebiyat nedir. *Littera Dergisi*. Hacettepe yayınları. C(22). 49-59.
- Nur, İ. H. (2017). Mesnevîde hayvan karakterleri (metaforları). *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 29-47
- Oğuzkan, A. F. (1993). Eğitim terimleri sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Oğuzkan, A. F. (1997). Çocuk edebiyatı, Ankara: Emel Matbaacılık
- Oğuzkan, A. F. (2000). Çocuk edebiyatı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oğuzkan, A. F. (2001). Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı. Ankara: Anı Yayıncılık

- Orhan, M. (2022). Popüler bilim ile ilgili lisansüstü çalışmaların incelenmesi. Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 8 (2), 174-196
- Orhan, M. (2023). Cahit Zarifoğlu üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (10), 529-551. DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1244680
- Otmar, Ö. ve Erdem, A. (2019). Yalvaç Ural'ın çocuk edebiyatı eserlerinde hayvan sevgisi değeri. Değerler Eğitimi Dergisi, 17 (37), 7-34. DOI: 10.34234/ded.346197
- Önkaş, N.A. (2009). Çocuk edebiyatı kitaplarında şiirin yeri. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.(23). 1-12.
- Özbaşı, S. ve Kalenderoğlu, İ. (2020). Türkçe eğitimi ve çocuk edebiyatında “toplumsal cinsiyet” üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 2020 Special Issue, 84-94. DOI: 10.21733/ibad.786238
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 6 (3), 1607-1618
- Özmen, Z. M. ve Güç, F. A. (2013). Doktora eğitimi ile ilgili yaşanan zorluklar ve baş etme stratejileri. Yök ve Bilim Dergisi(3). 214-2019
- Polat, M., Polat, H., Süren S., Polat, İ., Saldüz, İ., Öter-Kılıç, D. ve Kılıç B. (2022). Postgraduate Students' Views on Postgraduate Education. The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 8(1), 42-57. DOI: 10.34137/jilses.1093081
- Sakaoğlu, S. (2018). Nasrettin Hoca fıkraları. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sevencan, A. (2019). Türkiye'de matematik eğitimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. Yayımlanmamış doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya.
- Sever, S. (1996). Tevfik Fikret ve çocuk şiirleri. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 29 (1), 0-0. DOI: 10.1501/Egifak_0000000283
- Sever, S. (2003) Çocuk ve edebiyat. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sevim, O. (2020). Çocuk edebiyatıyla ilgili lisansüstü çalışmalardaki eğilimler: Bir içerik analizi. Türkiye Eğitim Dergisi, 5 (1). 124-144

- Sevinç, B. (2001), “Türkiye’de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve uygulamalar. DEÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 1, ss.25-40.
- Sınar, A. (2006). Türkiye’de çocuk edebiyatı çalışmaları. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, (7), 175-226.
- Şahbaz, B.B. (2013). Doğu Anadolu bölgesinde derlenen masalların 7-9 yaş çocuklarının dil gelişimi açısından incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Şahin, Ç. ve Toprak, E. (2021). İlkokul düzeyinde çocuk edebiyatına ilişkin yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9(1), 225-241.
- Şeker, Ö. F. (2022). Türkçe eğitimi lisansüstü tezlerine yönelik bir inceleme. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Tokat.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2019). Türkçe eğitimi akademik alanına ilişkin bir değerlendirme: web of science veri tabanına dayalı bibliyometrik inceleme. Journal of language education and research. 5(2), 213-23. Doi: 10.31464/jlere.578224.
- Şimşek, T. (2013, Ekim) Çocuk edebiyatında tür kavramına yönelik dikkatler. II. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiriler 21.
- Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. Türk Dili Dergisi, 7(756), 15-58.
- Şimşek, T. (Ed.). (2011). Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2016). Edebiyat ve çocuk edebiyatı edebiyatın amacı ve işlevi. Türk Dili Dergisi, CX (780), 12, 31.
- Şişik, L. (2022). Gastronomi alanındaki uluslararası araştırma eğilimleri: web of science (wos) veri tabanında yer alan 1995 – 2018 yıllarına ait makalelerin bibliyometrik analizi. İstanbul üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü. Doktora tezi
- Şişman, M. (2015). Eğitim bilimine giriş. Ankara: Pegem Akademi.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe dersi öğrenme alanları açısından nasrettin hoca fıkralarının kullanılabilirliği/the usability of the nasreddin hodja stories in terms of teaching areas of Turkish course. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), 271-287.

- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. Türklük Bilimi Araştırmaları. (13), 161-167.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Kısaltma Tanımı. Erişim Tarihi: 19 Aralık 2022.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Araştırma Tanımı. Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Eğitim Tanımı. Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Tez Tanımı. Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Biyolojik Cinsiyet Tanımı. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Dil Tanımı. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Ana Dil Tanımı. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Çocuk Tanımı. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Edebiyat Tanımı. Erişim Tarihi: 16 Ocak 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Destan Tanımı. Erişim Tarihi: 16 Ocak 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Masal Tanımı. Erişim Tarihi: 16 Ocak 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Öykü Tanımı. Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023

- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Roman Tanımı. Erişim Tarihi: 1 Mart 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Gezi Yazısı Tanımı. Erişim Tarihi: 6 Mart 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Günlük Tanımı. Erişim Tarihi: 6 Mart 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Anı Tanımı. Erişim Tarihi: 16 Mart 2023
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Şiir Tanımı. Erişim Tarihi: 16 Mart 2023
- Umut Zan, Burcu. (2012). Türkiye’de Bilim dallarında karşılaştırmalı bibliyometri analiz çalışması. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora tezi.
- Ungan, S. (2009). Dil gelişim aracı olarak tekerlemeler. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (3),217-225.
- Ungan, S. (2015). Fabl türünün çocuk edebiyatındaki yeri ve günümüzde bu türden yararlanma olanakları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (14).
- Üniversitelerarası Kurul (UAK) (2023). <https://www.uak.gov.tr/mevzuat> Erişim tarihi: 04.03.2023.
- Yakar, F, A. (2019). Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü çalışmaların içerik ve yöntem açısından incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur.
- Yiğitbaşı, K. G. (2014). Türkiye’de çocuk dergiciliği: TRT çocuk dergisi örneği. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (5), 37-56.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 18 Ocak 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 18 Ocak 2023

- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 18 Ocak 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 21 Ocak 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 29 Ocak 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 17 Mart 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2016). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 18 Mart 2023
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2023). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 18 Mart 2023

8. Ekler

a. Ek 1. Lisansüstü Tez Analiz Formu

1. Tez Adı:	
2. Tez Yazarı:	
3. Tez Yılı:	
4. Tez Türü:	YL() DR() Sanatta Yeterlilik()
5. Tez Konusu:	
6. Tezin Hazırlandığı Üniversite:	
7. Tezin Hazırlandığı Enstitü:	İnkılap Tarihi Enstitüsü () Eğitim Bilimleri Enstitüsü () Lisansüstü Eğitim Enstitüsü () Sağlık Bilimleri Enstitüsü () Sosyal Bilimler Enstitüsü()
8. Tezin Hazırlandığı Ana Bilim Dalı:	
9. Tezin Hazırlandığı Bilim Dalı:	
10. Tezin Anahtar Kelime Dağılımı:	
11. Tez Yazarının Cinsiyeti:	Erkek () Kadın ()
12. Tezin Araştırma Yöntemi:	Nitel Araştırma () Nicel Araştırma () Karma Araştırma ()

13. Tezin Yazıldığı Dil:	Türkçe () Diğer:
14. Tezin Danışman Unvanı:	Prof. Dr. () Doç. Dr. () Yard. Doç. Dr./Dr.() Diğer ()
15. Tez Danışmanı:	
16. Tezin Sayfa Sayısı:	0-100 () 101-150 () 151-200 () 201-250 () 251-300 () 301-400 () 401-500 () 501+ () Diğer(Çok kısa ve çok uzun):